Λ. ΤΡΟΤΣΚΙ

Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ

'ΣΤΟΧΟΙ,

ΛΕΟΝΤΑ ΤΡΟΤΣΚΥ

Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Κ. ΒΟΥΛΓΑΡΗ

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΜΕΡΟΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΩΝ ΤΟΥ Λ. ΤΡΟΤΣΚΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΜΦΥΛΙΟ ΠΟΛΕΜΟ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

ΕΚΔΟΣΗ "ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΠΑΛΗΣ,,

ΑΘΗΝΑΙ - 1963

Η ΙΣΠΑΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΣΗ ΜΕΡΑ ΜΕ ΤΗ ΜΕΡΑ

Τὰ γεγονότα τῆς κρίσης ποὺ περνάει τώρα ἡ Ἱσπανία, ξετυλίγονται γιὰ τὴ στιγμὴ μὲ μιὰν ἀξιοσημείωτη κανονικότητα ποὺ ἀφίνει στὴ προλεταριακὴ πρωτοπορεία κάποιο χρόνο γιὰ νὰ προπαρασκευαστεῖ...

Δοσμένου ὅτι ἡ μπουρζουαζία ἀργεῖται, συνειδητὰ κι' ἐπίμονα, νὰ πάρει πάνω της τὴ φροντίδα τῆς λύσης τῶν προβλημάτων ποὺ ἐπέβαλλε ἡ κρίση ποὺ περνάει τὸ καθεστώς της· δοσμένου ὅτι τὸ προλεταριάτο δὲν εἶναι ἀκόμα ἕτοιμο ν' ἀναλάβει τή λύση αὐτῶν τῶν προβλημάτων, δὲν εἶναι σπάνιο ποὺ τὸ προσκήνιο καταλαμβάνεται ἀπ' τοὺς φοιτητές... Ἡ ἐπαναστατικὴ ἢ μισοεπαναστατικὴ δραστηριότητα τῶν φοιτητῶν δείχνει ὅτι ἡ ἀστικὴ κοινωνία περνάει μιὰ κρίση βαθειά...

Οἱ Ἱσπανοὶ ἐργάτες ἐξεδήλωσαν ἕνα ἐπαναστατικὸ ἐνστικτο πολὺ σίγουρο, ὑποστηρίζοντας τὶς διαδηλώσεις τῶν φοιτητῶν. Βέβαια, πρέπει νὰ δράσουν ἔτσι, κάτω ἀπ' τὴ σκέπη τῆς δικῆς τους σημαίας καὶ κάτω ἀπ' τὴν ἡγεσία τοῦ δικοῦ τους προλεταριακοῦ κόμματος. Εἶναι καθῆκον τοῦ Ἱσπανικοῦ κομμουνισμοῦ νὰ ἐξασφαλίση αὐτὴ τὴ δράση, καὶ γι' αὐτὸ τὸ σκοπό, τοῦ εἶναι ἀπαραίτητο νἄχει μιὰ σωστὴ πολιτική...

Ἐὰν οἱ κομμουνιστὲς μποῦν σ' αὐτὸ τὸ δρόμο, πρέπει νὰ παραδεχτοῦμε ὅτι θὰ παλαίψουν ἀποφασιστικά, τολμηρά, δραστήρια, γιὰ τὰ δημοκρατικὰ συνθήματα. Ἂν δὲν καταλαβαίνουν ἔτσι τὸ ζήτημα, θὰ κάνανε ἕνα πολὺ σοβαρὸ σεχταριστικὸ λάθος... Ἂν ἡ ἐπαναστατικὴ κρίση μετατραπῆ σ' ἐπανάσταση, θὰ ξεπεράση μοιραία τὰ ὅρια ποὺ πρόβλεψε

ἡ ἀστικὴ τάξη καί, σὲ περίπτωση νίκης, ἡ ἐξουσία θὰ περάση στὸ προλεταριάτο.

21 τοῦ Νοέμβρη 1930

Μέσα στὸ ἄρθρο μου, ἐξέφρασα μ' ἕνα τρόπο πολὺ προσεχτικὸ τὴν ἰδέα ὅτι ὕστερα ἀπὸ πολλὰ χρόνια διχτατορίας, ὕστερα ἀπὸ ἕνα ἀντιπολιτευτικὸ κίνημα τῆς μπουρζουαζίας, ὕστερα ἀπ' ὁλόκληρη τὴν τεχνικὴ φασαρία ποὺ ξεσηκώθηκε ἀπ' τοὺς δημοκρατικούς, ὕστερ' ἀπ' τὶς φοιτητικὲς διαδηλώσεις πρέπει νὰ περιμένουμε μιὰν ἀ ν ά π ό φ ε υ χ τ η ἐργατικὴ δράση, κι' ἔδωσα νὰ καταλάβουν ὅτι αὐτὴ ἡ δράση θὰ μποροῦσε νὰ ξαφνιάση τὰ ἐπαναστατικὰ κόμματα. Ἂν δὲν γελιέμαι, μερικοὶ ἱσπανοὶ σύντροφοι θεώρησαν ὅτι μεγαλοποιοῦσα τὴ συμπτωματικὴ σπουδαιότητα τῶν φοιτητικῶν διαδηλώσεων καί, ταυτόχρονα τὶς προοπτικὲς τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἐργατικοῦ κινήματος. Ἀπὸ τότε, μ' ὅλα αὐτὰ ἡ ἀπεργιακὴ πάλη πῆρε, στὴν Ἱσπανία, μιὰν ἔκταση φοβερή. Εἶναι ἀπόλυτα δύσκολο νὰ ξεδιαλύνουμε καθαρὰ ποιοὶ διευθύνουν αὐτὲς τὶς ἀπεργίες.

Δὲ νομίζετε ὅτι ἡ Ἱσπανία θὰ μποροῦσε νὰ περάση ἀπ' αὐτὸ τὸν κύκλο τῶν γεγονότων ποὺ γνώρισε ἡ Ἰταλία κατὰ τὸ 1918—1919 : ἀναταραχή, ἀπεργίες, γενικὴ ἀπεργία, κατάλειψη τῶν ἐργοστασίων, ἀπουσία ἡγεσίας, παρακμὴ τοῦ κινήματος, ἄνοδος τοῦ φασισμοῦ καὶ διχτατορία ἀντεπαναστατική ; Τὸ καθεστὼς τοῦ Πρίμο ντὲ Ρυβέρα δὲν ἦταν μιὰ διχτατορία φασιστική, γιατὶ δὲν στηρίζονταν πάνω στὶς ἀντιδραστικοποιημένες μικροαστικὲς μάζες. Δὲ νομίζετε ὅτι ὕστερ' ἀπ' τὴν ἀναμφισβήτητη ἐπαναστατικὴ ἄνοδο ποὺ συντελέστηκε τώρα στὴν Ἱσπανία — ἡ προλεταριακὴ πρωτοπορία, σὰν κόμμα, μένοντας, ὅπως στὸ παρελθόν, παθητικὴ καὶ ἀνίκανη — ἡ κατάσταση μπορεῖ νὰ μεταπῆ σ' ἕναν πραγματικὸ φασισμό ; Αὐτὸ ποὺ εἶναι ποιὸ

ἐπικίνδυνο σὲ τέτοιες περιστάσεις, εἶναι ὅτι χάνεται χρόνος.

12 τοῦ Δεκέμβρη 1930

Ποιὲς εἶναι λοιπὸν οἱ προοπτικές ;... Ὅσο μπορῶ νὰ δῶ ἐκεῖ ὕστερα ἀπ' τὸ τελευταῖο γράμμα σας, ὅλες οἱ ὀργανώσεις, ὅλες οἱ ὁμάδες ἀφίνονται νὰ πηγαίνουν ὅπου καὶ τ' αὐλάκι μὲ νερό, δηλαδὴ συμμετέχουν στὸ κίνημα στὸ μέτρο ποὺ τὶς παρασύρει. Καμιὰ ὀργάνωση δὲν ἔχει ἕνα πρόγραμμα δράσης ἐπαναστατικῆς οὔτε προοπτικὲς ἀρκετὰ μελετημένες.

...Μοῦ φαίνεται ὅτι τὸ σύνθημα τῶν σοβιὲτ ξεπηδάει ἀπ' ὅλη τὴν κατάσταση, ἐὰν καταλαβαίνουμε μ' αὐτὸ τὰ ἐργατικὰ συμβούλια ποὺ δημιουργήθηκαν κι' ἀναπτύχθηκαν σὲ μᾶς, στὴ Ρωσσία. Τὰ συμβούλια ἦταν στὴν ἀρχὴ ἰσχυρὲς ἀπεργιακὲς φρουρές. Κανένας ἀπ' αὐτοὺς ποὺ συνδέθηκαν μ' αὐτὰ στὴν ἀρχή, δὲν μπόρεσαν νὰ ὑποθέσουν ὅτι τὰ σοβιὲτ ἦταν τὰ μελλοντικὰ ὄργανα ἐξουσίας... Βέβαια δὲν μποροῦμε νὰ δημιουργοῦμε τεχνιτὰ σοβιέτ. Ἀλλά, σὲ κάθε τοπικὴ ἀπεργία, ἐὰν αὐτὴ ἀγγίζει τὸ μεγαλύτερο μέρος ἀπ' τὰ ἐπαγγέλματα, καὶ πέρνει ἕνα χαραχτήρα πολιτικό, πρέπει νὰ δοκιμάσουμε νὰ προκαλέσουμε τὴ δημιουργία σοβιέτ. Εἶναι ὁ μοναδικὸς τρόπος ὀργάνωσης ὁ ὁποῖος, μέσα στὶς σημερινὲς συνθῆκες, εἶναι ἱκανὸς νὰ πάρη τὴ διεύθυνση τοῦ κινήματος καὶ νὰ ἐπιβάλλη τὴν πειθαρχία στὴν ἐπαναστατικὴ δράση.

Θὰ σᾶς μιλήσω εἰλικρινά, φοβᾶμαι πολὺ ὅτι ὁ ἱστορικὸς τοῦ μέλλοντος θὰ κατηγορήση τοὺς ἱσπανοὺς ἐπαναστάτες ὅτι δὲν μπόρεσαν νὰ ἐκμεταλλευτοῦν μιὰν ἐξαιρετικὴ κατάσταση.

12 τοῦ Γεννάρη 1931

Οἱ ἐκλογὲς θὰ γίνουν ἀληθινὰ στὴν 1η τοῦ Μάρτη ;

Μέσα στὴν τωρινὴ κατάσταση, φαίνεται ὅτι θἄτανε δυνατὸ ν' ἀποτύχουν οἱ ἐκλογὲς τοῦ Μπερέγκερ μὲ μιὰ κατάλληλη ταχτικὴ ἐνεργητικοῦ μποϋκοταρίσματος : στὰ 1905, ἔτσι κάναμε κι' ἀπέτυχαν οἱ ἐκλογὲς γιὰ μιὰ νομοθετικὴ Δούμα ποὺ δὲν ἦταν παρὰ συμβουλευτική. Ποιὰ εἶναι σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ἡ πολιτικὴ τῶν κομμουνιστῶν ; Κυκλοφοροῦνε γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα τράκτ, ἐκκλήσεις, προκηρύξεις;

'Αλλ' ἀνημποϋκοτάρουν τὰ Κορτές, αὐτὸ θὰ γίνει στ' ὄνομα ποιοῦ ; Στ' ὄνομα τῶν Σοβιέτ ; Κατὰ τὴ γνώμη μου, θἄτανε σφαλερὸ νὰ βάζαμε ἔτσι τὸ ζήτημα. Δὲ μποροῦμε, αὐτὴ τὴ στιγμή, νὰ ἑνώσουμε τὶς μάζες στὶς πόλεις καὶ στὸν κάμπο παρὰ μόνο πάνω στὰ δημοκρατικὰ συνθήματα. 'Εδῶ λογαριάζονται τὰ συνταχτικὰ κορτὲς ἐκλεγμένα πάνω στὴ βάση τῆς καθολικῆς, ἴσης, ἄμεσης καὶ μυστικῆς ψηφοφορίας. Δὲν πιστεύω ὅτι, στὴν τωρινὴ κατάσταση, θὰ μπορούσατε νὰ ξεπεράσετε αὐτὸ τὸ σύνθημα. Γιατί, στὸ τέλος, δὲν ὑπάρχουν ἀκόμα σοβιέτ. Οἱ ἱσπανοὶ ἐργάτες δὲ γνωρίζουν καθόλου — τουλάχιστο ἀπὸ πεῖρα — τί εἶναι σοβιέτ. Καὶ τί νὰ ποῦμε τότε γιὰ τοὺς χωρικούς. Λοιπὸν ἡ πάλη γιὰ τὰ σοβιὲτ καὶ γύρω ἀπ' τὰ σοβιὲτ θὰ γίνη μέσα στὴν κατοπινὴ περίοδο, ὅλη ἡ πολιτικὴ ζωὴ τῆς χώρας. Σὲ τέτοιες περιστάσεις, θἄτανε σφαλερὸ ν' ἀντιτάξουμε τὸ σύνθημα τῶν σοβιὲτ στὸ σύνθημα τῶν Κορτές. 'Αλλ' ἀντίθετα, στὴν περίοδο ποὺ θ' ἀκολουθήση, φαίνεται ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ δημιουργήσουμε σοβιὲτ παρὰ κινητοποιώντας τὶς μάζες μὲ συνθήματα δημοκρατικά. Ἄς τὸ καταλάβουμε αὐτὸ μὲ τὸν παρακάτω τρόπο : γιὰ νὰ ἐμποδίσουμε τὴ μοναρχία νὰ συγκαλέση τὰ Κορτὲς ποὺ θὰ βγοῦνε μὲ ἀπάτη, καὶ θἄνε δόλια καὶ συντηριτικά, γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουμε τὴ σύγκληση τῶν δημοκρατικῶν συνταχτικῶν Κορτές, γιὰ νὰ μπορέσουν αὐτὰ τὰ Κορτὲς νὰ παραδώσουν τὴ γῆ στοὺς χωρικοὺς καὶ νὰ κάμουν πολλὰ ἄλλα πράγματα, πρέπει νὰ δημιουργήσουμε σοβιὲτ ἐργατῶν, φαντάρων καὶ χωρικῶν ποὺ θὰ ἰσχυροποιήσουν τὶς θέσεις τῶν ἐργατικῶν τάξεων.

31 τοῦ γεννάρη 1931

Οἱ 'Ισπανοὶ κομμουνιστὲς πρέπει ν' ἀποκαταστήσουν τὴν ἑνότητά τους: αὐτὸ τὸ σύνθημα θἄχει δίχως καμιὰν ἀμφιβολία, στὴν περίοδο ποὺ θὰ ἐπακολουθήση, μιὰ φοβερὴ δύναμη ἔλξις, ἡ ὁποία θ' αὐξάνη ταυτόχρονα μὲ τὴν αὔξηση τῆς ἐπίδρασης τοῦ κομμουνισμοῦ. Οἱ μάζες κι' ἀκόμα ἡ πρωτοπορεία τους δὲν θὰ δεχτοῦν τὰ σχίσματα παρὰ μόνο αὐτὰ ποὺ θὰ τοὺς ἐπιβληθοῦν ἀπ' τὴν δική τους τὴν πεῖρα. Νὰ γιατί, μοῦ φαίνεται ὅτι τὸ σύνθημα τοῦ ἑνιαίου μέτωπου μὲ τοὺς συνδικαλιστὲς καὶ τοὺς σοσιαλιστὲς ἐργάτες πρέπει νὰ συνοδεύεται μὲ τὸ σύνθημα: ἑνότητα τῶν κομμουνιστῶν (πάνω σὲ μιὰ πλατφόρμα προσδιορισμένη).

5 τοῦ Φλεβάρη 1931

...Πιστεύω ὅτι θὰ εἶναι σχεδὸν ἀδύνατο ν' ἀρνηθεῖτε τὸ σύνθημα τοῦ ἐπαναστατικοῦ συνταχτικοῦ κορτές, 'Ανάμεσα στοὺς κάτοικους τῆς 'Ισπανίας δὲν εἶναι περισσότεροι ἀπὸ 70% χωρικοί ; Πῶς θὰ καταλάβαιναν τὸ σύνθημα γιὰ μιὰν «ἐργατικὴ δημοκρατία» ; Οἱ σοσιαλιστὲς κι' οἱ δημοκρατικοὶ ἀπ' τὴ μιὰ πλευρά, οἱ παπάδες ἀπ' τὴν ἄλλη, θὰ λέγανε στοὺς χωρικοὺς ὅτι οἱ ἐργάτες θέλουν νὰ τοὺς πάρουν κάτω ἀπ' τὴν αἰγίδα τους καὶ νὰ τοὺς κυβερνήσουν. Τί θὰ τοὺς ἀπαντούσατε ; Δὲ βλέπω παρὰ μονάχα μιὰν ἀπάντηση μέσα στὶς τωρινὲς συνθῆκες : θέλουμε οἱ ἐργάτες κι' οἱ χωρικοὶ νὰ ἐξωστρακίσουν τοὺς διορισμένους ἀπ' τὶς ὑπέρτατες ἀρχὲς ὑπάλληλους καί, μ' ἕνα γενικὸ τρόπο, ὅλους τοὺς ὑπεύθυνους γιὰ πράξεις βίας, ὅλους τοὺς καταπιεστὲς καὶ νὰ ἐκδηλώσουν τὴν ἐλεύθερή τους θέληση μὲ τὴν καθολικὴ

ψηφοφορία. Θὰ μπορέσουμε νὰ φ έ ρ ο υ μ ε τοὺς χωρικοὺς στὴν ἐργατικὴ δημοκρατία, δηλαδὴ στὴ διχτατορία τοῦ προλεταριάτου, μέσα στὴ διάβα τῆς πάλης ποὺ θὰ διεξαχθῆ γιὰ τὴν κατάχτηση τῶν χωραφιῶν κι' ἄλλων πραγμάτων. Ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προτείνουμε στοὺς χωρικοὺς τὴ διχταχτορία τοῦ προλεταριάτου σὰν διατύπωση προκαθορισμένη.

Οἱ κομμουνιστὲς ἔκαμαν προφανέστατα ἕνα λάθος, παραλείποντας νὰ πάρουν τὴν πρωτοβουλία γιὰ τὸ μποϋκοτάρισμα. Ἦταν οἱ μόνοι ἱκανοί, ἐπικεφαλῆς στοὺς ἐπαναστάτες ἐργάτες, νὰ δώσουν στὴν καμπάνια τοῦ μποϋκοταρίσματος τόλμη καὶ μαχητικότητα. Παρ' ὅλ' αὐτά, φαίνεται ὅτι ἡ κοινὴ γνώμη μέσα στὰ κόμματα τῆς ἀντιπολίτευσης εἶναι φαρδιὰ προσαναταλισμένη πρὸς τὸ μποϋκοτάρισμα. Ἔτσι ἐκδηλώνεται τὸ σύμπτωμα μιᾶς βαθειᾶς ἀναταραχῆς μέσα στὶς λαϊκὲς μάζες.

Τὰ τελευταία τηλεγραφήματα φαίνεται νὰ ἐπιβεβαιώνουν ὅτι οἱ δημοκρατικοὶ καὶ οἱ σοσιαλιστὲς ἐκδηλώνονται ὑπὲρ τοῦ μποϋκοτάζ. Ἐὰν οἱ κομμουνιστὲς τοὺς εἶχαν ἔγκαιρα τσιγκλίσει γερά, οἱ δημοκρατικοὶ καὶ οἱ σοσιαλιστὲς θά 'χαν ἄπειρα ποιὸ περισσότερη ζημιὰ ἂν ξεύφευγαν ἀπ' αὐτὸ τὸ σχέδιο. Στὸ μεταξύ, ὁ Μπερέγκερ καὶ ἡ κυβέρνησή του ἄρχισαν νὰ συντάσσονται, σταθερά, πρὸς τὶς ἐκλογὲς τῆς 1ης τοῦ Μάρτη. Ἐὰν τὸ μποϋκοτάρισμα ἐξανάγκαζε τὸ Μπερέγκερ νὰ ἐλιχτεῖ ὑποχωρητικὰ πρὸς τὴ μιὰ ἢ πρὸς τὴν ἄλλη κατεύθυνση, οἱ συνέπειες θάτανε φοβερές: οἱ μάζες θ' ἀποχτοῦσαν συνήδειση πλέρια τῶν ἐπαναστατικῶν τους διαθέσεων, ἰδιαίτερα ἂν οἱ κομμουνιστὲς εἶχαν κινηθεῖ σὰν παρορμητὲς καὶ σὰν ὁδηγητὲς αὐτῆς τῆς ταχτικῆς.

13 τοῦ Φλεβάρη 1931

Πάνω στὸ ζήτημα τῆς «ἐργατικῆς δημοκρατίας».

Δὲν μποροῦμε μὲ κανένα τρόπο ν' ἀρνηθοῦμε αὐτὸ τὸ σύνθημα. Ἀλλά, τώρα, μπαίνει περισσότερο σὰν ζήτημα προπαγάνδας παρὰ σὰν ζήτημα ζύμωσης. Ὀφείλουμε νὰ ἐξηγήσουμε στὴν πρωτοπορεία τοῦ προλεταριάτου ὅτι βαδίζουμε πρὸς μιὰν ἐργατικὴ δημοκρατία, ἀλλὰ κατ' ἀρχήν, πρέπει νὰ φέρουμε τοὺς χωρικοὺς πρὸς αὐτὴ τὴν ἄποψη.

Λοιπόν, ὁ προσυλητισμὸς τῶν χωρικῶν στὴν ἐργατικὴ δημοκρατία, δηλαδή, πραγματικά, στὴ διχτατορία τοῦ προλεταριάτου, δὲν μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθῆ σχεδόν, παρὰ μὲ πολλὲς μεταβατικὲς «δοκιμασίες» ἀνάμεσα στὶς ὁποῖες εἶναι ἡ δοκιμασία τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ. Οἱ χωρικοὶ δὲν θὰ δεχτοῦν τὴ διχτατορία τοῦ προλεταριάτου παρὰ ἀφοῦ ἐξαντλήσουν ὅλες τὶς ἄλλες δυνατότητες. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι στὴν Ἱσπανία πολλὲς δυνατότητες ἔχουν κιόλας γίνει ἀντικείμενο δοκιμασίας. Μ' ὅλ' αὐτὰ μένει ἡ δοκιμὴ μιᾶς δημοκρατίας «ὁλοκληρωτικῆς» «συνεποῦς» κερδισμένης μὲ τὸν ἐπαναστατικὸ τρόπο. Μιλάω γιὰ τὰ συνταχτικὰ Κορτές. Βέβαια, δὲν ἔχουμε γι' αὐτὸ τὸ σύνθημα μιὰ φετιχιστικὴ λατρεία. Ἐὰν τὰ γεγονότα πάρουν ἕνα γοργὸ δρόμο, θὰ ξέρουμε τὴν κατάλληλη στιγμὴ ν' ἀντικαταστήσουμε αὐτὸ τὸ σύνθημα μ' ἕνα ἄλλο.

15 τοῦ Φλεβάρη 1931

Θυμᾶμαι ὅτι, σὰν σὲ «ὀνειροπόλημα» σᾶς ἔγραψα ὅτι θάτανε πολὺ ὄμορφο ἂν τὸ μποϋκοτάρισμα ἐξανάγκαζε τὴ μοναρχία νὰ γονατίση, ἔστω καὶ μὲ τόνα γόνατο. Τώρα, αὐτὸ εἶναι κάτι ποὺ ἔγινε. Ἡ παραίτηση τοῦ Μπερέγκερ δὲν ἔχει μιὰ πολὺ μεγάλη πολιτικὴ σπουδαιότητα σὰν τέτοια ἀλλά, σὰν σύμπτωμα, εἶναι ἐξαιρετικὰ ἐνδειχτικὴ. Ἡ ἀδυναμία τῆς μοναρχίας, ἡ σύγχιση μέσα στὶς διευθύνουσες κλίκες, ἡ ἔλειψη ἐμπιστοσύνης στὸν ἑαυτό τους, ὁ φόβος, ὁ φόβος μπροστὰ στὸ λαό, μπροστὰ στὴν ἐπανάσταση, ὁ φόβος γιὰ τὸ αὔριο, οἱ ἀπόπειρες ποὺ γίνονται γιὰ νὰ προλάβουν

μ' ἐξαιρετικὲς παραχωρήσεις τὶς ποιὸ φοβερὲς συνέπειες, νὰ τί βγαίνει ἀπ' τὴν παραίτηση τοῦ Μπερέγκερ κι' ἀπ' τὴ μισοσυνθηκολόγηση τοῦ βασιλιά. Εἶναι περίφημο! Ἀληθινὰ περίφημο! Δὲ μπορούσαμε νὰ τὸ φανταστοῦμε καλύτερο! Ὁ φετιχιστικὸς σεβασμὸς γιὰ τὸ Κράτος μέσα στὴ συνήδειση τῶν λαϊκῶν μαζῶν θὰ χτυπηθῆ θανάσιμα. Ἑκατομμύρια καρδιὲς θὰ ξεχειλίσουν ἀπὸ ἱκανοποίηση, ἀπὸ σιγουριά, ἀπὸ τόλμη. Αὐτὴ ἡ πλημμυρίδα θὰ τὶς ζεστάνει, θὰ τὶς ἐμπνεύση, θὰ τὶς σπρώξη μπροστά.

Τὸ σύνολο τῆς ἐπαναστατικῆς κατάστασης μέσα στὴν ὁποία πρέπει νὰ κινηθῆ τὸ κόμμα τοῦ προλεταριάτου εἶναι τώρα εὐνοϊκότατο. Ὅλο τὸ ζήτημα εἶναι σήμερα νὰ γνωρίζουμε πῶς θὰ κινηθῆ τό κόμμα. Κατὰ δυστυχία, οἱ κομμουνιστὲς δὲν πῆραν τὸ ρόλο τοῦ κορυφαίου στὸ κονσέρτο τῶν μποϋκοταριστῶν. Γι' αὐτὸ δὲν ἔχουν κάνει μεγάλες κατακτήσεις στὴν ὕπαιθρο αὐτοὺς τοὺς δυὸ ἢ τρεῖς τελευταίους μῆνες. Κατὰ τὶς περίοδες ποὺ ἡ ἐπαναστατικὴ πλημμυρίδα γίνεται ὁρμητική, τὸ κομματικὸ κῦρος αὐξάνει, πυρετώδικα, μὲ τὸν ὅρο ὅτι, στὶς ἀποφασιστικὲς στροφές, στοὺς νέους σταθμούς, τὸ κόμμα λανσάρει ἕνα κατάλληλο σύνθημα, ἡ ὀρθότητα τοῦ ὁποίου θὰ ἐπιβεβαιωθῆ κατόπι ἀπ' τὰ γεγονότα... Στὴ διάβα αὐτῶν τῶν τελευταίων ἑβδομάδων, ἀφίσαμε νὰ μᾶς ξεφύγουν εὐκαιρίες. Ἀλλὰ πρὸς τί νὰ ξαναρχόμαστε στὰ περασμένα· Πρέπει νὰ κυττᾶμε μπροστά. Ἡ ἐπανάσταση δὲν εἶναι παρὰ στὴν ἀρχὴ τῆς ἐξέλιξής της. Μποροῦμε νὰ κερδίσουμε δεκαπλάσια ἀπ' ὅτι ἀφίσαμε νὰ χαθῆ.

Τὸ κοινοβουλευτικὸ καὶ συνταγματικὸ πρόβλημα τοποθετοῦνται στὸ κέντρο τῆς ἐπίσημης πολιτικῆς ζωῆς. Δὲν μποροῦμε νὰ πάρουμε ὕφος ἄγνοιας, προσπερνώντας το. Πρέπει, κατ' ἐμένα, μὲ διαπλασιασμένη ἐνεργητικότητα νὰ λανσάρουμε τὸ σύνθημα γιὰ τὰ ἐπαναστατικὰ συνταχτικὰ Κορτές. Δὲν πρέπει «ν' ἀποστραφοῦμε» τὴ χρησιμοποίηση

συνθημάτων καθαρὰ δημοκρατικῶν. Θ' ἀπαιτήσουμε π.χ. τὸ ἐκλέξιμο γιὰ ὅλους δίχως διάκριση φύλου, ἀπ' τὴν ἡλικία τῶν 18 χρόνων καὶ δίχως κανένα περιορισμό. Δέκα - ὀχτὼ χρόνων, γι' αὐτὴ τὴ χώρα τὴ μεσημβρινή, εἶναι ἴσως σὰν νὰ καθορίσουμε μιὰν ἡλικία κιόλας πολὺ προχωρημένη: Πρέπει νὰ ποντάρουμε πάνω στὴ νεολαία.

...Τὸ ζήτημα τοῦ ἑνιαίου μέτωπου μὲ ὅλες τὶς κομμουνιστικὲς τάσεις, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἐπίσημου κόμματος, θὰ μπῆ ἀναπόφευκτα στὴν ἡμερήσια διάταξη. Οἱ μάζες θὰ δοκιμάσουν, στὴν πορεία τῶν ἑβδομάδων καὶ τῶν μηνῶν ποὺ ἔρχονται μιὰν ἐπιταχτικὴ ἀνάγκη νὰ καθοδηγηθοῦν ἀπὸ ἕνα κόμμα ἐπαναστατικό, ἑνωμένο καὶ σοβαρό. Οἱ διχόνοιες τῶν κομμουνιστῶν θὰ ἐρεθίσουν τὶς μάζες. Αὐτὲς θὰ ἐπιβάλλουν τὴν ἑνότητα — ὄχι γιὰ πάντα δίχως ἀμφιβολία, γιατὶ τὰ γεγονότα μπορεῖ νὰ σπρώξουν τὶς κομμουνιστικὲς τάσεις πρὸς διάφορες κατευθύνσεις. Ἀλλὰ γιὰ τὴν περίοδο ποὺ ἔρχεται, τὸ πλησίασμα τῶν τάσεων μοῦ φαίνεται ὁλότελα ἀναπόφευκτο. Σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα ὅπως στὸ ζήτημα τοῦ μποϋκοταρίσματος καὶ σὲ κάθε ἄλλο πολιτικὸ ζήτημα ἐπίκαιρο, τὸ κέρδος θὰ τὄχει ἡ τάση ποὺ θὰ πάρει τὴν πρωτοβουλία ν' ἀποκατασταθῆ ἡ ἑνότητα μέσα στὶς κομμουνιστικὲς γραμμές. Γιὰ νἆναι σὲ θέση ἡ κομμουνιστικὴ ἀριστερὰ νὰ πάρη αὐτὴ τὴν πρωτοβουλία, πρέπει πρωταρχικὰ νὰ ἑνωθῆ ἡ ἴδια καὶ νὰ ὀργανωθῆ. Εἶναι ἀπαραίτητο νὰ δημιουργηθῆ ἄμεσα μιὰ ὁμάδα καλὰ ὀργανωμένη, ὅσο κι' ἂν εἶναι λιγάριθμη στὴν ἀρχή, τῆς κομμουνιστικῆς Ἀριστερῆς Ἀντιπολίτευσης, ποὺ θὰ ἐκδώση τὸ δελτίο της καὶ θἄχη ὀργανώση τοὺς θεωρητικούς της. Βέβαια, αὐτὸ δὲν ἀποκλείει τὴν δυνατότητα γιὰ τοὺς κομμουνιστὲς τῆς ἀριστερᾶς νὰ συμμετέχουν σὲ ὀργανώσεις ποιὸ φαρδιές· ἀντίθετα, αὐτὸ προϋποθέτει μιὰ τέτοια συμμετοχὴ ἀλλὰ αὐτὸ δὲν εἶναι ταυτόχρονα ὅρος ἀπαραίτητος.

13 τοῦ Μάρτη 1931

Λίγες λέξεις γιὰ τὶς στρατιωτικὲς χούντες.

Ἔχουμ' ἐνδιαφέρον νὰ συγκροτηθοῦν αὐτὲς σὰν ὀργανώσεις ἀ ν ε ξ ά ρ τ η τ ε ς ; Αὐτὸ εἶν' ἕνα ζήτημα πολὺ σοβαρό, γιὰ τὸ ὁποῖο ὀφείλουμε, ἀπ' τὴν ἀρχή, νὰ χαράξουμε μιὰ κάποια γραμμὴ ταχτικῆς, ἐπιφυλασσόμενοι, ἐννοεῖται, γιὰ νὰ ἐπιφέρουμε σ' αὐτὴ διορθώσεις σύμφωνα μ' ὅτι θὰ μᾶς παρουσιάση ἡ πεῖρα.

Στὰ 1905, στὴ Ρωσσία, δὲν φτάσαμε ἀκόμα, στὸ νὰ δημουργήσουμε σοβιὲτ στρατιωτῶν. Ἀντιπρόσωποι τοῦ στρατοῦ ἐμφανίστηκαν στὰ ἐργατικὰ σοβιέτ, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν ἔγινε παρὰ ἐπισοβειακά. Στὰ 1917, τὰ σοβιὲτ τῶν φαντάρων ἔπαιξαν ἕνα τεράστιο ρόλο. Στὴν Πετρούπολη τὸ σοβιὲτ τῶν φαντάρων ἑνώθηκε ἀπ' τὴν ἀρχὴ μὲ τὸ σοβιὲτ τῶν ἐργατῶν κι' ἀπ' τὴν ἀρχὴ οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ στρατοῦ σχημάτισαν τὴν καταθλιπτικὴ πλειοψηφία. Στὴ Μόσχα, τὰ δυὸ σοβιὲτ ἔμειναν ἀνεξάρτητα τὸ ἕνα ἀπ' τ' ἄλλο. Ἀλλά, συνολικά, ἦταν ἕνα ζήτημα τεχνικῆς ὀργάνωσης· στὴν πραγματικότητα ἡ ἄπειρη στρατιὰ λογάριαζε τότε δέκα ἢ δώδεκα ἑκατομμύρια χωρικούς.

Στὴν Ἱσπανία, οἱ πραγματικὲς δυνάμεις τοῦ στρατοῦ εἶναι αὐτὲς τῆς εἰρηνικῆς ἐποχῆς καὶ εἶναι ἀσήμαντες σὲ σχέση μὲ τὸν συνολικὸ ἀριθμὸ τοῦ λαοῦ, κι' ἀκόμα σὲ σχέση μὲ τὶς πραγματικὲς δυνάμεις τοῦ προλεταριάτου. Μ' αὐτοὺς τοὺς ὅρους, εἶναι ἀναπόφευκτο νὰ συγκεντρωθοῦν οἱ φαντάροι σὲ σοβιὲτ ἀνεξάρτητα.

Ἀπὸ πολιτικὴ ἄποψη προλεταριακή, ἔχουμε συμφέρο νὰ τραβήξουμε τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν φαντάρων μέσα στὶς ἐργατικὲς χούντες στὸ μέτρο ποὺ αὐτὲς δημιουργοῦνται. Οἱ χούντες ποὺ θ' ἀποτελεσθοῦν μοναδικὰ ἀπὸ φαντάρους θὰ μποροῦσε νὰ μὴν σχηματισθοῦν παρὰ τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ ἐπανάσταση θὰ φτάση στὴν ἀποκορύφωσή της ἢ καλύτερα ὅταν

θάχη καταγάγει τὴ νίκη. Οἱ ἐργατικὲς χούντες μποροῦν (καὶ μποροῦν !) νὰ συγκροτηθοῦν ποιὸ νωρίς, πάνω στὴ βάση τῶν ἀπεργιῶν, στὸ μποϋκοτάρισμα τῶν Κορτὲς καί, κατόπι, στὴ συμμετοχὴ στὶς ἐκλογές. Μποροῦμε, κατὰ συνέπεια, νὰ φέρουμε τοὺς φαντάρους — ἀντιπροσώπους στὶς ἐργατικὲς χούντες πολὺ ποιὸ μπροστὰ ἀφ' ὅτου οἱ καθαρὰ στρατιωτικὲς χούντες μπορέσουν νὰ ὀργανωθοῦν. Ἀλλὰ πάω ποιὸ μακρυά : ἐὰν καταπιαστοῦμε ἔγκαιρα μὲ τὴν πρωτοβουλία νὰ δημιουργήσουμε ἐργατικὲς χούντες καὶ νὰ ἐξασφαλίσουμε τὴν δράση τους πρὸς τὸ στρατό, θὰ πετυχαίναμε ἴσως ν' ἀποφύγουμε στὴ συνέχεια τὴ δημιουργία ἀ ν ε ξ ά ρ τ η τ ω ν χούντες, ποὺ θάνε ἐκτεθιμένες νὰ πέσουν κάτω ἀπ' τὴν ἐπίδραση τῶν τυχοδιωχτῶν ἀξιωματικῶν κι' ὄχι τῶν ἐπαναστατῶν ἐργατῶν...

Ἡ λίγη σπουδαιότητα τῆς πραγματικῆς δύναμης τοῦ στρατοῦ, συνηγορεῖ ὑπὲρ αὐτῆς τῆς ὑπόθεσης. Ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά, μ' ὅλ' αὐτά, ὁ λιγάριθμος αὐτὸς στρατὸς ἔχει παραδώσεις δικές του ἐπαναστατικῆς πολιτικῆς ποὺ δὲν θάβρισκαν ἀκόμα χαραχτηριστικὰ στὰ στρατεύματα ὅλων τῶν ἄλλων χωρῶν. Ἕνα περιστατικὸ ποὺ θὰ μποροῦσε πολὺ νὰ ἐμποδίση, σὲ κάποια ἀναλογία, τὴν συγχώνευση τῶν φαντάρων ἀντιπροσώπων στὶς ἐργατικὲς χούντες.

Βλέπετε ὅτι, πάνω σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο, δὲν τολμῶ νὰ ἐκφραστῶ κατηγορηματικά. Σ' ἐπίμετρο, ἀκόμα κι' αὐτοὶ οἱ σύντροφοι ποὺ βλέπουν ἀπὸ κοντὰ τὴν κατάσταση δὲν εἶναι πιθανὸ σχεδὸν σὲ θέση νὰ δώσουν μιὰ λύση κατηγορηματική. Περιορίζομαι ν' ἀνοίξω τὴ συζήτηση : ὅσο ποιὸ γρήγορα γίνει αὐτὴ μέσα στοὺς φαρδυοὺς κύκλους τῆς πρωτοπορείας, γιὰ νὰ συζητηθοῦν μερικὰ ζητήματα, τόσο περισσότερο θάνε εὔκολο νὰ λυθοῦνε στὴ συνέχεια. Γιὰ κάθε περίπτωση, θάπρεπε νὰ προσανατολιστοῦμε στὴν κατεύθυνση τῆς ἐνσωμάτωσης τῶν φαντάρων — ἀντιπροσώπων στὶς

ἐργατικὲς χούντες. Ἂν αὐτὸ δὲν πετύχει παρὰ μερικά, αὐτὸ θἄναι κι' ὅλας καλό.

Ἀλλὰ γιὰ νἄχουμε αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ ἀποτέλεσμα πρέπει νὰ μελετήσουμε ἔγκαιρα καὶ λεπτομερειακὰ τὶς διαθέσεις τοῦ στρατοῦ, στὰ διάφορα σώματα, στὰ διάφορα ὅπλα, κ.τ.λ.

Τελικὰ θἄτανε καλὸ νὰ δοκιμάσουμε νὰ οἰκοδομήσουμε ἕνα πολιτικὸ χάρτη τῆς Ἱσπανίας μὲ τὸ σκοπὸ νὰ προσδιορίσουμε μὲ περισσότερη ἀκρίβεια τὶς σχέσεις τῶν δυνάμεων σὲ κάθε περιοχὴ καὶ τὶς ἀμοιβαίες σχέσεις ἀνάμεσα στὶς περιοχές. Θἄπρεπε νὰ δείξουμε σ' αὐτὸ τὸ χάρτη τὶς ἐργατικὲς περιοχές, τὶς ἐπαναστατικὲς ἑστίες, τὶς συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις καὶ τὰ κόμματα, τὶς φρουρές, τὶς σχέσεις τῶν δυνάμεων ἀνάμεσα ἀπ' τοὺς κόκκινους καὶ τοὺς λευκούς, τὶς περιοχὲς ὅπου ἀναπτύσσεται ἕνα κίνημα χωρικῶν κ.τ.λ. κ.τ.λ. Ὅσο λιγάριθμοι κι' ἂν εἶναι οἱ ἀντιπολιτευόμενοι, θὰ μποροῦσαν, σὲ διάφορα μέρη, νὰ πάρουν τὴν πρωτοβουλία αὐτῆς τῆς μελέτης, συνεργαζόμενοι μὲ τοὺς καλύτερους ἀντιπροσώπους τῶν ἄλλων ἐπαναστατικῶν διάδων. Ἔτσι θὰ δημιουργοῦσαν τὶς βάσεις ἑνὸς μεγάλου ἐπιτελείου τῆς ἐπανάστασης.

Ὁ κεντρικὸς πυρήνας θἄδινε γι' αὐτὴ τὴ δουλειὰ τὴν ἀναγκαία ἑνότητα. Αὐτὴ ἡ προπαρασκευαστικὴ δουλειά, ποὺ κατ' ἀρχὴν θὰ φαίνονταν σὰν «ἀκαδημαϊκοῦ» χαραχτῆρος θἄτανε στὴ συνέχεια μιᾶς ἐξαιρετικῆς ἀξίας, ἴσως ἀκόμα μιᾶς ἀποφασιστικῆς σπουδαιότητος. Σὲ μιὰ ἐποχὴ σὰν αὐτὴ ποὺ περνᾶμε, τὸ ποιὸ μεγάλο λάθος ποὺ μπορεῖ νὰ κάνουμε, εἶναι νὰ χάνουμε καιρό.

14 τοῦ Ἀπρίλη 1931

Εὐχαριστῶ γιὰ τὰ κείμενα τοῦ λόγου τοῦ Ταίλμαν πάνω στὴ «λαϊκὴ» ἐπανάσταση ποὺ μοῦ εἶχαν ξεφύγει. Δὲ θὰ μπορούσαμε νὰ φανταστοῦμε ἕνα τρόπο ποιὸ ἠλίθιο καὶ ποιὸ

καταχθόνιο νὰ μπερδευτῆ τὸ ζήτημα παρὰ μόνο βάζοντάς το ἔτσι. Νὰ ρίξουμε τὸ σύνθημα τῆς «λαϊκῆς» ἐπανάστασης κι' ἀκόμα ν' ἀναφέρουμε γι' αὐτὸ τὸ Λένιν! Ἀλλὰ ἂν κυττάξουμε, κάθε νούμερο τῆς φασιστικῆς ἐφημερίδας τοῦ Στράσσερ μοστράρει τὸ ἴδιο σύνθημα σὰν ἀντίβαρο στὸ μαρξιστικὸ ἔμβλημα: ταξικὴ ἐπανάσταση. Βέβαια, κάθε μεγάλη ἐπανάσταση εἶναι λαϊκὴ ἢ ἐθνικὴ μὲ τὸ νόημα ὅτι συγκεντρώνει γύρω στὴν ἐπαναστατικὴ τάξη ὅλες τὶς ζωτικὲς καὶ δημιουργικὲς δυνάμεις τοῦ ἔθνους, καὶ τὶς ἀνασυγκροτεῖ γύρω ἀπὸ ἕνα καινούργιο ἄξονα. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ἐκεῖ τὸ σύνθημα. Δὲν ὑπάρχει ἐκεῖ παρὰ μιὰ κοινωνιολογικὴ περιγραφὴ τῆς ἐπανάστασης, μιὰ περιγραφὴ ποὺ ἄλωστε ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἀκριβεῖς καὶ συγκεκριμένες διευκρινήσεις. Εἶναι μιὰ δουλειὰ τσαρλατάνικη, καλαβρέζικη, τὸ νὰ θέλουμε νὰ κατασκευάσουμε ἕνα σύνθημα τέτοιο. Εἶναι σὰν ν' ἀντιτάξουμε στοὺς φασίστες ἕναν ἀγοραῖο ἀνταγωνισμὸ καὶ οἱ ἐργάτες νὰ πληρώσουν τὰ ἔξοδα γι' αὐτὸ τὸ στούπωμα τῶν κρανίων.

Εἶναι πολὺ ἐκπληκτική, ἡ ἐξέλιξη τῶν συνθημάτων τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, ἀκριβῶς πάνω σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Ἀπ' τὸ 3ο Συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, τὸ ἔμβλημα «τάξη ἐνάντια σὲ τάξη» ἔγινε ἡ λαϊκὴ ἔκφραση τῆς πολιτικῆς τοῦ ἑ ν ι α ί ο υ π ρ ο λ ε τ α ρ ι α κ ο ῦ μ ε τ ώ π ο υ. Φόρμουλα ἀπόλυτα σωστή: ὅλοι οἱ ἐργάτες πρέπει νὰ ἑνώσουν τὶς γραμμές τους ἐνάντια στὴ μπουρζουαζία. Ἀλλ' ὕστερα, ἔβγαλαν ἀπ' αὐτὸ τὸ ἴδιο σύνθημα μιὰ συμμαχία μὲ τοὺς ρεφορμιστὲς γραφειοκράτες ἐνάντια στοὺς ἐργάτες (πεῖρα ἀπ' τὴν ἀγγλικὴ γενικὴ ἀπεργία). Ὕστερα ρίχτηκαν στὸ ἄλλο ἄκρο: οὔτε συζήτηση γιὰ δυνατὲς συμφωνίες μὲ τοὺς ρεφορμιστές. «Τάξη ἐνάντια σὲ τάξη», αὐτὴ ἡ φόρμουλα ποὺ ἔπρεπε νὰ ἐξυπηρετήση τὸ πλησίασμα ἀμεσα στοὺς σοσιαλδημοκράτες καὶ στοὺς κομμουνιστὲς ἐργάτες πῆρε, κατὰ τὴν «τρίτη περίοδο», τὸ νόημα μιᾶς πάλης

ἐγάντια στοὺς σοσιαλδημοκράτες ἐργάτες, σὰν νάτανε οἱ τελευταῖοι μιὰ διαφορετικὴ τάξη. Τώρα, ἔχουμε καινούργια στροφή : λαϊκὴ ἐπανάσταση καὶ ὄχι ποιὰ προλεταριακή. Ὁ φασίστας Στράσσερ λέει ὅτι τὰ 95% τοῦ λαοῦ ἔχουν συμφέρο γιὰ τὴν ἐπανάσταση καὶ ὅτι, κατὰ συνέπεια, πρόκειται γιὰ μιὰ λαϊκὴ ἐπανάσταση, ἀλλ' ὄχι ταξική. Ὁ Τέλμαν ξαναπιάνει τὸν ἴδιο χαβά. Πραγματικά, παρ' ὅλ' αὐτά, ὁ κομμουνιστὴς ἐργάτης ἔπρεπενὰ πῆ στὸ φασίστα ἐργάτη : Ναί, βέβαια, 95% ἂν ὄχι 98%, τοῦ λαοῦ εἶναι ἐκμεταλλευόμενοι ἀπ' τὸ χρηματιστικὸ κεφάλαιο. Ἀλλ' αὐτὴ ἡ ἐκμετάλλευση εἶναι ὀργανωμένη ἱεραρχικά: ἐκμεταλλευτές, παρα - εκμεταλλευτές, ἐκμεταλλευτὲς τρίτης σειρᾶς, κ.τ.ρ. Μονάχα μὲ τὸ μέσο αὐτῆς τῆς διαβάθμισης οἱ ὑπερ-εκμεταλλευτὲς διατηροῦν στὴ δουλεία τὴν πλειοψηφία τοῦ ἔθνους. Γιὰ νὰ μπορέση τὸ ἔθνος ν' ἀνασυγκροτηθῆ πραγματικὰ γύρω ἀπὸ ἕνα καινούργιο ταξικὸ ἄξονα, πρέπει ν' ἀνασυγκροτηθῆ ἰδεολογικά, κι' αὐτὸ δὲν εἶναι πραγματοποιήσιμο παρὰ μόνο ἂν τὸ προλεταριάτο, μακρυὰ ἀπ' τὸ ν' ἀφαιθῆ ν' ἀπορροφηθῆ ἀπ' τὸ «λαό», ἀπ' τὸ «ἔθνος», ἀναπτύξει τὸ ἰ δ ι α ί τ ε ρ ο π ρ ό γ ρ α μ μ ά τ ο υ τῆς π ρ ο λ ε τ α ρ ι α κ ῆ ς ἐπανάστασης κι' ἀναγκάσει τὴ μικροαστικὴ τάξη νὰ διαλέξει ἀνάμεσα στὰ δυὸ καθεστῶτα. Τὸ σύνθημα γιὰ μιὰ λαϊκὴ ἐπανάσταση εἶναι ἕνα νανούρισμα, ὑπνωτικὸ γιὰ τὴ μικροαστικὴ τάξη ἀλλὰ καὶ γιὰ τὶς φαρδιὲς ἐργατικὲς μάζες. Τὶς παρακινάει νὰ ὑποταχτοῦν στὴν ἱεραρχικὴ ἀστικὴ διάρθρωση τοῦ «λαοῦ» κι' ἐπιβραδύνει τὴ χειραφέτησή τους. Στὴ Γερμανία, στὶς σημερινὲς συνθῆκες, αὐτὸ τὸ σύνθημα γιὰ μιὰ λαϊκὴ ἐπανάσταση σβύνει κάθε ἰδεολογικὴ διάκριση ἀνάμεσα στὸ φασισμὸ καὶ τὸ μαρξισμό, συμφιλιώνει μιὰ μερίδα ἐργατῶν καὶ τὴ μικροαστικὴ τάξη μὲ τὴ φασιστικὴ ἰδεολογία, ἐπιτρέποντάς τους νὰ σκεφτοῦν ὅτι δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ κάμουν μιὰν ἐκλογὴ ἀφοῦ, ἀπ' τόνα πλευρὸ κι' ἀπ' τ' ἄλλο, πρόκειται γιὰ λαϊκὴ ἐπανάσταση. Αὐτοὶ οἱ σπάνιας

μάρκας ἐπαναστάτες, κάθε φορὰ ποὺ πέφτουν πάνω σ' ἕνα σοβαρὸ ἐχτρό, σκέφτονται πάν' ἀπ' ὅλα νὰ συμβιβαστοῦν μαζύ του νὰ στολιστοῦν μὲ τὰ χρώματά του, καὶ νὰ καταχτήσουν τὶς μάζες, ὄχι μὲ τὴν ἐπαναστατικὴ πάλη, ἀλλὰ μ' ἕνα ἔξυπνο τέχνασμα. Ἄτιμη μέθοδος, ἀληθινὰ γιὰ νὰ θέσουμε τὸ ζήτημα ! Ἐὰν οἱ ἀδύναμοι ἱσπανοὶ κομμουνιστὲς ἀφομοιώσουν αὐτὴ τὴ φόρμουλα, θὰ τοὺς ἔφερνε στὴ χώρα τους τὴν πολιτικὴ τοῦ Κουόμινταγκ.

20 τοῦ Ἀπρίλη 1931

Πολλὲς χαρακτηριστικὲς ὁμοιότητες χτυπᾶνε στὰ μάτια ἀνάμεσα στὸ καθεστὼς τοῦ Ρωσσικοῦ Φλεβάρη στὰ 1917, καὶ στὸ τωρινὸ δημοκρατικὸ καθεστὼς στὴν Ἱσπανία. Ἀλλὰ διακρίνουμε καὶ βαθιὲς διαφορές : α) ἡ Ἱσπανία δὲν εἶναι ἐμπόλεμη καὶ δὲν ἔχει νὰ προβάλλει τὸ κοφτερὸ σύνθημα τῆς πάλης γιὰ τὴν εἰρήνη, β) δὲν ἔχετε ἀκόμα ἐργατικὰ σοβιέτ, οὔτε — πρέπει νὰ τὸ ποῦμε ; — σοβιὲτ φαντάρων. Στὸν τῦπο δὲν βλέπω ἀκόμα νὰ προτείνεται αὐτὸ τὸ σύνθημα στὶς μάζες· γ) ἡ δημοκρατικὴ κυβέρνηση ἐξασκεῖ ἀπ' τὴν ἀρχὴ πίεση ἐνάντια στὴν ἀριστερὴ πτέρυγα τοῦ προλεταριάτου, πράγμα ποὺ δὲν ἔγινε σὲ μᾶς τὸ Φλεβάρη, γιατὶ οἱ μπαγιονέτες ἦταν στὴ διάθεση τῶν σοβιὲτ τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν φαντάρων, κι' ὄχι στὰ χέρια τῆς φιλελεύθερης κυβέρνησης.

Αὐτὸ τὸ τελευταῖο σημεῖο εἶναι τεράστιας σπουδαιότητος γιὰ τὴν κίνησή μας. Τὸ καθεστὼς τοῦ Φλεβάρη πραγματοποίησε μὲ τὸ πρῶτο χτύπημα, στὸν πολιτικὸ τομέα, μιὰν πλέρια δημοκρατία καί, στὸ εἶδος της, σχεδὸν ἀπόλυτη. Ἡ μπουρζουαζία δὲν κρατιώτανε παρὰ μὲ τὴν πίστη ποὺ διέθετε μέσα στὶς ἐργατικὲς μάζες καὶ μέσα στὸ στρατό. Σὲ σᾶς ἡ μπουρζουαζία στηρίζεται ὄχι μονάχα στὴν ἐμπιστοσύνη ἀλλὰ καὶ στὴν ὀργανωμένη βία ποὺ ἔχει πάρει ἀπ' τὸ

παλιὸ καθεστώς. Δὲν ἔχετε ὁλοκληρωτικὴ ἐλευθερία συγκέντρωσης, λόγου, τύπου, κ.τ.λ. Οἱ ἐκλογικὲς βάσεις τῶν καινούργιων σας δήμων ἀπέχουν πολὺ ἀπ' τὸ δημοκρατικὸ νόημα. Λοιπόν, σὲ μιὰ ἐπαναστατικὴ ἐποχή, οἱ μάζες εἶναι ἰδιαίτερα εὐαίσθητες σὲ κάθε ἀνισότητα δικαιωμάτων, καὶ στὰ ὁποιαδήποτε ἀστυνομικὰ μέτρα. Μ' ἄλλα λόγια, εἶναι ἀπαραίτητο οἱ κομμουνιστὲς, γιὰ τὴ στιγμή, νὰ ἐκδηλωθοῦν σὰν ἕνα δημοκρατικὸ κόμμα τὸ ποιὸ συνεπές, τὸ ποιὸ ἀποφασιστικὸ καὶ τὸ ποιὸ ἀδιάλαχτο.

Ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά, πρέπει ν' ἀπασχοληθοῦμε ἄμεσα μὲ τὴ συγκρότηση ἐργατικῶν σοβιέτ. Ἀπ' αὐτὴ τὴν ἄποψη, ἡ πάλη γιὰ τὴ δημοκρατία εἶναι ἕνα ἐξαιρετικὸ σημεῖο ξεκινήματος. Α ὐ τ ο ί, ἔχουν τὶς δημαρχίες τους· Ἐ μ ε ῖ ς ο ἱ ἄ λ λ ο ι οἱ ἐργάτες, ἔχουμε ἀνάγκη ἀπ' τὴν τοπική μας χούντα, γιὰ νὰ ὑπερασπίσουμε τὰ δικαιώματα καὶ τὰ συμφέροντά μας.

23 τοῦ Ἀπρίλη 1931

(Ἀπὸ ἕνα γράμμα ποὺ ἀπευθύνεται στὴ Βαρκελώνη).

Ἡ Καταλονικὴ Ὁμοσπονδία πρέπει νὰ προσπαθήση νὰ συνδεθῆ μὲ τὴν παν-ισπανικὴ κομμουνιστικὴ ὀργάνωση.

Ἡ Καταλονία εἶναι μιὰ πρωτοπορεία. Ἀλλ' ἂν αὐτὴ ἡ πρωτοπορεία δὲ βαδίζει μὲ τὸ ἴδιο βῆμα τοῦ προλεταριάτου καί, ποιὸ ἀργότερα τῶν χωρικῶν ὅλης τῆς Ἱσπανίας, τὸ καταλονικὸ κίνημα δὲ θὰ τελειώση τὸ πολὺ παρὰ σὰν ἕνα μεγαλόπρεπο ἐπισόδειο, στὸν τῦπο τῆς Παρισινῆς κομμούνας. Ἡ εἰδικὴ θέση τῆς Καταλονίας μπορεῖ νὰ ὁδηγήση σὲ τέτοιες καταλήξεις. Ἡ ἐθνικὴ ἀντίθεση μπορεῖ νὰ παραφουντώση ἔτσι ποὺ ἡ ἔκρηξη ἡ καταλονικὴ νὰ ξεσπάση πολὺ ποιὸ μπροστὰ παρὰ στὴν Ἱσπανία, ἡ ὁποία στὸ σύνολό της δὲν εἶναι ὥριμη γιὰ μιὰ δεύτερη ἐπανάσταση. Θὰτανε ἕνα μεγάλο ἱστορικὸ δυστύχημα ἂν τὸ καταλονικὸ προλεταριάτο, ὑποχωρώντας μπροστὰ στὸν ἀναβρασμό, στὸ ξέσπασμα τοῦ

ἐθνικοῦ αἰσθήματος, ἀφίνονταν νὰ παρασυρθῆ σὲ μιὰ ἀποφασιστικὴ πάλη πρωτοῦ νὰ μπορέση νὰ δεθῆ στενὰ μ' ὅλη τὴν προλεταριακὴ Ἱσπανία. Ἡ δύναμη τῆς Ἀριστερῆς Ἀντιπολίτευσης, στὴ Βαρκελώνη ἀλλὰ καὶ στὴ Μαδρίτη, θὰ μποροῦσε καὶ θἄπρεπε ν' ἀνυψώση ὅλα τὰ ζητήματα στὸ ἱστορικό τους ἐπίπεδο.

17 τοῦ Μάη 1931

(Ἀπὸ γράμμα ποὺ ἀπευθύνεται στὴ Μαδρίτη).

Ἂς μιλήσουμε γι' αὐτὸ ποὺ λέγεται ὅτι εἶναι «Ἐθνικισμὸς» τῆς Καταλονικῆς Ὁμοσπονδίας. Εἶναι ἕνα ζήτημα πολὺ σπουδαῖο, πολὺ σοβαρό. Τὰ λάθη ποὺ γίνανε σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο μπορεῖ νἄχουνε συνέπειες.

Ἡ ἐπανάσταση ἔχει διεγείρει στὴν Ἱσπανία πιὸ ἔντονα ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά, ὅλα τὰ ζητήματα, ἀνάμεσα στὰ ὁποῖα εἶναι καὶ τὸ ζήτημα τῶν ἐθνικοτήτων. Οἱ ἐθνικὲς τάσεις καὶ οἱ αὐταπάτες ἐκπροσωποῦνται κύρια ἀπ' τοὺς μικροαστοὺς διανοουμένους, ποὺ προσπαθοῦνε νὰ βροῦν στήριγμα στοὺς χωρικοὺς ἐνάντια στὴν κρατικὴ γραφειοκρατία κι' ἐνάντια στὸ ρόλο τοῦ μεγάλου κεφαλαίου ποὺ στρέφεται κατὰ τῶν ἐθνικοτήτων. Ὁ ἡγετικὸς ρόλος — γιὰ τὴν τωρινὴ φάση — τῆς μικροαστικῆς τάξης στὸ κίνημα τῆς ἐθνικῆς χειραφέτησης, ὅπως γενικὰ μέσα σ' ὅλο τὸ δημοκρατικὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα, μπάζει ἀναπόφευχτα μέσα σ' αὐτὸ τὸ τελευταῖο ἕνα σύνολο ἀπὸ προλήψεις κάθε λογῆς. Προερχόμενες ἀπ' αὐτὸ τὸ περίγυρο, οἱ ἐθνικὲς αὐταπάτες κατασταλάζουν ἀκόμα καὶ μέσα στοὺς ἐργάτες. Τέτοια εἶναι προφανέστατα, στὸ σύνολό της ἡ κατάσταση στὴν Καταλονία, καὶ πιθανὸν ὥς ἕνα βαθμὸ μέσα στὴν Καταλονικὴ Ὁμοσπονδία. Ἀλλ' αὐτὸ ποὺ μόλις εἶπα δὲν ἐξασθενίζει καθόλου τὸ π ρ ο ο δ ε υ τ ι κ ὸ - ἐ π α ν α σ τ α τ ι κ ὸ - δ η μ ο κ ρ α τ ι κ ὸ χαρακτήρα τῆς ἐθνικῆς καταλονικῆς πάλης ἐνάντια στὴν ἐπικυριαρχία τῆς Ἱσπα-

νίας, στὸν ἀστικὸ ἰμπεριαλισμὸ καὶ στὸν γραφειοκρατικὸ συγκεντρωτισμό. Οὔτε γιὰ μιὰ στιγμὴ δὲν πρέπει νὰ χάνουμε ἀπ' τὴν ὄψι μας ὅτι ὁλόκληρη ἡ Ἱσπανία καὶ ἡ Καταλονία, σὰν ἕνα συστατικὸ κομμάτι αὐτῆς τῆς χώρας, κυβερνιοῦνται τώρα μὲ τὴν ὑποστήριξη τῶν ἐθνικοσοσιαλιστῶν, ὄχι ἀπὸ ἐθνικο - δημοκράτες Καταλονούς, ἀλλ' ἀπὸ μπουρζουάδες ἰμπεριαλιστὲς Ἱσπανούς, σύμμαχους μὲ τοὺς μεγαλογαιοχτήμονες, μὲ τοὺς μεγαλο - γραφειοκράτες καὶ τοὺς στρατηγούς. Ὅλη αὐτὴ ἡ φατρία θέλει νὰ διατηρήσει ἀπ' τόνα μέρος, τὶς δουλικὲς ἱσπανικὲς ἀποικίες καὶ νὰ ἐξασφαλίσει, ἀπ' τ' ἄλλο μέρος τὸ ἀνώτατο ὅριο τοῦ γραφειοκρατικοῦ συγκεντρωτισμοῦ τῆς μητρόπολης. Δηλαδή, θέλει τὴ συντριβὴ τῶν Καταλονῶν, τῶν Βάσκων καὶ τῶν ἄλλων ἐθνικοτήτων ἀπ' τὴν ἱσπανικὴ ἀστικὴ τάξη. Μέσα στὴν τωρινὴ φάση τῆς ἐξέλιξης, μὲ τὸ σημερινὸ συσχετισμὸ τῶν ταξικῶν δυνάμεων ὁ καταλονικὸς ἐθνικισμός, εἶναι ἕνας ἐπαναστατικὸς παράγων. Ὁ ἱσπανικὸς ἐθνικισμὸς εἶναι ἰμπεριαλιστικὸς ἀντιδραστικὸς παράγων. Οἱ Ἱσπανοὶ κομμουνιστὲς ποὺ δὲν καταλαβαίνουν αὐτὴ τὴ διάκριση, ποὺ ὑποκρίνονται ὅτι τὴν ἀγνοοῦν, ποὺ δὲν τὴν τοποθετοῦν στὸ πρῶτο πλάνο, ποὺ προσπαθοῦν ἀντίθετα νὰ ἐξασθενίσουν τὴν σπουδαιότητά της, κινδυνεύουν νὰ γίνουν ἀσυνήδητοι πράχτορες τῆς ἱσπανικῆς μπουρζουαζίας καὶ νὰ χαθοῦν γιὰ πάντα γιὰ τὴν ὑπόθεση τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης.

Ποῦ εἶναι ὁ κίνδυνος ἀπ' τὶς μικροαστικὲς ἐθνικιστικὲς αὐταπάτες; Στὸ γεγονὸς ὅτι αὐτὲς μποροῦν νὰ διασπάσουν τὸ ἱσπανικὸ προλεταριάτο σ' ἐθνικοὺς τομεῖς. Ὁ κίνδυνος εἶναι πολὺ σοβαρός. Οἱ Ἱσπανοὶ μποροῦν νὰ παλαίψουν μ' ἐπιτυχία, ἀλλὰ μ' ἕνα μοναδικὸ τρόπο: καταγγέλλοντας ἀλύγιστα τὶς διαιότητες ποὺ γίνονται ἀπ' τὴ μπουρζουαζία τοῦ ἐπικυρίαρχου ἔθνους καὶ κερδίζοντας ἔτσι τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ προλεταριάτου τῶν καταπιεζομένων ἐθνικοτήτων. Μὲ κάθε ἄλλη πολιτικὴ θὰ καταντοῦσε νὰ ὑποστηριχτεῖ ὁ ἀντιδραστικὸς ἐθνικισμὸς τῆς ἰμπεριαλιστικῆς μπουρζουα-

ζίας ποὺ εἶναι κυρίαρχη τῆς χώρας, ἐνάντια στὸ δημοκρατικὸ - ἐπαναστατικὸ ἐθνικισμὸ τῆς μικροαστικῆς τάξης ἑνὸς καταπιεζομένου ἔθνους.

20 τοῦ Μάη 1931

Μοῦ γράφετε ὅτι οἱ ἀπάτες τῆς Οὐμανιτὲ προκαλοῦν ἀγανάχτηση στὴ Καταλονία. Εἶναι εὔκολο νὰ τὸ φανταστῶ. Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ ν' ἀγαναχτοῦμε. Εἶναι ἀπαραίτητο ὁ ἀντιπολιτευτικὸς τύπος νὰ δίνει συστηματικὰ τὴν εἰκόνα γιὰ ὅ,τι συμβαίνει στὴν Ἱσπανία. Εἶναι ἕνα ζήτημα τεραστίας σπουδαιότητος. Πάνω στὴ ζωντανὴ πείρα τῆς ἱσπανικῆς ἐπανάστασης πρέπει νὰ γίνη ἡ ξαναεκπαίδευση τῶν στελεχῶν τοῦ διεθνικοῦ κομμουνισμοῦ. Ἀνταποκρίσεις, μεθοδικὰ κανονισμένες, πρέπει νἄρχονται ἀπ' τὴ Βαρκελώνα κι' ἀπ' τὴ Μαδρίτη — δὲ πρόκειται ἁπλᾶ γιὰ γράμματα — μὰ γιὰ ντοκουμέντα πολιτικὰ μιᾶς σπουδαιότητας πρώτης γραμμῆς. Ἂν αὐτὸ λείψει, οἱ σταλινικοὶ εἶναι ἱκανοὶ νὰ δημιουργήσουν γύρω ἀπ' τὴ Καταλονικὴ Ὁμοσπονδία, μιὰν ἀτμόσφαιρα μόνωσης καὶ ἐχθρότητας πού, μόνο αὐτό, θὰ μποροῦσε νὰ σπρώξει τὴν πρωτοπορία τοῦ καταλονικοῦ προλεταριάτου στὸ δρόμο τοῦ τυχοδιοχτισμοῦ καὶ τῆς καταστροφῆς.

31 τοῦ Μάη 1931

Ὅσο μπορῶ νὰ κρίνω, οἱ ἀναρχο - συνδικαλιστὲς ἀκολουθοῦν μιὰ πολιτικὴ συμφιλιωτικὴ πρὸς τὸ μισητὸ καθεστὼς τοῦ συνταγματάρχη Μαθία, τὸ Βαρκελοναΐζο ὑπηρέτη τῶν ἰμπεριαλιστῶν τῆς Μαδρίτης. Οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ ἀναρχο - συνδικαλισμοῦ ἔγιναν παραϋπάλληλοι κι' ἀληθινοὶ πράχτορες τοῦ καταλονικοῦ ἐθνικισμοῦ τῆς κοινωνικῆς εἰρήνης. Ἡ καταλονικὴ Ὁμοσπονδία ἔχει υἱοθετήσει, ἀπ' ὅ,τι βλέπω μιὰ συμφιλιωτικὴ θέση πρὸς τοὺς ἀναρχο - συνδικαλιστές: αὐτὸ πάει νὰ πεῖ ὅτι ἀντικατασταίνει τὴν ἐπαναστατικὴ

πολιτική τοῦ ἐνιαίου μετώπου μὲ τὴν ὁππορτουνιστική πολιτική τῆς ὑπεράσπισης καὶ τῆς κολακείας τῶν ἀναρχο - συνδιαλιστῶν, καὶ κατὰ συνέπεια, τοῦ καθεστῶτος τοῦ Μαθία. Ἀκριβῶς σ' αὐτὸ τὸ γεγονὸς βλέπω μιὰν ἀπ' τὶς πηγὲς γιὰ ξεσπάσματα ποὺ μποροῦν σ' ἕνα σταθμὸ συγκεκριμένο, νὰ πάρουν ἕνα χαρακτήρα ἐπικίνδυνο. Τὸ καθῆκον τῶν συνδικάτων δὲν εἶναι καθόλου νὰ συγκρατοῦνε τοὺς ἐργάτες, ἀλλά, ἀντίθετα, νὰ τοὺς κινητοποιοῦν καὶ νὰ τοὺς ὀργανώνουν γιὰ τὴ πάλη σ' ὅλα τὰ μέτωπα. Τὰ συνδικάτα πρέπει πρῶτ' ἀπ' ὅλα νὰ ξεσηκώνουν τοὺς ἐργάτες στὶς καθυστερημένες περιοχὲς τῆς Καταλονίας καὶ τῆς ὑπόλοιπης Ἱσπανίας. Τὸ καθῆκον τῆς Καταλονικῆς Ὁμοσπονδίας δὲν εἶναι νὰ καλοπίζει τὴ στάση τῆς ἀναρχο - συνδικαλιστικῆς Συνομοσπονδίας, ἀλλὰ νὰ κάνει μιὰ σταθερὴ κριτική, βῆμα πρὸς βῆμα, καὶ νὰ καταγγέλει μπροστὰ στοὺς ἐργάτες τὸ σιωπηλὸ μπλόκ της μὲ τὴ μικροαστικὴ ἀντεπανάσταση τοῦ Μαθία.

Γιὰ νὰ μὴ μετατραπῆ σὲ μενσεβίκικο πνίξιμο τῆς ἐπανάστασης ἡ προειδοποίησης ἐνάντια στὶς ἀπερίσκεπτες ἢ στὶς πρόωρες πράξεις, πρέπει νἄχουμε μιὰ καθαρὴ στρατηγικὴ γραμμή, πρέπει οἱ προχωρημένοι ἐργάτες νὰ νοιώσουν καλὰ αὐτὴ τὴ γραμμὴ γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ τὴν ἐξηγήσουν ἀκούραστα στὶς πλατειὲς μάζες. Ἡ Καταλονικὴ Ὁμοσπονδία δὲν ἔχει, προφανέστατα, καμμιὰ στρατηγικὴ γραμμή. Οἱ ἡγέτες της φοβοῦνται νὰ σκεφτοῦν πάνω στὰ θεμελιώδη προβλήματα τῆς ἐπανάστασης, ἀλλοιώτικα δὲν θἄπαιρναν αὐτὴ τὴ βλακώδη καὶ παιδαριώδη στάση μπροστὰ στὸ «τροτσκυσμὸ» ποὺ ἐκφράζει ὅλο τὸ ἐπίπεδο τῆς πολιτικῆς σκέψης τους.

18 τοῦ Ἰούνη 1931

Ἡ πορεία τῶν γεγονότων βάζει σήμερα στὴν ἡμερησία διάταξη μεγαλειώδη ζητήματα, γιὰ τὰ ὁποῖα ἡ Ἀριστερὴ Ἀντιπολίτευση μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ πεῖ τὸ λόγο της. Μι-

λάω γιὰ τὴν Ἱ σ π α ν ι κ ὴ Ἐ π α ν ά σ τ α σ η. Πρόκειται, τώρα, ὄχι γιὰ μιὰ κριτικὴ μετὰ τὰ γεγονότα. Πρόκειται γιὰ μιὰ δραστήρια ἐπέμβαση τῆς Ἀριστερῆς Ἀντιπολίτευσης μέσα στὰ γεγονότα, γιὰ νὰ προλάβει τὴ καταστροφή.

Ἔχουμε λίγες δυνάμεις. Ἀλλὰ τὸ πλεονέχτημα μιᾶς ἐπαναστατικῆς κατάστασης βρίσκεται ἀκριβῶς στὸ πῶς, ἀκόμα καὶ μιὰν ὁμάδα λιγάριθμη μπορεῖ νὰ γίνη μιὰ μεγάλη δύναμη μέσα σ' ἕνα σύντομο χρονικὸ διάστημα, μὲ τὴ προϋπόθεση ὅτι κάνει σωστὲς προβλέψεις καὶ λαγσάρει ἔγκαιρα συνθήματα σωστά. Ἀναφέραμαι ὄχι μονάχα στὸ ἱσπανικό μας τμῆμα, ποὺ προπορεύεται μ' ἕνα ἄμεσο τρόπο ἀπ' τὰ γεγονότα, ἀλλ' σ' ὅλα τὰ τμήματά μας, γιατὶ ὅσο ἡ ἐπανάσταση θὰ προχωρεῖ μπροστά, τόσο περισσότερο οἱ ἐργάτες ὅλου τοῦ κόσμου θὰ τὴν προσέχουν. Ἡ ἐπαλήθευση τῆς πολιτικῆς γραμμῆς θὰ ἐπιδειχτεῖ στὰ μάτια τῆς παγκόσμιας προλεταριακῆς πρωτοπορείας. Ἐὰν εἴμαστε ἀληθινὰ ἰσχυροὶ ἀπ' τὴ σωστὴ ἐπαναστατικὴ ἄποψή μας, ὀφείλουμε νὰ δείξουμε αὐτὴ τὴ δύναμη μ' ἕνα τρόπο ἰδιαίτερα ἔντονο κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐπαναστατικῆς κατάστασης. Ἂν εἴμαστε ἀληθινὰ διεθνιστές, ὀφείλουμε νὰ κάνουμε αὐτὴ τὴ δουλειὰ σὲ διεθνῆ κλίμακα.

Δυὸ θεμελιακὰ ζητήματα πρέπει νὰ μποῦν ἀπὸ μᾶς ρητά: 1ον τὸ ζήτημα τοῦ γενικοῦ χαρακτήρα τῆς ἱσπανικῆς ἐπανάστασης καὶ τῆς στρατηγικῆς γραμμῆς ποὺ βγαίνει ἀπ' αὐτόν· 2ον τὸ ζήτημα τῆς χρησιμοποίησης μιᾶς σωστῆς ταχτικῆς γιὰ τὰ δημοκρατικὰ συνθήματα καὶ γιὰ τὶς κοινοβουλευτικὲς κι' ἐπαναστατικὲς δυνατότητες. Προσπάθησα νὰ ἐκθέσω ὅτι εἶναι οὐσιαστικὸ πάνω σ' αὐτὰ τὰ ζητήματα στὸ τελευταῖο μου ἔργο γιὰ τὴν Ἱσπανία. Ἐδῶ, δὲ θέλω παρὰ νὰ ἐκφραστῶ συνοπτικὰ πάνω στὸ σύνολο τῶν ζητημάτων, στὰ ὁποῖα πρέπει νὰ περάσουμε στὴν ἐ π ί θ ε σ η ἐ ν α ν τ ι α σ' ὅ λ η τ ὴ γ ρ α μ μ ὴ τ ῆ ς

Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς.

Πρέπει νὰ περιμένουμε, στὴν Ἱσπανία, μιὰν ἐνδιάμεση ἐπανάσταση ἀνάμεσα στὴν δημοκρατικὴ ἐπανάσταση ποὺ συντελέστηκε, καὶ στὴ μελλοντικὴ προλεταριακὴ ἐπανάσταση μιὰν ἐπανάσταση ποὺ τὴ λένε ἐπανάσταση «ἐργατῶν καὶ ἀγροτῶν» καὶ μιὰ «δημοκρατικὴ δικτατορία»; Ναὶ ἢ ὄχι; Ὅλη ἡ στρατηγικὴ γραμμὴ καθορίζεται ἀπ' τὴν ἀπάντηση σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Τὸ ἱσπανικὸ κομμουνιστικὸ κόμμα εἶναι βουλιαγμένο μέχρι τὸ λαιμὸ μέσα σὲ μιὰν ἰδεολογικὴ σύγχιση ὡς πρὸς αὐτὸ τὸ θεμελιακὸ ζήτημα, σύγχιση ποὺ σπάρθηκε, καὶ ἀκόμα σπέρνεται ἀπ' τοὺς ἐπίγονους, καὶ ποὺ βρίσκει τὴν ἔκφρασή της στὸ πρόγραμμα τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. Ἐδῶ ἔχουμε τὴ δυνατότητα νὰ ξεσκεπάσουμε μέρα μὲ τὴ μέρα μπροστὰ στὴ προλεταριακὴ πρωτοπορεία, στὸ φῶς τῶν ζωντανῶν γεγονότων, ὅλο τὸ κενό, ὅλη τὴν ἔλειψη νοήματος καὶ ταυτόχρονα, ὅλο τὸ τρομερὸ κίνδυνο ποὺ παρουσιάζει ὁ μῦθος γιὰ μιὰ μέτρια, χαλαρή, ἐνδιάμεση ἐπανάσταση.

Οἱ ἡγετικοὶ σύντροφοι ὅλων τῶν τμημάτων πρέπει νὰ χουνε μπροστὰ στὰ μάτια τους ὅτι ἐμεῖς, ἀκριβῶς σὰν ἀριστερὴ πτέρυγα, ὀφείλουμε νὰ τοποθετοῦμε σὲ μιὰ στέρεη ἐπιστημονικὴ βάση. Τὸ ἐλαφρὸ παιγνίδι μὲ τὶς ἰδέες, ὁ δημοσιογραφικὸς τσαρλατανισμὸς στὸ στὺλ τοῦ Λαντάου καὶ Σία εἶναι ἀντίθετα στὴν ἴδια τὴν ὑπόσταση μιᾶς ἐπαναστατικῆς τάσης. Πρέπει νὰ μελετήσουμε τὰ θεμελιακὰ ζητήματα τῆς ἐπανάστασης μὲ τὸν ἴδιο τρόπο μὲ τὸν ὁποῖον οἱ μηχανικοὶ μελετοῦνε τὴν ἀντίσταση τῶν ὑλικῶν ἢ οἱ γιατροὶ τὴν ἀνατομία καὶ τὴ παθολογία. Τὸ πρόβλημα τῆς διαρκοῦς ἐπανάστασης, ἔγινε τώρα χάρη στὰ γεγονότα τῆς Ἱσπανίας, τὸ κεντρικὸ πρόβλημα τῆς διεθνοῦς Ἀριστερῆς Ἀντιπολίτευσης.

Τὰ ζητήματα τῶν δημοκρατικῶν συνθημάτων, τῆς χρησιμοποίησης τῶν ἐκλογῶν κι' ὕστερα τῶν Κορτές, εἶναι

ζητήματα ἐπαναστατικῆς ταχτικῆς ποὺ ὑποτάσσονται, στὸ γενικὸ ζήτημα τῆς στρατηγικῆς. Ἀλλ' οἱ πιὸ σωστὲς στρατηγικὲς φόρμουλες δὲν ἀξίζουν τίποτα, ἂν δὲν βρίσκουν σὲ κάθε δοσμένη στιγμὴ μιὰ λύση ταχτικῆς. Κι' ὅμως, τὰ πράγματα παρουσιάζονται πολὺ ἄσχημα κάτω ἀπ' αὐτὸ τὸ πρίσμα στὴν Ἱσπανία. Οἱ Γαλλικὲς ἐφημερίδες ἀνακοινώνουν μιὰν εἴδηση σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ὁ ἡγέτης τῆς Καταλονικῆς Ὁμοσπονδίας, Μαουρίν, δήλωσε στὴν ἔκθεσή του στὴ Μαδρίτη, ὅτι ἡ ὀργάνωσής του δὲ θὰ συμμετάσχη στὶς ἐκλογὲς γιατὶ δὲ πιστεύει στὴν «εἰλικρίνειά» τους. Εἶναι δυνατὸ νὰναι αὐτὸ ἀληθινό; Αὐτὸ θὰ σήμαινε ὅτι ὁ Μαουρὶν ἀντιμετωπίζει τὰ προβλήματα τῆς ἐπαναστατικῆς ταχτικῆς ὄχι ἀπὸ ἄποψη κινητοποίησης τῶν προλεταριακῶν δυνάμεων ἀλλ' ἀπ' τὴν ἄποψη τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς μικροαστικῆς αἰσθηματολογίας. Πρὶν ἀπὸ δυὸ ἑβδομάδες πίστεψα ὅτι ὁ ἀστικὸς τύπος λέει ἀνοησίες, ἀλλὰ σὰν ἔλαβα γνώση τῆς πλατφόρμας τῆς Καταλονικῆς Ὁμοσπονδίας, ὑποχρεώθηκα ν' ἀναγνωρίσω ὅτι αὐτὴ ἡ εἴδηση, ὅσο τερατώδικη κι' ἂν εἶναι, δὲν εἶναι ὁλότελα ἀδύνατη καὶ δὲ πρέπει ν' ἀποκλείεται κατ' ἀρχή.

Πάνω σ' αὐτὴ τὴν γραμμή, πρέπει ν' ἀνοίξουμε μιὰ πάλη σκληρὴ μέσα στὶς ἴδιες μας τὶς γραμμές. Εἶναι ὁλότελα παράλογο κι' ἀνάξιο νὰ καυγαδίζουμε μὲ διάφορες ὁμάδες γιὰ ζητήματα λειτουργίας ὀργανωτικῆς, δικαιωμάτων, προνομίων τῆς Γραμματείας, τὴν στιγμὴν ποὺ δὲν ἔχουμε μ' αὐτὲς τὶς ὁμάδες καμιὰ βάση κοινῶν ἀρχῶν. Ἔχω στὸ νοῦ μου πρὶν ἀπ' ὅλα τὴν ὁμάδα «Προμετέο» ποὺ εἶναι σὲ διάσταση μὲ τοὺς μπολσεβίκους — λενινιστές, πάνω σ' ὅλα τὰ θεμελιακὰ ζητήματα στρατηγικῆς καὶ ταχτικῆς. Δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέψουμε σὲ κανένα νὰ πνίξη αὐτὲς τὶς βαθειὲς διαφορὲς μὲ καυγαδίσματα θορυβώδικα πάνω στὸ ὀργανωτικὸ πεδίο καὶ μὲ «μπλὸκ»

δίχως ἀρχὲς ποὺ ἐκφυλίζονται ἀναπόφευγα σὲ παρασκηνιακὲς μηχανοραφίες.

Ὕστερ' ἀπ' τὴ Ρωσσικὴ πεῖρα, τὸ ζήτημα τῶν δημοκρατικῶν συνθημάτων μέσ' τὴν ἐπανάσταση μπῆκε πάλι μέσα στὴν πορεία τῆς πάλης στὴν Κίνα. Ἀλλ' ὅλα τὰ τμήματα στὴν Εὐρώπη δὲν εἶχαν τὴν δυνατότητα νὰ παρακολουθήσουν ὅλα τὰ στάδια αὐτῆς τῆς πάλης. Ἡ συζήτηση πάνω σ' αὐτὰ τὰ ζητήματα πῆρε, ἀπ' αὐτὸ τὸ γεγονός, ἕνα χαραχτῆρα μισοακαδημαϊκὸ γιὰ μερικοὺς συντρόφους καὶ γιὰ μερικὲς ὁμάδες. Ἀλλὰ σήμερα αὐτὰ τὰ ζητήματα εἶν' ἡ ἐνσάρκωση τῆς ἴδιας τῆς πάλης, τῆς ἴδιας τῆς ζωῆς. Μποροῦμε νὰ ἐπιτρέψουμε νὰ μᾶς δέσουν χειροπόδαρα κατὰ τὴν περίοδο μιᾶς στροφῆς ἱστορικῆς τόσο σοβαρῆς; Ὅπως, κατὰ τὴν ρωσσο — κινεζικὴ διένεξη ποὺ ἀπειλοῦσε νὰ προκαλέση τὸν πόλεμο, δὲν μποροῦμε νὰ χανώμαστε μὲ συζητήσεις γιὰ νὰ γνωρίσωμε ἐὰν ἔπρεπε νὰ ὑποστηρίξουμε τὴν Σοβιετικὴ Ἕνωση ἢ τὸν Ττὰγκ—Κάϊ—Σέκ, ἔτσι σήμερα , μπροστὰ στὰ ἱσπανικὰ γεγονότα, δὲν μποροῦμε νὰ δεχτοῦμε ἀκόμα καὶ μιὰν ἔμμεση εὐθύνη γιὰ τὶς σεχταριστικὲς καὶ μισο — μπακουνικὲς προκαταλείψεις μερικῶν ὁμάδων.

Οἱ πρακτικὲς προτάσεις μου συνοψίζονται σ' αὐτά:

1ον Ὅλα τὰ τμήματα πρέπει νὰ βάλλουν τὴν ἱσπανικὴ ἐπανάσταση στὴν ἡμερησία διάταξη.

2ον Οἱ διευθύνσεις τῶν τμημάτων μας πρέπει νὰ δημιουργήσουν εἰδικὲς ἐπιτροπές, ποὺ σκοπός τους θὰ εἶναι νὰ συγκεντρώσουν στοιχεῖα, γιὰ νὰ ἐμβαθύνουν στὰ ζητήματα καὶ πρὸ πάντων νὰ παρακολουθήσουν προσεχτικὰ τὴν δραστηριότητα τῶν ἐπισήμων τμημάτων καὶ τὸν τρόπον ποὺ αὐτὰ βάζουν τὰ προβλήματα τῆς ἱσπανικῆς ἐπανάστασης.

3ον Ὅλα τὰ σπουδαία ντοκουμέντα τοῦ ἱσπανικοῦ

κομμουνισμοῦ (κάθε τάσης) πρέπει νὰ κυκλοφοροῦν, τοὐλάχιστον ἀποσπασματικά, κανονικὰ πρὸς γνώση ὅλων τῶν ἐθνικῶν τμημάτων μας.

4ον Ὕστερα ἀπὸ μιὰν ἀναγκαία προπαρασκευή, κάθε ἐθνικὸ τμῆμα τῆς Ἀρ. Ἀντιπολίτευσης πρέπει ν' ἀνοίξη μιὰν ἐπίθεση ἐνάντια στὴν πολιτικὴ τῆς Κομμουνιστικῆς διεθνοῦς γιὰ τὴν ἱσπανικὴ ἐπανάσταση. Αὐτὴ ἡ ἐπίθεση πρέπει νὰ πάρη διάφορες φόρμες: ἄρθρα στὶς ἐφημερίδες, ἀποφάσεις, κριτικές, ἀνοιχτὰ γράμματα, ἐπεμβάσεις στὶς συγκεντρώσεις, δουλειὰ ἀτομικὴ καὶ ὁμαδικὴ κ.τ.ρ. Ἀλλὰ ὅλοι αὐτοὶ οἱ τρόποι πρέπει νἆναι γερὰ συνδυασμένοι.

5ον Ὕστερα ἀπὸ μιὰ κάποια προπαρασκευαστικὴ δουλειά, τόσο μέσα στὰ ἐθνικὰ τμήματα ὅσο κι' ἀπ' τὴν διεθνῆ γραμματεία, εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ἐπεξεργαστοῦμε ἕνα Μ α ν ι φ έ σ τ ο τ ῆ ς Δ ι ε θ ν ο ῦ ς ἀ ρ ι σ τ ε ρ ᾶ ς πάνω στὴν ἱσπανικὴ ἐπανάσταση, ποὺ πρέπει νὰ συνταχθῆ μ' ἕνα τρόπο πολὺ συγκεκριμένο καὶ σὲ στενὴ συνεργασία μὲ τὸ ἱσπανικὸ τμῆμα. Πρέπει νὰ δώσουμε σ, αὐτὸ τὸ μανιφέστο μιὰ κυκλοφορία ὅσο τὸ δυνατὸν μεγαλύτερη.

Αὐτὲς εἶναι οἱ συγκεκριμένες μου προτάσεις. Σᾶς παρακαλῶ νὰ τὶς συζητήσετε καὶ νὰ στείλετε ταυτόχρονα ἀντίγραφο αὐτοῦ τοῦ γράμματος σ' ὅλα τὰ ἐθνικὰ τμήματα γιὰ νὰ διεξαχθῆ ἡ συζήτησις ταυτόχρονα μέσα σ' ὅλα τὰ τμήματα.

24 τοῦ Ἰούνη 1931

Σ' ἕνα γράμμα στὸν σύντροφο Λακρουά, ἐξέθεσα μερικὲς συμπληρωματικὲς σκέψεις πάνω στὴν κατάσταση τῆς Ἱσπανίας. Κατὰ δυστυχία, δὲν ἔχω πλήρεις πληροφορίες γιὰ νὰ ξέρω πῶς τοποθετοῦνται οἱ διάφορες ἱσπανικὲς κομμουνιστικὲς ὁμάδες πάνω στὰ σημερινὰ πολιτικὰ θέματα. Ἡ ἀνάλυση τῆς ἐπαναστατικῆς κατάστασης κά-

τω ἀπ' αὐτὲς τὶς συνθῆκες εἶναι πιὸ δύσκολη παρὰ τὸ παιχνίδι τοῦ σκακιοῦ δίχως νὰ κυττάζης τὴ σκακιέρα. Μένουν κάθε φορὰ ζητήματα ποὺ ἀπαιτοῦνε μιὰ συμπληρωματικὴ μελέτη· Προτοῦ καταφύγω στὸ τύπο, θέλω νὰ βάλλω τώρα αὐτὰ τὰ ζητήματα μπροστά σας καί, μὲ τὴν μεσολάβησή σας, μπροστὰ στοὺς ἱσπανοὺς κομμουνιστὲς καὶ μπροστὰ σ' ὅλα τὰ τμήματα τῆς διεθνοῦς Ἀντιπολίτευσης.

Ἕνα σημαντικὸ κομμάτι ἀπ' τὸ ἄρθρο μου πάνω στοὺς κινδύνους ποὺ ἀπειλοῦν τὴν ἱσπανικὴ ἐπανάσταση, ἀφιερώνεται γιὰ ν' ἀποδείξη ὅτι ἀνάμεσα στὴν ἀστικοδημοκρατικὴ ἐπανάσταση τοῦ Ἀπρίλη καὶ τὴν ἐπερχόμενη προλεταριακὴ ἐπανάσταση δὲν ὑπάρχει τόπος γιὰ μιὰν ἐνδιάμεση ἐπανάσταση ἐργατῶν καὶ χωρικῶν. Στὸ μεταξύ, ὑπογράμμιζα ὅτι αὐτὸ δὲν πάει νὰ πεῖ ὅτι τὸ κόμμα τοῦ προλεταριάτου ἔπρεπε «μέχρι τὴ τελικὴ πάλη» ν' ἀπασχολῆται μόνον νὰ συγκεντρώνη δυνάμεις. Μιὰ τέτοια ἄποψη θάτανε ἀντεπαναστατικὴ κι' ἄξια γιὰ φιλισταίους. Ἐὰν δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει ἐ ν δ ι ά μ ε σ η ἐ π α ν ά σ τ α σ η, ἐ ν δ ι ά μ ε σ ο κ α θ ε σ τ ώ ς, μπορεῖ νὰ ἔχουμε ἀντίθετα ἐνδιάμεσες ἐκδηλώσεις τῶν μαζῶν, ἀπεργίες, διαδηλώσεις, συγκρούσεις μὲ τὴν ἀστυνομία καὶ τὸ στρατό, ὁρμητικὰ ἐπαναστατικὰ ξεσηκώματα. Μέσα σ' ὅλα αὐτὰ οἱ κομμουνιστὲς θὰ εἶναι βέβαια στὶς πρῶτες γραμμὲς τῆς μάχης. Ποιὸ εἶναι τὸ ἱστορικὸ πιθανὸ νόημα αὐτῶν τῶν ἐνδιαμέσων ἀγώνων; Ἀπ' τὴ μιὰ μεριά, μποροῦν νὰ προπαρασκευάσουν τὶς μάζες γιὰ τὴν κατάχτηση τῆς ἐξουσίας, γιὰ τὴν δημιουργία τοῦ προλεταριακοῦ καθεστῶτος.

Ἡ συμμετοχὴ τῶν κομμουνιστῶν σ' αὐτοὺς τοὺς ἀγῶνες, κι' ἰδιαίτερα ἡ συμμετοχή τους στὴν ἡγεσία αὐτῶν τῶν ἀγώνων, ἀπαιτοῦν ἀπ' αὐτοὺς ὄχι μονάχα μιὰ σωστὴ κατανόηση τῆς ἐξέλιξης τῆς ἐπανάστασης στὸ σύνολό της, ἀλλ' ἀκόμα μιὰν ἱκανότητα νὰ λανσάρουν τέ-

τοια συνθήματα ξεχωριστά, φλογερά, μαχητικὰ ποὺ δὲν βγαίνουν ἄμεσα ἀπ' τὸ «πρόγραμμα» ἀλλὰ ὑπαγορεύονται ἀπὸ περιστατικὰ τῆς στιγμῆς καὶ μπάζουν τὶς μάζες σὲ προοδευτικὴ πορεία.

Ὅλος ὁ κόσμος ξέρει τί τεράστιο ρόλο ἔπαιξε στὸ 1917 κατὰ τὴν περίοδον τῆς ρωσσικῆς συμμαχίας τῶν συμφιλιωτῶν σοσιαλιστῶν καὶ τῶν φιλελευθέρων, τὸ μπολσεβίκικο σύνθημα: «κάτω οἱ δέκα καπιταλιστὲς ὑπουργοί».

Οἱ μάζες εἶχαν ἀκόμα ἐμπιστοσύνη στοὺς συμφιλιωτὲς σοσιαλιστές, ἀλλ' οἱ μάζες κι' οἱ πιὸ καλόπιστες ἔχουν πάντα μιὰ δυσπιστία ἐνστιχτώδικη πρὸς τοὺς μπουρζουάδες, τοὺς ἐκμεταλλευτές, τοὺς κεφαλαιοκράτες. Σ' αὐτό, στηρίχθηκε ἡ ταχτικὴ τῶν μπολσεβίκων κατὰ τὴν διάρκειαν μιᾶς συγκεκριμένης περιόδου. Δὲν λέγαμε «κάτω οἱ σοσιαλιστὲς ὑπουργοί». Δὲν εἴχαμε ἀκόμα τὸ σύνθημα «κάτω ἡ προσωρινὴ κυβέρνηση» σὰν ἕνα σύνθημα ἄμεσης δράσης. Ἀλλὰ σ' ἀντίβαρο μπήχναμε πάντα ἀκούραστα τὸ ἴδιο καρφί: «κάτω οἱ δέκα καπιταλιστὲς ὑπουργοί». Αὐτὸ τὸ σύνθημα ἔπαιξε ἕνα ρόλο τεράστιο ἀφοῦ ἐπέτρεψε στὶς μάζες νὰ πειστοῦν ὅτι οἱ συμφιλιωτὲς σοσιαλιστὲς στηρίζονταν πολὺ πιὸ περισσότερο στοὺς καπιταλιστὲς ὑπουργοὺς παρὰ στὶς ἐργατικὲς μάζες.

Συνθήματα τέτοιας λογῆς ἀνταποκρίνονται ὅσο δὲν παίρνει καλύτερα στὸ τωρινὸ στάδιο τῆς ἱσπανικῆς ἐπανάστασης. Ἡ προλεταριακὴ πρωτοπορία ἐνδιαφέρεται ὁλοκληρωτικὰ νὰ σπρώξη τοὺς ἱσπανοὺς σοσιαλιστὲς νὰ πάρουν τὴν ἐξουσία στὰ χέρια τους. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ σπάση ἡ συμμαχία. Τὸ ἄμεσο καθῆκον βρίσκεται στὴν πάλη γιὰ τὸ διώξιμο τῶν ἀστῶν ὑπουργῶν ἀπ' τὴν συμμαχίαν. Ἡ τέτοια ἢ ἡ τέτοια λύση αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ δὲν εἶναι δυνατὴ παρὰ σὲ σύνδεση μὲ τὰ σπουδαῖα πολιτικὰ γεγονότα, κάτω ἀπ' τὴν πίεση τῶν νέων μαζικῶν κινημάτων, κ.τ.ρ. Ἔτσι κάτω ἀπ' τὴν πίεση τοῦ μαζικοῦ κινήματος στὴν Ρωσσία πετάχθηκαν ἀπ' τὴν συμμαχικὴ Κυ-

βέρνηση ὁ Κούτσκωφ κι' ὁ Μιλιούκωφ καί, κατόπιν ὁ πρίγκηπας Λβώφ· ὁ Κερένσκυ μπῆκε στὴν ἡγεσία τῆς Κυβέρνησης, ὁ ἀριθμὸς τῶν σοσιαλιστῶν αὐξήθηκε κ.τ.ρ. Ὕστερα ἀπ' τὴν ἄφιξη τοῦ Λένιν τὸ μπολσεβίκικο κόμμα οὔτε γιὰ μιὰ στιγμὴ δὲν ἐκδηλώθηκε ἀλληλέγγυο μὲ τὸν Κερένσκυ καὶ τοὺς σοσιαλιστές, Ἀλλὰ τὸ κόμμα βοηθοῦσε τὶς μάζες νὰ ξεμακρύνουν τὴν μπουρζουαζία ἀπ' τὴν ἐξουσία.

Οἱ ἐκλογὲς στὸ Κορτὲς θὰ ξαναφανερώσουν, ὅσο μπορῶ νὰ κρίνω ἀπὸ δῶ, μιὰν ἐξαιρετικὴ ἐξασθένηση τῆς δεξιᾶς τῶν δημοκρατικῶν τῆς πάστας τοῦ Θαμόρα — Μαουρίν. Θὰ δώσουν μιὰ ἐπιβλητικὰ πλεονεχτικὴ θέση στοὺς συμφιλιωτὲς κάθε ἀπόχρωσης: ριζοσπάστες, ριζοσπαστικο — σοσιαλιστὲς καὶ «σοσιαλιστές». Παρ' ὅλα ταῦτα, μποροῦμε νὰ προβλέψουμε ὅτι οἱ σοσιαλιστὲς καὶ ριζοσπάστες σοσιαλιστὲς θὰ γαντζωθοῦν μ' ὅλες τους τὶς δυνάμεις στοὺς συμμάχους τους τῆς δεξιᾶς. Τὸ σύνθημα «κάτω οἱ Θαμόρα — Μαουρίν» εἶναι ὁλότελα ἐπίκαιρο. Πρέπει μόνο νὰ καταλάβουμε καλὰ ἕνα πρᾶγμα: Οἱ κομμουνιστὲς δὲν κάνουνε μιὰν ζύμωση ὑπὲρ τῆς κυβέρνησης Λερρού, δὲν παίρνουν καμμιὰν εὐθύνη γιὰ μιὰ σοσιαλιστικὴ κυβέρνηση, ἀλλὰ σὲ κάθε δοσμένη στιγμή, καταφέρουν τὰ χτυπήματά τους ἐνάντια στὸν πιὸ ξεκαθαριστένο καὶ σταθερὸ ταξικὸ ἐχτρὸ καί, ἔτσι ἐξασθενίζουν τοὺς συμφιλιωτὲς κι' ἀνοίγουν τὸν δρόμο στὸ προλεταριάτο. Οἱ κομμουνιστὲς λένε στοὺς σοσιαλιστὲς ἐργάτες: «Ἔχετε ἐμπιστοσύνη στοὺς σοσιαλιστὲς ἀρχηγούς σας, ὑποχρεῶστε τους τότε νὰ πάρουν τὴν ἐξουσία, θὰ σᾶς βοηθήσουμε σ' αὐτὸ ἰδιαίτερα ἂν καὶ δὲν ἔχουμε καμμιὰν ἐμπιστοσύνην σ' αὐτούς. Κι' ὅπως θἄναι στὴν ἐξουσία, θὰ τοὺς βάλλουμε σὲ δοκιμασία καὶ θὰ δοῦμε ποιὸς εἶχε δίκιο — ἐμεῖς ἢ ἐσεῖς».

Αὐτὴ ἡ ἰδέα ἀντικρύζεται πιὸ πάνω σὲ σύνδεση μὲ τὴν σύνθεση τῶν Κορτές. Μά, γεγονότα ἄλλα ὅπως π.χ. οἱ διαιότητες ἐνάντια στὶς μάζες, μπορεῖ νὰ προσδώσουν μιὰν ἐξαιρετικὴν ὀξύτητα στὸ σύνθημα «Κάτω οἱ Θαμόρα

— Μαουρίν». Ἡ νίκη σ' αὐτὸ τὸ πεδίο, δηλαδὴ ἡ παραίτηση τοῦ Θαμόρα μπορεῖ νὰ χει, στὸ δοσμένο σταθμό, σχεδὸν τὴν ἴδια σημασία γιὰ τὴν κατοπινὴ ἐξέλιξη τῆς ἐπανάστασης ὅσο ἡ παραίτηση τοῦ Ἀλφόνσου τὸν Ἀπρίλη. Γιὰ νὰ λανσάρουμε τέτοια συνθήματα, δὲν πρέπει νὰ καθοδηγούμαστε ἀπὸ θεωρητικὲς ἀφαιρέσεις ἀλλὰ σύμφωνα μὲ τὴν κατάσταση τῆς συνείδησης τῶν μαζῶν, κατὰ τὴν ἐπίδραση ποὺ θἄχει πάνω στὶς μᾶζες, κάθε μερικὴ ἐπιτυχία. Ἡ καθαρὴ κι' ἁπλὴ ἀντίθεση τοῦ συνθήματος τῆς «ἐργατο — ἀγροτικῆς δημοκρατίας» στὸ τωρινὸ καθεστὼς εἶναι ὁλότελα ἀνεπαρκὴς γιατὶ αὐτὰ τὰ συνθήματα δὲν συγκινοῦν τὶς μάζες.

Ἔτσι ἀπ' αὐτὰ ποὺ πιὸ μπροστὰ εἴπαμε, ξαναπροβάλλει τὸ ζήτημα τοῦ «σοσιαλ—φασισμοῦ». Αὐτὴ ἡ ἀνόητη ἐφεύρεση, ἡ τρομερὰ «ἀριστερή», τῆς γραφειοκρατίας, γίνεται σήμερα στὴν Ἱσπανία, τὸ πιὸ μεγάλο ἐμπόδιο πάνω στὸν δρόμο τῆς ἐπανάστασης. Ἂς ξανάρθουμε πάλι στὴν ρωσσικὴ πεῖρα. Οἱ μενσεβίκοι κι' οἱ σοσιαλ — ἐπαναστάτες, ὄντας στὴν ἐξουσία, διηύθυναν τὸν ἰμπεριαλιστικὸ πόλεμο, ὑπεράσπισαν τοὺς καπιταλιστές, κατάτρεχαν τοὺς φαντάρους, τοὺς χωρικοὺς καὶ τοὺς ἐργάτες, ἐχτελοῦσαν συλλήψεις, καθιέρωσαν τὴν θανατικὴ ποινή, προστάτεψαν τοὺς δολοφόνους τῶν μπολσεβίκων, ὑποχρέωσαν τὸν Λένιν νὰ περάσῃ στὴν παρανομία, ἔρριξαν τοὺς ἄλλους ἡγέτες τῶν μπολσεβίκων στὴν φυλακή, διέδωσαν ἐναντίον τους τὶς χειρότερες συκοφαντίες κ.τ.ρ. Ὅλ' αὐτὰ ἦταν πάρα πολλὰ γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ τοὺς χαραχτηρίσουμε σὰν «σοσιαλ — φασίστες». Ἀλλὰ τότε, στὰ 1917 αὐτὴ ἡ λέξη δὲν ὑπῆρχε καθόλου, πρᾶγμα ποὺ δὲν ἐμπόδισε, ὅπως τὸ ξέρουμε, τοὺς μπολσεβίκους νὰ φτάσουν στὴν ἐξουσία. Ὕστερ' ἀπ' τὶς τρομερὲς διώξεις ἐνάντια στοὺς μπολσεβίκους τὸν Ἰούλη καὶ τὸν Αὔγουστο, οἱ μπολσεβίκοι συνεδρίαζαν μαζὺ μὲ τοὺς «σοσιαλ — φασίστες» μέσα στὰ ὄργανα πάλης ἐνάντια στὸν Κορνίλωφ. Στὶς ἀρχὲς τοῦ Σεπ-

τέμβρη, ὁ Λένιν πρότεινε ἀπ' τὸ καταφύγιό του στὴν παρανομία, στοὺς ρώσσους «σοσιαλ — φασίσες» τὸ παρακάτω συμβιβασμό: σπᾶστε μὲ τὴν μπουρζουαζία, πᾶρτε τὴν ἐξουσία καὶ μεῖς, οἱ μπόλσεβῖκοι, θὰ παλαίψουμε γιὰ τὴν ἐξουσία μὲ μέσα κανονικά (εἰρηνικά)».

Ἐὰν δὲν ὑπῆρχε καμμιὰ διαφορὰ ἀνάμεσα στοὺς σοσιαλιστὲς καὶ στὸν Κορνίλωφ, ποὺ ἦταν ὁ ἀληθινὸς «φασίστας» τότε καμμιὰ κοινὴ πάλη τῶν μπολσεβίκων καὶ τῶν συμφιλιωτῶν ἐνάντια στὸν Κορνίλωφ δὲν θὰ ἦτανε δυνατή· Μ' ὅλα αὐτὰ αὐτὴ ἡ πάλη ἔπαιξε ἕνα μεγάλο ρόλο στὴν ἐξέλιξη τῆς ἐπανάστασης, ἀποκρούοντας τὴν ἐπίθεση τῆς ἀντεπανάστασης τῶν στρατηγῶν καὶ βοηθώντας τοὺς μπολσεβίκους ν' ἀποσπάσουν ἀπόλυτα τὶς μᾶζες ἀπ' τοὺς συμφιλιωτές.

Ἡ φύση τῆς μικροαστικῆς δημοκρατίας βρίσκεται ἀκριβῶς στὸ ὅτι ταλαντεύεται ἀνάμεσα στὸν κομμουνισμὸ καὶ στὸν φασισμό. Κατὰ τὴν ἐπανάσταση, αὐτὲς οἱ ταλαντεύσεις εἶναι ἰδιαίτερα ἔντονες. Τὸ νὰ θεωροῦμε τοὺς ἱσπανοὺς σοσιαλιστὲς σὰν ἕνα εἶδος φασισμοῦ σημαίνει ν' ἀρνηθοῦμε νὰ χρησιμοποιήσουμε τὶς ἀναπόφευγες ταλαντεύσεις τους στ' ἀριστερά· αὐτὸ σημαίνει νὰ κόβουμε μόνοι μας τὸν δρόμο πρὸς τοὺς σοσιαλιστὲς καὶ συνδικαλιστὲς ἐργάτες.

Συμπερασματικά, πρέπει νὰ ὑπογραμμίσω ὅτι ἡ ἀνελέητη κριτικὴ τοῦ ἱσπανικοῦ ἀναρχο — συνδικαλισμοῦ εἶναι σήμερα ἕνα πολὺ σοβαρὸ καθῆκον ποὺ δὲν μποροῦμε νὰ τὸ παραμελήσουμε οὔτε γιὰ μιὰ στιγμή. Ὁ ἀναρχοσυνδικαλισμὸς στὶς κορυφές του εἶναι ἡ φόρμα ἡ πιὸ μεταμφιεσμένη, ἡ πιὸ ὀδλια καὶ ἡ πιὸ ἐπικίνδυνη, τῆς συμφιλίωσης μὲ τὴν μπουρζουαζία. Ἀνάμεσα στοὺς ἐργάτες ποὺ ἀποτελοῦν τὴν βάση τοῦ ἀναρχο — συνδικαλισμοῦ, βρίσκονται ἰσχυρὲς δυνάμεις πολὺ μεγάλες τῆς ἐπανάστασης. Ὁ βασικὸς σκοπὸς τῶν κομμουνιστῶν εἶναι ἐδῶ ὁ ἴδιος ὅπως καὶ ἀπέναντι στοὺς σοσιαλιστές. Ν' ἀντιτάξουμε τὴν βάση πρὸς τὴν κορυφή. Μ' ὅλα αὐτὰ ἡ δουλειὰ πρέπει νὰ προσαρμόζεται προσεχτικὰ στὸ εἰδικὸ πνεῦμα τῆς συνδικαλιστικῆς ὀργάνωσης καὶ στὸν εἰδικὸ χαρακτῆρα τῆς ἀναρχικῆς μάσκας. Πάνω σ' αὐτὸ θὰ γράψω σ' ἕνα ἄλλο γράμμα.

29 τοῦ Ἰούνη 1931

Πρέπει νὰ κριτικάρουμε ἀκατάπαυστα τὸν Μαουρὶν μ' ἕνα τρόπο ἀλύπητο. Τὰ γεγονότα θὰ ἐπιβεβαιώσουν ἀπόλυτα τὴν κριτική μας. Μέσα σὲ λίγο χρόνο, ὁ Μαουρὶν δὲν θἆναι πιὰ παρὰ μιὰ φιγοῦρα κωμικὴ μὲ τὶς ἐπαρχιώτικες σκέψεις του, μὲ τὶς τιποτένιες θεωρεῖες του καὶ τὰ στοιχειώδικα συνθήματά του. Ὅλο ὅλο εἶναι νὰ ξέρουμε ποιὸς θὰ τὸν ἀντικαταστήση. Ἡ Ἀριστερὴ Ἀντιπολίτευση δὲν θὰ μπορέση νὰ γίνη μιὰ δύναμη ἡγετικὴ μέσα σ' ὁλόκληρη τὴν Ἱσπανία δίχως νὰ γίνη στὴν Καταλονία.

Τὸ δεύτερο ἐπιταχτικὸ ζήτημα εἶναι τὸ ζήτημα τῶν ἀναρχο — συνδικαλιστῶν. Εἶναι ἀπαραίτητο νὰ δημοσιεύσουμε μιὰ μπροσούρα ἐνάντια στὸν ἀναρχο — συνδικαλισμό, καὶ νὰ τὴν μοιράσουμε πλατειά, ὄχι μόνον στὴν Ἱσπανία, μὰ σ' ὅλες τὶς χῶρες. Ἔχετε διαβάσει τὰ ἄρθρα τοῦ Μονὰτ στὰ ὁποῖα ἐκφράζει τὴν ἐλπίδα του νὰ δῆ τοὺς Ἱσπανοὺς ἀναρχο — συνδικαλιστὲς ν' ἀντιτάξουν στὸ μπολσεβίκικο κράτος ἕνα κράτος πραγματικὰ «ἀναρχικό»; Ὅλη ἡ τύχη γιὰ τὸν παγκόσμιο ἀναρχισμὸ ἢ καλύτερα γιὰ τὰ κατάλοιπά του, ποὺ δὲν βλάφτηκαν ἀπ' τὴν ρωσσικὴ ἐπανάσταση, εἶναι στενὰ δεμένη σήμερα μὲ τὴν τύχη τοῦ ἱσπανικοῦ ἀναρχοσυνδικαλισμοῦ. Κι' ἀφοῦ ὁ ἀναρχικοσυνδικαλισμὸς στὴν Ἱσπανία πάει τὸ δίχως ἄλλο γιὰ χρεωκοπία, τὴν πιὸ θλιβερὴ καὶ τὴν πιὸ γελοῖα, εἶναι χωρὶς ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἱσπανικὴ ἐπανάσταση θἆναι ὁ τάφος τοῦ ἀναρχισμοῦ. Ἀλλὰ πρέπει νὰ προσέξουμε μήπως ὁ τάφος τοῦ ἀναρχοσυνδικαλισμοῦ γίνη ὁ τάφος τῆς ἐπανάστασης. Ἐὰν ὁ Μαουρὶν εἶναι τὸ πρόσκαιρο κάλυμμα γιὰ τοὺς σταλι-

νικούς, ὁ ἀναρχοσυνδικαλισμὸς εἶναι τὸ πρόσκαιρο κάλυμα γιὰ τοὺς σοσιαλιστὲς καὶ τοὺς δημοκρατικούς, δηλαδὴ γιὰ τὴν μπουρζουαζία. Ὅμοια ὅπως ὁ Μαουρὶν μπορεῖ νὰ μεταβιβάση τοὺς πρωτοπόρους καταλανοὺς ἐργάτες μέσα στὰ χέρια τῆς κεντριστικῆς γραφειοκρατίας, τὸ ἴδιο κι' οἱ ἀναρχοσυνδικαλιστὲς μποροῦν νὰ παραδώσουν ὅλη τὴν ἐπανάσταση μέσα στὰ χέρια τῆς μπουρζουαζίας. Ἡ θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ πάλη ἐνάντια στοὺς ἀναρχοσυνδικαλιστὲς μπαίνει τώρα στὴν ἡμερησία διάταξη. Εἶναι φανερὸν ὅτι αὐτὴ ἡ πάλη πρέπει νὰ διεξαχθῆ πάνω στὴν βάση τῆς πολιτικῆς τοῦ ἑνιαίου μετώπου, τῆς ἑνότητος τῶν συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων κ.τ.ρ. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ξεσκεπάσουμε τοὺς ἀναρχο — συνδικαλιστὲς ἀρχηγοὺς καὶ πρῶτα ἀπ' ὅλα ν' ἀπογυμνώσουμε αὐτὸν τὸν εὐλαβικὸν λαϊκὸ παππᾶ Πεστάνια ποὺ θὰ παίξει χωρὶς καμμιὰν ἀμφιβολίαν τὸν πιὸ ἄτιμο καὶ τὸν πιὸ δειλὸ ρόλο κατὰ τὴν κατοπινὴ ἐξέλιξη τῆς ἐπανάστασης.

Οἱ ρητορικὲς ἐπιδείξεις τοῦ Μαουρὶν προκαλοῦν μιὰ θλιβερὴ ἐντύπωση. Ἀντίθετα ἀπὸ μᾶς, θεωρεῖ, βλέπετε, τὸ πεντάχρονο σχέδιο σὰν μιὰ κατάχτηση τῆς ἐπανάστασης! Εἶναι δυνατὸν νὰ μὴν ἔχη διαβάσει τίποτα;

Μὲ τὴν εὐκαιρία, τὸ πρακτορεῖο Ρώϋτερ κι' ἄλλα πρακτορεῖα μαζύ του κυκλοφοροῦν ψεύτικα τηλεγραφήματα ἀναφορικὰ μὲ ἄρθρα καὶ δῆθεν συνεντεύξεις μου πάνω στὸ πεντάχρονο (πλέρια ἥττα, ψέμμα κ.τ.ρ.).

Εἶναι ἐξαιρετικὰ σπουδαῖο ν' ἀποκαλύψουμε καὶ νὰ διαψεύσουμε αὐτὲς τὶς ἀτιμίες. Στὴν τωρινὴ περίπτωση, ἡ μπουρζουαζία χρησιμοποιεῖ ἐνάντια στοὺς σταλινικοὺς τὶς ἴδιες ἀπάτες καὶ συκοφαντίες.

1 τοῦ Ἰούλη 1931

1ον Ἔχω μπροστά μου μιὰ τούρκικη ἐφημερίδα (στὰ Γαλλικὰ) τῆς 1ης τοῦ Ἰούλη ποὺ περιέχει τὶς πρῶτες πληροφορίες πάνω στὶς ἱσπανικὲς ἐκλογές. Ἀληθινὰ ὅλα γί-

νονται μέσα στὴν αὐστηρὰ προβλεπομένη τάξη. Ἡ μετατόπιση πρὸς τ' ἀριστερὰ γίνεται μὲ μιὰν ἰδιαίτερη κανονικότητα. Ἂς ἐλπίσουμε ὅτι οἱ ἱσπανοὶ σύντροφοί μας θ' ἀναλύσουν τ' ἀποτελέσματα τῶν ἐκλογῶν πολὺ προσεχτικά, πάνω στὴ βάση τῶν δοσμένων στοιχείων. Πρέπει νὰ μποροῦμε νὰ μάθουμε πῶς ψήφισαν οἱ ἐργάτες, ἰδιαίτερα οἱ τελευταῖοι ἀναρχοσυνδικαλιστές. Σ' ὡρισμένες περιοχές, ἡ ἀπάντηση βγαίνει μ' ἕναν τρόπο ὁλοκάθαρο ἀπὸ τὶς ἐκλογικὲς στατιστικές. Εἶναι ἐξαιρετικὰ σοβαρό, βέβαια, νὰ ξέρουμε πῶς ψήφησαν οἱ χωρικοὶ στὶς διάφορες ἐπαρχίες. Ταυτόχρονα, πρέπει νὰ συγκεντρώσουμε ὅλα τὰ «ἀγροτικὰ προγράμματα» ποὺ ἐμφανίστηκαν ἀπ' τὰ διάφορα κόμματα μέσα σ' ὅλες τὶς γωνιὲς τῆς χώρας. Ὅλα αὐτὰ εἶναι μιὰ δουλειὰ ἐπείγουσα καὶ σοβαρή.

2ον Ὅπως ἔπρεπε ν' ἀναμένεται, οἱ σοσιαλιστὲς ἔχουν καταφέρει μιὰ μεγάλη νίκη. Εἶναι ὁ κεντρικὸς ρυθμιστὴς τῆς κοινοβουλευτικῆς κατάστασης. Οἱ σοσιαλιστὲς ἀρχηγοὶ θεωροῦνται εὐτυχεῖς ἀπ' τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν ἔχουν τὴν πλειοψηφία στὰ Κορτὲς κι' ὅτι ἡ συμμαχία τους μὲ τὴν μπουρζουαζία δικαιολογεῖται ἔτσι ἀπ' τὴν κοινοβουλευτικὴ στατιστική. Οἱ σοσιαλιστὲς δὲν θέλουν νὰ πάρουν τὴν ἐξουσία γιατὶ φοβοῦνται, ὄχι χωρὶς λόγο, ὅτι ἡ σοσιαλιστικὴ κυβέρνηση θὰ γίνη ἕνας σταθμὸς πρὸς τὴν διχτατορία τοῦ προλεταριάτου. Ἀπ' τοὺς λόγους τοῦ Πριέτο βγαίνει ὅτι οἱ σοσιαλιστὲς εἶναι ἀποφασισμένοι νὰ στηρίξουν τὴν συμμαχίαν μέχρις ὅτου μπορέσουν νὰ χαλιναγωγήσουν τὸ προλεταριάτο, κ' ὅταν ἡ πίεση τοῦ προλεταράτου γίνη πιὸ γερή, νὰ περάσουν στὴν ἀντιπολίτευση κάτω ἀπὸ μιὰν ὁποιαδήποτε σοβαρὴ πρόφαση καὶ ν' ἀφίσουν στὴν ἀστικὴ τάξη τὴν φροντίδα νὰ τιθασεύση καὶ νὰ τσακίση τοὺς ἐργάτες. Μ' ἄλλα λόγια, βρισκόμαστε μπροστὰ σὲ μιὰ ποικιλία τοῦ Ἔμπερτ καὶ τοῦ Τσερετέλλι. Ἂς θυμηθοῦμε ὅτι ἡ γραμμὴ τοῦ Ἔμπερτ πέτυχε, ἐνῶ τοῦ Τσερετέλι ἀπέτυχε κι' ὅτι στὶς δύο περιπτώσεις ἡ δύναμη τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμ-

ματος κι' ἡ πολιτική του θὰ παίξουν ἕνα ρόλο ἀποφασιστικό.

3ο Ὀφείλουμε ἄμεσα νὰ καταγγείλομε τὸ σοσιαλιστικὸ σχέδιο (τὸ παιχνίδι τῆς πολιτικῆς πισοδρόμησης) συνδέοντάς το μὲ κάθε ζήτημα. Αὐτὸ ἀναφέρεται βέβαια, πρὶν ἀπ' ὅλα στὴν ἱσπανικὴ Ἀριστερὴ Ἀντιπολίτευση. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν φτάνει. Πρέπει ν' ἄχουμε ἕνα πολιτικὸ σύνθημα καθαρὸ ποὺ ν' ἀνταποκρίνεται στὸ τωρινὸ στάδιο τῆς ἱσπανικῆς ἐπανάστασης. Τὰ ἐκλογικὰ ἀποτελέσματα κάνουν αὐτὸ τὸ σύνθημα ἀπόλυτα σωστό: οἱ ἐργάτες πρέπει νὰ σπάσουν τὴ συμμαχία μὲ τὴ μπουρζουαζία καὶ νὰ ὑποχρεώσουν τοὺς σοσιαλιστὲς νὰ πάρουν τὴν ἐξουσία. Οἱ χωρικοὶ πρέπει νὰ βοηθήσουν τοὺς ἐργάτες ἐὰν θέλουν νὰ πάρουν τὴ γῆ.

4ο Οἱ σοσιαλιστὲς θὰ ποῦνε ὅτι δὲ μποροῦν ν' ἀρνηθοῦν τὴ συμμαχία γιατὶ δὲν ἔχουν τὴ πλειοψηφία στὰ Κορτές. Τὸ συμπέρασμά μας πρέπει νἆναι: ἀπαιτῆστε ἐκλογὲς γιὰ τὰ Κορτές, ἀληθινὰ δημοκρατικές, πάνω στὴ βάση τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος ἀληθινὰ καθολικοῦ κι' ἄμεσου γιὰ τοὺς ἄνδρες καὶ γιὰ τὶς γυναῖκες ἀπ' τὰ 18 κι' ἀπάνω. Μ' ἄλλα λόγια: Στὰ ἀντιδημοκρατικὰ καὶ πλαστὰ Κορτές, πρέπει, στὸ τωρινὸ στάδιο, ν' ἀντιτάξουμε τὰ λαϊκά, ἀληθινὰ δημοκρατικὰ κι' ἔντιμα ἐκλεγμένα Κορτές.

5ο Ἐὰν οἱ κομμουνιστὲς δοκιμάσουν σήμερα νὰ στρέψουν τὴ ράχη στὰ Κορτὲς ἀντιθέτοντάς τους τὸ σύνθημα τῶν σοβιὲτ καὶ τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου θ' ἄδειχναν μονάχα ὅτι δὲν πρέπει νὰ τοὺς πάρουν στὰ σοβαρά. Δὲν ὑπάρχει οὔτε ἕνας κομμουνιστὴς στὰ Κορτὲς (σύμφωνα μὲ τὶς τουρκικὲς ἐφημερίδες). Εἶναι φανερὸ ὅτι ἡ ἐπαναστατικὴ πτέρυγα εἶναι πολὺ ποιὸ γερὴ μέσα στὴ δράση, μέσα στὸν ἀγώνα, παρὰ μέσα στὴ κοινοβουλευτικὴ ἀντιπροσώπευση. Παρ' ὅλ' αὐτά, ὑπάρχει μιὰ κάποια σχέση ἀνάμεσα στὴ δύναμη ἑνὸς ἐπαναστατικοῦ κόμματος, καὶ τῆς κοινοβουλευτικῆς του ἀντιπροσώπευσης. Ἡ ἀδυναμία τοῦ ἱσπανικοῦ κομμουνισμοῦ ἀποκαλύπτεται ἀπόλυτα. Μέσα σ' αὐτοὺς τοὺς ὅ-

φους, νὰ μιλᾶμε γι' ἀνατροπὴ τοῦ ἀστικοῦ κοινοβουλευτισμοῦ ἀπ' τὴ διχτατορία τοῦ προλεταριάτου σημαίνει ἁπλούστατα ὅτι παίζουμε τὸ ρόλο τῶν ἠλιθίων καὶ τῶν φαφλατάδων. Τὸ καθῆκον εἶναι νὰ γίνουμε ποιὸ ἰσχυροὶ πάνω στὴ βάση τοῦ κοινοβουλευτικοῦ σταδίου τῆς ἐπανάστασης καὶ νὰ συγκεντρώσουμε τὶς μάζες γύρω μας. Μόνο ἔτσι μπορεῖ νὰ νικήσουμε τὸ κοινοβουλευτισμό. Ἀλλὰ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς εἶναι ἀπαραίτητο ν' ἀναπτύξουμε τώρα μίαν ἔντονη ζύμωση γύρω ἀπ' τὰ δημοκρατικὰ συνθήματα τὰ ποιὸ ἀποφασιστικὰ καὶ τὰ ποιὸ ἐκτεταμένα.

6ο Ποιὰ εἶναι τὰ κριτήρια γιὰ νὰ προβάλλουμε αὐτὰ τὰ συνθήματα. Ἀπ' τὴ μιὰ μεριά, πρέπει νὰ μὴ χάσουμε ἀπ' τὰ μάτια μας τὴ γενικὴ διεύθυνση τῆς ἐπαναστατικῆς ἐξέλιξης ποὺ καθορίζει τὴ στρατηγικὴ γραμμή μας. Ἀπ' τὴν ἄλλη, πρέπει νὰ κρατᾶμε λογαριασμὸ τῆς κατάστασης τῶν συνειδήσεων τῶν μαζῶν. Ὁ κομμουνιστὴς ποὺ δὲν λογαριάζει αὐτὸν τὸν τελευταῖο παράγοντα κινδυνεύει νὰ τσακίση τὸ σβέρκο του. Ἂς σκεφτοῦμε λίγο πάνω στὸ ζήτημα ποὺ νὰ γνωρίσουμε πῶς οἱ ἱσπανοὶ ἐργάτες, οἱ μάζες βλέπουν τὴ σημερινὴ κατάσταση. Οἱ ἀρχηγοί τους, οἱ σοσιαλιστὲς εἶναι στὴν ἐξουσία. Αὐτὸ αὐξάνει τὶς ἀπαιτήσεις καὶ τὴν ἀδιαλαξία τῶν ἐργατῶν. Κάθε ἀπεργὸς ἐργάτης θὰ πιστέψη ὅτι πρέπει ὄχι μόνο νὰ μὴν ἔχει φόβο ἀπ' τὴ κυβέρνηση, ἀλλ' ἀντίθετα πρέπει ν' ἀναμένει μιὰ βοήθεια ἀπ' αὐτή. Οἱ κομμουνιστὲς πρέπει νὰ στρέφουν τὴ σκέψη τῶν ἐργατῶν ἀκριβῶς πρὸς αὐτὴ τὴ κατεύθυνση: «Ἀπαιτεῖστε ὅλα ἀπ' τὴ κυβέρνηση». Οἱ σοσιαλιστὲς θ' ἀπαντήσουν στὶς ἐργατικὲς ἀντιπροσωπεῖες ὅτι δὲν ἔχουν τὴ πλειοψηφία. Ἡ ἀπάντηση εἶναι καθαρή: ἂν πετύχουμε τὸ δικαίωμα τῆς ἀληθινὰ δημοκρατικῆς ψήφου κι' ἂν σπάσουμε τὴ συμμαχία μὲ τὴ μπουρζουαζία ἡ πλειοψηφία θἆναι σίγουρη. Ἀλλ' αὐτὸ εἶναι ποὺ δὲ θέλουν οἱ σοσιαλιστές. Οἱ θέσεις τους τοὺς φέρνουν σ' ἀντίθεση μὲ τὰ ποιὸ τολμηρὰ δημοκρατικὰ συνθήματα. Ἐὰν ἀντιτάξουμε ἁπλῶς τὴ διχτατορία τοῦ προλετα-

ριάτου στὰ Κορτές, θὰ καταλήξουμε νὰ συσσωματώσουμε τοὺς ἐργάτες γῦρω ἀπ' τοὺς σοσιαλιστές, γιατὶ οἱ μέν καὶ οἱ δὲ θὰ ποῦνε: οἱ κομμουνιστὲς θέλουν νὰ μᾶς διοικήσουν. Ἐνῶ μὲ δημοκρατικὰ συνθήματα καὶ μὲ τὴ διάσπαση ἀνάμεσα στοὺς σοσιαλιστὲς καὶ στὴ μπουρζουαζία θὰ χώσουμε μιὰ σφήνα ἀνάμεσα στοὺς ἐργάτες καὶ στοὺς σοσιαλιστὲς καὶ θὰ προπαρασκευάσουμε ἔτσι τὸ κατοπινὸ σταθμὸ τῆς ἐπανάστασης.

7ο Ὅλες οἱ σκέψεις ποὺ ἀναφέρονται ποιὸ πάνω θὰ μένανε νεκρὸ γράμμα ἐὰν περιοριζόμαστε μονάχα στὰ δημοκρατικὰ συνθήματα μὲ νόημα κοινοβουλευτικό. Δὲ μπορεῖ νὰ τεθῆ ζήτημα τέτοιο. Οἱ κομμουνιστὲς συμμετέχουν σ' ὅλες τὶς ἀπεργίες, σ' ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις διαμαρτυρίας, σ' ὅλες τὶς διαδηλώσεις. Ξεσηκώνουν ὅσο πάει καὶ πολυαριθμότερα στρώματα.

Οἱ κομμουνιστὲς βρίσκονται μέσα στὶς μάζες κι' ἐπικεφαλῆς τῶν μαζῶν μέσα σ' ὅλες τὶς μάχες. Στὴ βάση αὐτῆς τῆς πάλης, οἱ κομμουνιστὲς προβάλλουν τὸ σύνθημα τῶν σοβιέτ καὶ φτιάχνουν αὐτὰ τὰ σοβιέτ μὲ τὴ πρώτη εὐκαιρία σὰν ὀργανώσεις τοῦ ἑνιαίου προλεταριακοῦ μετώπου. Στὸ τωρινὸ στάδιο, τὰ σοβιέτ δὲ μπορεῖ νἆναι κάτι ἄλλο, ἔξω ἀπ' αὐτό. Ἀλλ' ἐὰν ξεπηδήσουν τὰ σοβιέτ σὰν ὀργανώσεις μάχης τοῦ ἑνιαίου προλεταριακοῦ μετώπου, θὰ καταστοῦν ἀναπόφευγα, κάτω ἀπ' τὴ διεύθυνση τῶν κομμουνιστῶν, ὄργανα τῆς ἐπανάστασης κι' ὕστερα ἀκόμα ὄργανα ἐξουσίας.

8ο Ἀναπτύσσοντας τολμηρὰ τὸ ἀγροτικὸ πρόγραμμα, δὲ πρέπει μὲ κανένα τρόπο νὰ λησμονήσουμε τὸν ἀνεξάρτητο ρόλο τῶν ἀγροτικῶν ἐργατῶν. Αὐτὸς εἶναι ὁ πιὸ σπουδαῖος μοχλὸς τῆς προλεταριακῆς ἀπανάστασης στὴν ὕπαιθρο. Μὲ τοὺς χωρικούς, οἱ ἐργάτες κάνουν μιὰ συμμαχία, ἐνῶ οἱ ἀγροτικοὶ ἐργάτες ἀποτελοῦν μέρος τοῦ ἴδιου τοῦ προλεταριάτου. Δὲ μποροῦμε ποτὲ νὰ ξεχνᾶμε αὐτὴ τὴ βαθειὰ διαφορά.

9ο Μαθαίνω ἀπ' τὴ «Βεριτέ» ὅτι οἱ σταλινικοὶ κατηγοροῦν εἴτε τὴν Ἀριστερὴ Ἀντιπολίτευση ὁλόκληρη, εἴτε ἐμένα προσωπικά, ὅτι εἴμαστε ὑπὲρ τῆς ἄμεσης δήμευσης τῆς γῆς τῶν γαιοχτημόνων. Ἀληθινά, εἶναι δύσκολο νὰ προβλέψουμε πρὸς ποιὰ κατεύθυνση θὰ στραφοῦν οἱ γραφειοκράτες — δημαγωγοί.

Τὶ σημαίνει «ἄμεση δήμευση» τῆς γῆς; Ἀπὸ ποιόν; Ἀπὸ ποιὲς ὀργανώσεις; Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ ἀσύγκριτος Πέρι βεβαίωνε ἀκόμα τὸν Ἀπρίλη ὅτι οἱ ἱσπανοὶ χωρικοὶ φτιάχνουν σοβιέτ κι' ὅτι οἱ ἐργάτες ἀκολουθοῦν κατὰ μάζες τοὺς κομμουνιστές. Βέβαια, εἴμαστε σύμφωνοι γιὰ νὰ πάρουν τὰ σοβιέτ (ἢ οἱ ἑνώσεις ἢ οἱ ἐπιτροπὲς) ἄμεσα τὴ γῆς ἀπ' τοὺς μεγαλοϊδιοχτῆτες στὰ χέρια τους. Μόνο ποὺ πρέπει νὰ ἐξεγείρουν τοὺς χωριάτες. Καὶ γι' αὐτό, πρέπει ν' ἀποσπάσουμε τοὺς ἐργάτες ἀπ' τὴν ἐπίδραση τῶν σοσιαλιστῶν. Ὁ ἕνας δὲν πάει δίχως τὸν ἄλλο. Οἱ σταλινικοὶ θέλουν ἴσως νὰ ποῦνε ὅτι εὐνοοῦμε τὴν ἔγγεια ἰδιοχτησία; Ἀλλ' ἀκόμα καὶ στὴ συκοφαντία χρειάζεται λογική. Πῶς ἡ ὑπεράσπιση τῆς ἰδιοχτησίας τῆς γῆς βγαίνει ἀπ' τὴ διαρκὴ ἐπανάσταση; Ἂς δοκιμάσουν νὰ μᾶς τὸ ἀποδείξουν. Ὅσο γιὰ μᾶς, θὰ τοὺς θυμίσωμε ὅτι ὅταν οἱ σταλινικοὶ καθώριζαν γιὰ τὴ Κίνα τὴ πολιτικὴ τῶν τεσσάρων τάξεων, τὸ πολιτικὸ γραφεῖο κάτω ἀπ' τὴ διεύθυνσι τοῦ Στάλιν ἔστελνε τηλεγραφήματα στὴ Κεντρικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ κινέζικου κομ. κόμματος, ἀπαιτώντας ἀπ' αὐτὴ νὰ φρενάρει τὸ κίνημα τῶν χωρικῶν γιὰ νὰ μὴν ἀποθήση τοὺς «ἐπαναστάτες» στρατηγούς. Ὁ Στάλιν κι' ὁ Μολότωφ σκάρωσαν ἕνα μικρὸ περιορισμὸ στὸ ἀγροτικὸ πρόγραμμα· τὴ δήμευση τῶν γαιῶν τῶν μεγαλογαιοχτημόνων ἐχτὸς ἀπ' αὐτὴ τῶν ἀξιωματικῶν. Ἀλλ' ἀπ' τὴ στιγμὴ ποὺ ὅλοι οἱ πομιεσσίκις (μεγαλογαιοχτήμονες) εἶχαν μπῆ στὸ στρατὸ τοῦ Τσὰγκ Κάϊ Σέκ, ὁ κύκλος τῶν «ἐπαναστατῶν» ἀξιωματικῶν ἔγινε μιὰ ἐξασφάλιση γιὰ τὴν ἰδιοχτησία τῶν πομιεσσίκις. Δέ μποροῦνε νὰ σβύσουνε αὐτὸ τὸ ἄτιμο κεφάλαιο ἀπ' τὴν ἱστορία τῆς σταλινικῆς δεύθυνσης. Ἡ Ἀντιπολίτευση βρῆκε τὸ ἀντίγραφο τοῦ τηλεγραφήματος μέσα στὰ

πραχτικὰ τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου, τὸ κατήγγειλε, καὶ παρέδωσε στὴ καταισχύνη αὐτὴ τὴ προδοσία τῆς ἀγροτικῆς ἐπανάστασης. Τώρα, αὐτοὶ οἱ κύριοι προσπαθοῦν νὰ μᾶς ἀποδώσουν στὴν Ἱσπανία τὰ ἐγκλήματα ποὺ ἔχουν κάμει στὴ Κίνα. Αὐτὸ δὲ θὰ τὸ πετύχουν: ἡ Ἀντιπολίτευση ἔχει σχεδὸν σὲ κάθε χώρα ἕνα τμήμα ποὺ δὲν θὰ ἐπιτρέψει νὰ διαδίδουν ἀτιμώρητοι τὴν ἀπάτη καὶ τὴ σύγχιση. Ἡ Ἀριστερὴ Ἀντιπολίτευση θὰ ξεκαθαρίση ὅλα τὰ πραγματικὰ θεμελιώδη ζητήματα στὸ φῶς τῆς ἱσπανικῆς ἐπανάστασης καὶ θὰ πραγματοποιήση ἕνα γιγάντιο βῆμα προόδου. Δὲν εἶναι τυχαῖον ποὺ θεωρῆται: ὅτι ἡ ἐπανάσταση εἶναι ἡ ἀτμομηχανὴ τῆς ἱστορίας.

22 τοῦ Ἰούλη 1931

Τὸ ποιὸ ὅλαβερό, τὸ ποιὸ ἐπικίνδυνο κι' ἀκόμα τὸ ποιὸ ὁλέθριο θὰ εἶναι, μέσα στὸ πνεύμα τῶν ἐργατῶν τῆς Καταλονίας, τῆς Ἱσπανίας, κι' ὁλόκληρου τοῦ κόσμου, νὰ ἰσχυροποιηθῆ ἡ σκέψη ὅτι εἴμαστε ἀλληλέγγυοι μὲ τὴ πολιτικὴ τῆς Καταλονικῆς Ὁμοσπονδίας, ἢ ὅτι φέρνουμε τὴν εὐθύνη γι' αὐτό, ἢ τουλάχιστο, ὅτι εἴμαστε ποιὸ κοντὰ μ' αὐτὴν παρὰ μὲ τὴ κεντριστικὴ ὁμάδα. Οἱ σταλινικοὶ παρουσιάζουν μ' ὅλες τους τὶς δυνάμεις τὰ πράγματα μ' αὐτὸ τὸ τρόπο. Μέχρι τώρα δὲν παλαίψαμε ἐνάντια σ' αὐτὸ μ' ἀρκετὴ δύναμη. Εἶναι πολὺ σπουδαῖο καὶ πολὺ ἐπεῖγον νὰ διαλύσουμε αὐτὴ τὴ παρανόηση ποὺ θὰ μᾶς κομπρομεντάριζε τραμερὰ καὶ θὰ ἐμπόδιζε τὴν ἐξέλιξη τῶν καταλονῶν καὶ ἱσπανῶν ἐργατῶν.

Βέβαια, ἡ καταγγελία τῆς Καταλονικῆς Ὁμοσπονδίας εἶναι ἕνα καθῆκον ποὺ μπαίνει κατὰ πρῶτο λόγο στοὺς ὁπαδοὺς μας στὴν ἴδια Καταλονία. Αὐτοὶ πρέπει νὰ ἐκδηλωθοῦν μὲ μιὰ κριτικὴ καθαρή, ἀνοιχτή, σωστή, μὲ μιὰ κριτικὴ ποὺ δὲν θὰ σωπαίνει γιὰ τίποτα πάνω στὴ πολιτικὴ τοῦ Μαουρίν, αὐτὸ τὸ ἀνακάτωμα ἀπὸ μικροαστικὲς προλήψεις, ἀπὸ ἀμάθεια, ἀπὸ ἐπαρχιώτικη «ἐπιστήμη» κι' ἀπὸ πολιτικὴ κατεργαριά.

Στὶς ἐκλογὲς γιὰ τὸ Κορτές, ἡ Ὁμοσπονδία συγκέντρωσε κοντὰ 10.000 ψήφους. Δὲν εἶναι πολοί. Ἀλλά, μέσα σὲ μιὰ ἐποχὴ ἐπαναστατικὴ εἶναι ἱκανὴ νὰ μεγαλώνει γρήγορα. Μόλα ταῦτα ὑπάρχει μιὰ περίπτωση ποὺ ἐξασθενίζει πολὺ τὸ βάρος αὐτῶν τῶν 10.000 ψήφων. Στὶς ἐκλογὲς γιὰ τὰ Κορτές, ἡ Καταλονικὴ Ὁμοσπονδία πέτυχε λιγότερους ψήφους παρὰ τὶς δημοτικὲς ἐκλογὲς τῆς Βαρκελώνης, δηλ. μέσα στὸ ποιὸ σπουδαιότερο ἐπαναστατικὸ κέντρο. Αὐτὸ τὸ γεγονός, μηδαμινὸ ἐκ πρώτης ὄψεως, ἔχει μιὰ τεράστια συμπτωματικὴ σημασία. Δείχνει ὅτι, μόλο ποὺ στὶς ποιὸ παράμερες γωνιὲς τῆς χώρας ἐκδηλώνεται ἕνα ρεῦμα ἂν καὶ ἀδύνατο ἀκόμα τῶν ἐργατῶν πρὸς τὴν Ὁμοσπονδία, στὴ Βαρκελώνα τὸ κομφούζιο τοῦ Μαουρὶν δὲν τραβάει ἀλλ' ἀποδιώχνει τοὺς ἐργάτες. Βέβαια, ἡ ἀναπόφευγη χρεωκοπία τοῦ Μαθία μπορεῖ νὰ βοηθήση ἀκόμα καὶ τὸ Μαουρίν σὰν χρεωκόπο δευτέρας τάξης. Ἀλλ' ἡ ἀδυναμία τῆς τωρινῆς ἡγεσίας τῆς Ὁμοσπονδίας ἀποδείχτηκε ὁλοκληρωτικὰ στὶς ἐκλογὲς γιὰ τὸ Κορτές: χρειάζονται ἀληθινὰ ἰδιαίτερα «ταλέντα» γιὰ νὰ καταφέρουν νὰ μὴν αὐξήσουν τὴν ἐπιρροή τους στὴ Βαρκελώνη μέσα στοὺς τρεῖς μῆνες τῆς ἐπανάστασης.

Τί ἀντιπροσωπεύει ἡ Ὁμοσπονδία στὴ γλῶσσα τῆς ἐπαναστατικῆς πολιτικῆς; Εἶναι μιὰ κομμουνιστικὴ ὀργάνωση; Καὶ τί λογῆς, γιὰ τὴν ἀκρίβεια, τῆς δεξιᾶς, τῆς ἀριστερᾶς ἢ τοῦ κέντρου; Εἶναι ἐχτὸς ἀμφιβολίας ὅτι αὐτοὶ ποὺ ψηφίζουν ὑπὲρ τῆς Ὁμοσπονδίας εἶναι ἐπαναστᾶτες ἐργάτες, κομμουνιστὲς δυναμικά. Ἀλλὰ δὲν ἔχουν ἀκόμα καμμιὰ διαύγεια μέσα στὸ κεφάλι τους. Κι' ἀπὸ ποὺ μπορεῖ νὰ ἔρχονται ἂν αὐτοί, οἱ ἐργάτες, διευθύνονται ἀπὸ κομφουζιονιστές; Μέσα σ' αὐτὲς τὶς συνθῆκες οἱ ποιὸ ἀποφασιστικοὶ ἐργάτες, οἱ ποιὸ τολμηροί, οἱ ποιὸ συνεπεῖς πρέπει νὰ ρίχνονται ἀναπόφευκτα στὸ πλευρό τοῦ ἐπίσημου κόμματος. Αὐτὸ τὸ τελευταῖο πέτυχε στὴ Βαρκελώνα μόνο 170 ψήφους καὶ σ' ὁλόκληρη τὴ Καταλονία κοντὰ 1.000 ψήφους. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ πιστέψουμε ὅτι αὐτοὶ εἶναι τὰ χειρότερα στοιχεῖα. Ἀντίθετα, τὸ

μεγαλύτερο μέρος ἀπ' αὐτὰ τὰ στελέχη θὰ μποροῦσε νἄναι μαζί μας καὶ θἄναι ὅταν ξεδιπλώσουμε τὴ σημαία μας.

Στὴν ἀρχὴ τῆς ἐπανάστασης στὰ 1917, ἡ πλειοψηφία τῶν ρωσσικῶν σοσιαλδημοκρατικῶν ὀργανώσεων εἶχαν ἕναν ἀνάμιχτο χαραχτῆρα καὶ περιλάβαιναν μέσα στὶς γραμμές τους τοὺς μπελσεβίκους, τοὺς μενσεβίκους, τοὺς συμφιλιωτές, κ.τ.ρ. Ἡ τάση πρὸς τὴν ἑνότητα ἦταν τόσο μεγάλη, ποὺ στὴ συνδιάσκεψη τοῦ μπολσεβίκικου κόμματος, τὸ τέλος τοῦ Μάρτη ὁ Στάλιν, λίγες μέρες πρὶν ἀπ' τὴν ἄφιξη τοῦ Λένιν, ἐκφράστηκε ὑπὲρ τῆς ἑνοποίησις μὲ τοὺς μενσεβίκους. Μερικὲς ἐπαρχιώτικες ὀργανώσεις ἔμειναν ἀνάμιχτες μέχρι τῆς ἐπανάστασης τοῦ Ὀχτώβρη. Φαντάζομαι τὴν Καταλονικὴ Ὁμοσπονδία σὰν ἕνα εἶδος ὀργάνωσης ὅμοια ἀνάμιχτης, ἀπροσδιόριστης ποὺ περιλαμβάνει μελλοντικοὺς μπολσεβίκους καὶ μελλοντικοὺς μενσεβίκους. Αὐτὸ δικαιολογεῖ μιὰ πολιτικὴ ποὺ πάει νὰ φέρη μέσα στὶς γραμμὲς τῆς Ὁμοσπονδίας μιὰ πολιτικὴ διαφοροποίηση. Τὸ πρῶτο βῆμα σ' αὐτὸ τὸ δρόμο εἶναι ἡ καταγγελία τῆς ἀγοραίας πολιτικῆς τοῦ Μαουρινισμοῦ. Ἐδῶ δὲ χρειάζεται νὰ ἔχουμε εἄχτο. Ἡ σύγκριση τῆς Καταλονικῆς Ὁμοσπονδίας μὲ τὶς ρωσσικὲς ἑνοποιημένες ὀργανώσεις ἀπαιτεῖ μόλα ταῦτα οὐσιαστικοὺς περιορισμούς. Οἱ ἑνοποιημένες ὀργανώσεις δὲν ἀπέκλειαν καμιάν ἀπ' τὶς σοσιαλδημοκρατικὲς ὁμάδες ποὺ ὑπῆρχαν. Ὅλες εἶχαν τὸ δικαίωμα νὰ παλεύουν γιὰ τὶς γνῶμες τους στὸ ἐσωτερικὸ τῶν ἑνοποιημένων ὀργανώσεων. Τὸ πράγμα εἶναι ὁλότελα διαφορετικὸ μέσα στὴ Καταλονικὴ Ὁμοσπονδία. Ἐκεῖ, ὁ «τροτσκισμὸς» ἔχει μπεῖ σ' ἀπαγόρευση. Κάθε κομφουζιονιστὴς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ὑπερασπίζει τὴ σύγχυσή του ἀλλὰ ὁ μπολσεβίκος — λενινιστὴς δὲν μπορεῖ μέσα ἐκεῖ νὰ σηκώσει τὴ φωνή του ἀνοιχτά. Ἔτσι αὐτὴ ἡ ἀνάμιχτη ἑνοποιημένη κι' ἐκλεκτικὴ ὀργάνωση ξεχωρίζεται ἀπ' τὴν ἀρχὴ σέ σχέση μὲ τὴν ἀριστερὴ πρέτυγα. Ἀλλ' κι' ἀπ' αὐτὸ ἀκόμα, γίνεται ἕνα μπλόκ χαοτικὸ ἀπὸ κεντριστικὲς καὶ δεξιὲς τάσεις. Ὁ κεντρισμὸς μπορεῖ ν' ἀναπτυχθεῖ ἢ

πρὸς τ' ἀριστερά ἢ πρὸς τὰ δεξιά. Ὁ κεντρισμὸς τῆς Καταλονικῆς Ὁμοσπονδίας ποὺ ἀπομακρύνεται ἀπ' τὴν ἀριστερὴ πτέρυγα κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐπανάστασης, εἶναι καταδικασμένος σὲ μιὰν ἐπαίσχυντη καταστροφή. Τὸ καθῆκον τῆς Ἀριστερῆς Ἀντιπολίτευσης εἶναι νὰ ἐπιταχύνει αὐτὴ τὴ καταστροφὴ μὲ τὴ δίχως οἴχτο κριτική της.

Ἀλλὰ ὑπάρχει μιὰ ἄλλη περίπτωση στὴν ὁποία πρέπει νὰ δώσουμε μιὰ ἐξαιρετικὴ σπουδαιότητα. Ἡ Καταλονικὴ Ὁμοσπονδία ἔχει ταχθεῖ ἐπίσημα ὑπὲρ τῆς ἑνοποίησης ὅλων τῶν κομ. ὀργανώσεων καὶ ὁμάδων. Εἶναι σίγουρο ὅτι τὰ μέλη τῆς βάσης θέλουν εἰλικρινὰ καὶ τίμια αὐτὴ τὴν ἑνότητα, μόλο ποὺ μ' αὐτὸ τὸ σύνθημα συνδέουν κάθε λογῆς αὐταπάτες. Ἐμεῖς παλεύουμε γιὰ τὴν ἑνότητα, γιατὶ μέσα στὰ πλαίσια ἑνὸς ἑνοποιημένου κόμματος ἐλπίζουμε ὅτι θὰ διεξάγουμε μ' ἐπιτυχία μιὰ προσδευτικὴ δουλιὰ ξεκαθαρίσματος ἰδεολογικοῦ πάνω στὴ βάση τῶν ζητημάτων καὶ τῶν καθηκόντων ποὺ δὲν ἐπιβάλλονται ἀπ' τὰ ἔξω, ἀλλὰ προκύπτουν ἀπ' τὴν ἴδια τὴν ἐξέλιξη τῆς ἱσπανικῆς ἐπανάστασης. Ἀλλά, μὲ κάθε τρόπο, ὑποστηρίζουμε τὴ πάλη διὰ τὴν ἑνοποίηση τῶν κομμουνιστῶν. Ὁ θεμελιώδης ὅρος αὐτῆς τῆς ἑνοποίησης, εἶναι γιὰ μᾶς τὸ δικαίωμα στὴ δυνατότητα τῆς πάλης γιὰ τὰ συνθήματά μας, γιὰ τὶς ἀπόψεις μας, μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἑνοποιημένης ὀργάνωσης. Μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ ὑποσχεθοῦμε μιὰν ἀπόλυτη ἐντιμότητα μέσα σ' αὐτὴ τὴ πάλη, ἀλλ' αὐτὴ ἡ βασικὴ προϋπόθεση εἶναι καταργημένη ἀπ' τὴν ἀρχὴ ἀπ' τὴν ἴδια τὴν Ὁμοσπονδία. Παλεύοντας μὲ τὴ σημαία τῆς ἑνότητας ἐξωστρακίζει τοὺς μπολσεβίκους — λενινιστές ἀπ' τὶς ἴδιες της τὶς γραμμές. Μ' αὐτὲς τὶς προϋποθέσεις, τὸ νὰ ὑποστηρίξουμε τὸ διευθυντικό ρόλο τῆς Καταλονικῆς Ὁμοσπονδίας στὴν πάλη γιὰ τὴν ἑνότητα τοῦ Κομ. Κόμματος θἄτανε σὰν νὰ ριχνώμαστε στὴν μεγαλύτερη ἀδράνειά ἐμεῖς οἱ ἴδιοι. Στὸ ἑνοποιητικὸ συνέδριο, ὁ Μαουρὶν ἑτοιμάζεται νὰ παίξει τὸ πρῶτο διολί. Μποροῦμε νὰ δείξουμε σιωπηρὴ ἐπιείκεια μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν ἀηδιαστι-

κὴ ὑποκρισία; Παλεύοντας ἐνάντια στὴν Ἀριστερὴ Ἀντιπολίτευση, ὁ Μαουρίν γίνεται μιμητὴς τῆς σταλινικῆς γραφειοκρατίας γιὰ νὰ κερδίσει τὴν εὔνοιά της. Πραγματικά, λέει:τοὺς σταλινικοὺς: δῶστε μου τὴν εὐλογία σας καὶ πάνω ἀπ' ὅλα τὴ βοήθεια σας, καὶ σᾶς ὑπόσχομαι νὰ παλαίψω ἐνάντια στοὺς μπολσεβίκους — λενινιστές, ὄχι ἀπὸ φόβο ἀλλὰ μ' ὅλη τὴν εἰλικρίνεια. Ἡ ἑνοποιητικὴ δραστηριότητα τοῦ Μαουρίν δὲν εἶναι παρὰ ἕνας τρόπος παζαρέματος μὲ τοὺς σταλινικούς. Ἐὰν σωπαίναμε ἐπάνω σ' αὐτὸ δὲν θᾶμαστε ἐπαναστάτες ἀλλὰ παθητικοὶ συνεπίκουροι τοῦ πολιτικοῦ παζαρέματος. Ὀφείλουμε νὰ καταγγείλουμε ἀνηλέητα τὸ ρόλο τοῦ Μαουρίν, δηλαδὴ τὸν «ἑνοποιητικόν» τσαρλατανισμό του, δίχως οὔτε γιὰ μιὰ σιγμὴ νὰ ἐξασθενήσουμε τὴ πάλη μας γιὰ τὴν πραγματικὴ ἑνότητα τῶν κομμουνιστικῶν γραμμῶν καὶ δίχως νὰ ἐξασθενίσουμε τὴν πάλη μας γιὰ νὰ μποῦν οἱ κομμουνιστικὲς γραμμὲς κάτω ἀπ' τὴ σημαία μας.

Ἡ βουλιὰ τῆς Διεθνοῦς Ἀριστερᾶς πρέπει σήμερα νὰ συγκεντρωθῆ κατὰ τὰ 9) 10 πάνω στὴν Ἱσπανία. Πρέπει νὰ περιορίσουμε ὅλες τὶς δαπάνες μας γιὰ νὰ χάχουμε τὴ δυνατότητα νὰ στηρίξουμε μιὰ βδομαδιάτικη ἐφημερίδα στὰ ἱσπανικά, καὶ περιοδικὲς ἐκδόσεις στὰ καταλονικά, λανσάροντας ταυτόχρονα προκηρύξεις σὲ σοβαρὴ ποσότητα. Πρέπει νὰ περιορίσουμε κάθε δαπάνη γιὰ τοὺς ὁποιοσδήποτε ἄλλους σκοπούς, χωρὶς ἐξαιρέσεις, γιὰ νὰ δώσουμε τὴν μεγαλύτερη δυνατὴ βοήθεια στὴν ἱσπανικὴ Ἀντιπολίτευση.

Ἡ Διεθνὴς Γραμματεία πρέπει, κατὰ τὴ γνώμη μου, ν' ἀφιερώσει τὰ 9) 10 τῶν δυνάμεών της στὰ ζητήματα τῆς ἱσπανικῆς ἐπανάστασης. Πρέπει νὰ λησμονήσουμε ἀπλούστατα ὅτι ὑπάρχει στὸ κόσμο κάθε λογῆς Λαντάου. Πρέπει νὰ γυρίσουμε τὴ πλάτη μας σ' ὅλους τοὺς καυγάδες, σ' ὅλες τὶς ραδιουργίες καὶ στοὺς ραδιούργους χωρὶς νὰ τοὺς ἀφιερώσουμε οὔτε μιὰ μονάχα στιγμή. Ἡ ἱσπανικὴ ἐπανάσταση εἶναι στὴν ἡμερησία διάταξη. Πρέπει χωρὶς ἀργοπορία νὰ

μεταφράσουμε ὅλα τὰ σπουδαιότερα ντοκουμέντα καὶ νὰ τὰ ὑποβάλλουμε στὴν ἀναγκαία κριτική. Τὸ καπτοπινὸ νούμερο τοῦ Διεθνοῦς Δελτίου πρέπει ν' ἀφιερωθῆ ὁλοκληρωτικὰ στὴν ἱσπανικὴ ἐπανάσταση. Πρέπει ἀκόμα νὰ πάρουμε μιὰ σειρὰ ὀργανωτικὰ μέτρα. Καὶ οἱ μὲν καὶ τὰ δὲ πρέπει νὰ βρεθοῦνε. Δὲν ὑπάρχει καὶ δὲ μπορεῖ νὰ ὑπάρχει μεγαλύτερο ἔγκλημα ἀπ' τὸ χάσιμο χρόνου.

ΣΤΟ ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ «ΕΛ ΣΙΟΒΙΕΤ»

Προχωρᾶτε γιὰ τὴν ἔκδοση ἑνὸς βδομαδιάτικου ὀργάνου. Αὐτὸ εἶναι ἕνα σοβαρὸ βῆμα μπροστά. Ἂς ἐλπίσουμε ὅτι ὕστερα ἀπ' αὐτὸ θὰ ἐπακολουθήσουν γρήγορα κι' ἄλλα.

Στὴν Ἱσπανία, ὅπως καὶ σ' ὁλόκληρο τὸ κόσμο, ὁ κομμουνισμὸς διαχωρίζεται σὲ τρεῖς τάσεις: μιὰ δεξιά, μιὰ κεντρικὴ καὶ μιὰ ἀριστερή. Ἡ δεξιὰ ἐκφράζει τὸ συμβιβασμὸ τοῦ κομμουνισμοῦ μὲ τὴ σοσιαλδημοκρατία, τὸ τρεντγιουνισμὸ ἢ τὸ συνδικαλισμό, ἀνάλογα μὲ τὶς ἐθνικὲς συνθῆκες. Στὴν Ἱσπανία ὅπως στὶς ἄλλες χῶρες ἡ ἐπίσημη ἀντιπροσώπευση τῆς Κομ. Διεθνοῦς εἶναι στὰ χέρια τῶν κεντριστῶν, δηλ. τῶν ἀνθρώπων ποὺ ταλαντεύονται ἀνάμεσα στὸν ἐπαναστατικὸ μαρξισμὸ καὶ στὶς διάφορες ἀποχρώσεις τοῦ «κομμουνιστικοῦ» ὀππορτουνισμοῦ. Ἡ δύναμη τοῦ κεντρισμοῦ μέσα στὴ Κομ. Διεθνὴ χαραχτηρίζεται ἀπ' τὸ γεγονὸς ὅτι στηρίζεται πάνω στὴ κρατικὴ ἐξουσία τῆς ΕΣΣΔ. Μέσα στὶς σημερινὲς συνθῆκες, ὁ κομμουνιστικὸς κεντρισμὸς εἶναι ὄχι μόνο ἕνα ἰδεολογικὸ ρεῦμα, ὄχι μόνο μιὰ τάση, ἀλλ' ἀκόμα ἕνα ἰσχυρὸ γραφειοκρατικὸ σύστημα. Ἀκολουθώντας μιὰ πολιτικὴ μπερδεμένη, ἀντιφατική, καὶ γεμάτη ζὶκ - ζάκ, ὄχι μονάχα μὲ κῦρος, ἀλλ' ἀκόμα μὲ τὰ ὑλικὰ μέσα ποὺ διαθέτει ἡ Κομ. Διεθνής, ὁ κεντρισμὸς προκάλεσε τὰ κατοπινὰ χρόνια ἀπ' τὸ θάνατο τοῦ Λένιν φοβερὲς καταστροφὲς μέσα στὴ παγκόσμια πρωτοπορεία τοῦ προλεταριάτου, κι' ἔχει

χαντακώσει κιόλας μερικὲς ἐπαναστάσεις. Στὴν Ἱσπανία, τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα, ἀπὸ λάθος τῆς κεντριστικῆς γραφειοκρατίας, δείχτηκε στὴν ἀρχὴ τῆς ἐπανάστασης ὅτι εἶναι μιὰ κακομοίρικη ποσότητα. Ἐπιβάλλοντας στὰ ἐθνικὰ τμήματα μιὰ λαθεμένη πολιτικὴ ἡ σταλινικὴ γραφειοκρατία δὲ κυριαρχεῖ παρὰ μόνο στὴ κριτική, πεδικλώνωντας μ' αὐτὸ τὴν ἐκπαίδευση τῆς προλεταριακῆς πρωτοπορείας, καὶ μὴ ἐπιτρέποντας νὰ σχηματιστεῖ ἕνα κομ. κόμμα ρωμαλέο, ἀνεξάρτητο, σίγουρο γιὰ τὸν ἑαυτό του. Σ' αὐτὸ βρίσκεται ὁ βασικὸς κίνδυνος ποὺ απειλεῖ τὴν ἱσπανικὴ ἐπανάσταση, ἡ ὁποία ἀναπτύσσεται τόσο δυναμικὰ κάτω ἀπ' τὰ μάτια μας.

Ἡ βασικὴ θέση τῶν μπολσεβίκων - λενινιστῶν (Ἀριστερὴ Ἀντιπολίτευση) ἐπιβεβαιώθηκε ἀπ' τὶς γιγάντιες παγκόσμιες ἐξελίξεις, ἰδιαίτερα ἀπ' ὁλόκληρη τὴ πορεία τῆς ἱσπανικῆς ἐπανάστασης. Τὸ ἐπίσημο ἱσπανικὸ κόμμα, διαψεύδεται σὲ κάθε βῆμα ἀπ' τὴ πορεία τῆς ἐπανάστασης, διωρθώνει τὰ λάθη του κατὰ μικρὲς δόσεις, στηριζόμενο στὴ κριτική μας, χρησιμοποιώντας τὴ κεντρικὴ γραμμή μας, γιατὶ ὁ κεντρισμὸς ἀπὸ μόνος του εἶναι ἄδειος κι' ἄγονος.

Ἀλλά, γιὰ τὴ τάση τῶν Μπολσεβίκων Λενινιστῶν, δὲν ἀρκεῖ μιὰ βασικὴ θέση σωστή: πρέπει νὰ ἐφαρμόζεται σωστὰ μέσα στὰ καθημερινὰ γεγονότα. Ἡ ἐπαναστατικὴ στρατηγικὴ ἔχει ἀνάγκη μιᾶς ἀνάλογης ταχτικῆς.

Ἡ σπουδαιότητα τοῦ ὁδομαδιάτικου ὄργανου βρίσκεται στὸ γεγονὸς ὅτι τοποθετεῖ τὴν Ἀριστερὴ Ἀντιπολίτευση τῆς Ἱσπανίας κατὰ μέτωπο μ' ὅλα τὰ τρέχοντα γεγονότα καὶ δημιουργεῖ τὴν ὑποχρέωση νὰ δίνεται πάνω σ' αὐτὰ μιὰ ἄμεση μαχητικὴ ἀπάντηση. Μὲ τὴ δημιουργία τοῦ ὁδομαδιάτικου ὄργανου, ἡ Ἱσπανικὴ Ἀντιπολίτευση ἀνεβαίνει κατὰ ἕνα σκαλοπάτι πιὸ ψηλά.

Ἡ συγκέντρωση τοῦ προλεταριάτου, ἰδιαίτερα μέσα σὲ μιὰ θυελώδικα ταραγμένη ἐποχή, δὲ μπορεῖ νὰ γίνει παρὰ πάνω σὲ μιὰ ἐπαναστατικὴ θέση ποὺ νἄχει συνέπεια. Αὐτὴ

εἶναι ἡ ἱστορικὴ ἀποστολή μας, λενινιστιστὲς Ἱσπανοί. Πρέπει νὰ διπλασιάσετε τὶς προσπάθειές σας. Πρέπει ἡ φωνὴ τῶν μπολσεβίκων - λενινιστῶν ν' ἀντηχήσει μέσα σ' ὅλες τὶς γωνιὲς τῆς χώρας, μέσα σ' ὅλες τὶς μαζικὲς συγκεντρώσεις. Τὰ καθήκοντά σας εἶναι μεγαλειώδη. Ἡ ἐπανάσταση δὲ περιμένει. Ἀλλοίμονο στοὺς ἀργοπορημένους. Μ' ὅλη τὴ ψυχή μου σᾶς εὔχομαι νὰ μὴ δειχτῆτε ἀργοπορημένοι!

Καντίκιοϊ, 29 τοῦ Σεπτέμβρη 1931.

ΟΙ ΙΣΠΑΝΟΙ ΚΟΡΝΙΛΩΒΙΑΝΟΙ ΚΙ' ΟΙ ΙΣΠΑΝΟΙ ΣΤΑΛΙΝΙΚΟΙ

Ὅπως στὸ παρελθόν, ἡ Πράβδα σωπαίνει πάνω στὴ Γερμανία. Ἀλλὰ γιὰ τιμωρία της ἔχει παραθέσει στὶς 9 τοῦ σεπτέμβρη ἕνα ἄρθρο πάνω στὴν Ἱσπανία. Τὸ ἄρθρο αὐτὸ εἶναι στὸ μεγαλύτερο βαθμὸ διδαχτικό. Εἶν' ἀλήθεια ὅτι δὲ ρίχνει παρὰ ἕνα φῶς ἔμεσο πάνω στὴν ἱσπανικὴ ἐπανάσταση. Ἀλλὰ σ' ἀντάλαγμα φωτίζει λαμπρὰ τὴ πολιτικὴ σύγχυση τῆς σταλινικῆς γραφειοκρατίας.

Τὸ ἄρθρο λέει: «Ὕστερ' ἀπ' τὴν ἥττα τῆς γενικῆς ἀπεργίας τοῦ γεννάρη, οἱ τροτσκιστὲς (ἐδῶ ἀκολουθεῖ τὸ ὑβριστικὸ συναξάρι. Λ. Τρ.) βεβαίωσαν ὅτι ἡ ἐπανάσταση χτυπήθηκε κι' ὅτι ἄρχισε περίοδος ἀπὸ ἥττες». Εἶναι δυνατό; Ἐὰν ὑπάρχουν στὴν Ἱσπανία ἐπαναστᾶτες πού, τὸ γεννάρη αὐτῆς τῆς χρονιᾶς, προπαρασκευαζόντουσαν γιὰ νὰ θάψουν τὴν ἐπανάσταση, δὲν ἔχουν καὶ δὲν μπορεῖ νἄχουν τίποτα τὸ κοινὸ μὲ τὴν Ἀριστερὴ Ἀντιπολίτευση. Ἕνας ἐπαναστάτης δὲ μπορεῖ νὰ παραδεχτεῖ σὰν ξοφλημένη τὴν ἐπανάσταση παρὰ μόνο ὅταν τὰ ἐξωτερικὰ σημάδια δὲν ἀφίνουν τόπο γιὰ καμιὰν ἀμφιβολία. Μόνο ἄθλιοι συναισθηματικοὶ κι' ὄχι μπολσεβίκοι — Λενινιστές μποροῦν νὰ κάνουν προοπτικὲς πεσιμιστικὲς πάνω στὴ βάση μιᾶς χαλάρωσης πνευματικῆς.

Στὴ μπροσούρα μας «ἡ ἱσπανικὴ ἐπανάσταση κι' οἱ κίνδυνοι ποὺ τὴν ἀπειλοῦν» εἴχαμε μελετήσει τὸ ζήτημα τῆς γραμμῆς τῆς γενικῆς ἀνάπτυξης τῆς ἱσπανικῆς ἐπανάστασης καὶ τοὺς πιθανοὺς ρυθμούς της. Ἡ ρωσσικὴ ἐπανάσταση στὰ 1917 χρειάστηκε ὀχτὸ μῆνες γιὰ νὰ φτάση στὸ ἀπακορύφωμά της. Ἀλλ' αὐτὴ ἡ προθεσμία δὲν εἶναι καθόλου ὑποχρεωτικὴ γιὰ τὴν ἱσπανικὴ ἐπανάσταση. Ἡ μεγάλη Γαλλικὴ ἐπανάσταση δὲν ἔδωσε τὴν ἐξουσία στοὺς Γιακομπίνους παρὰ ὕστερ' ἀπὸ τέσσερα χρόνια Μιὰ ἀπ' τὶς αἰτίες τῆς ἀργῆς ἀνάπτυξης τῆς γαλλικῆς ἐπανάστασης βρίσκεται στὸ γεγονὸς ὅτι τὸ κόμμα τῶν γιακομπίνων τὸ ἴδιο δὲν σχηματίσθηκε παρὰ μέσα στὴ φωτιὰ τῶν γεγονότων· Αὐτοὶ οἱ ὅροι ὑπάρχουν στὴν Ἱσπανία τὴ στιγμὴ τῆς δημοκρατικῆς ἐπανάστασης, τὸ κομ. κόμμα βρίσκονταν στὰ σπάργανα. Γι' αὐτό, ὅπως καὶ γι' ἄλλες αἰτίες θεωροῦμε πιθανὸ ὅτι ἡ ἱσπανικὴ ἐπανάσταση θ' ἀναπτυχτεῖ ἀργὰ ἀνάμεσα σὲ μιὰ ὁλόκληρη σειρὰ ἀπὸ στάδια, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ σταδίου.

Ὑπενθυμίζαμε αὐτὴ τὴν ἐποχή, ὅτι ἡ τροχιὰ τῆς ἐπανάστασης περιλαμβάνει ἀνόδους καὶ πτώσεις· Ἡ τέχνη τῆς διοίκησης συνίσταται, ἀνάμεσα στὶς παρενθέσεις, νὰ μὴ καθοδηγεῖ σ' ἐπίθεση τὴ στιγμὴ ποὺ πέφτει τὸ κύμα τῆς ἀμπώτιδας, καὶ νὰ μὴ πισοστρέφει τὴ στιγμὴ τῆς πλημμηρίδας· Γι' αὐτὸ εἶναι πρὶν ἀπ' ὅλα ἀναγκαῖο νὰ μὴ ταυτίζουμε τὶς ταλαντεύσεις τῆς ἰδιαίτερης συγκυρίας» μὲ τὴ θεμελιακὴ τροχιά της.

Ὕστερ' ἀπ' τὴν ἧττα τῆς γενικῆς ἀπεργίας τοῦ γεννάρη, ἦταν φανερὸ ὅτι εἴχαμε νὰ κάνουμε μὲ μιὰ μερικὴ ἀμπώτιδα τῆς ἐπανάστασης στὴν Ἱσπανία. Μόνο οἱ φαφλατάδες κι' οἱ τυχοδιώχτες μπορούσαν ν' ἀγνοοῦν τὴν ἀμπώτιδα. Ἀλλὰ νὰ μιλᾶμε γιὰ κατάρευση τῆς ἐπανάστασης μὲ τὴν εὐκαιρία μιᾶς μερικῆς ὑποχώρησης, αὐτὸ μόνο οἱ δειλοὶ κι' οἱ λιποτάχτες μπορεῖ νὰ τὸ κάνουν. Οἱ ἐπαναστάτες φεύγουν τελευ-

ταῖα ἀπ' τὸ πεδίο τῆς μάχης. Αὐτὸς ποὺ θάβει ζωντανὴ τὴν ἐπανάσταση ἀξίζει ὁ ἴδιος νὰ στηθεῖ στὸ ἐχτελεστικὸ ἀπόσπασμα.

Ἡ μερικὴ ὑποχώρηση καὶ ἡ κάλμα τῆς ἱσπανικῆς ἐπανάστασης δώσανε μιὰ ὤθηση στὴν ἀντεπανάσταση. Ὕστερ' ἀπ' τὴν ἧττα μέσα σὲ μιὰ μεγάλη μάχη, οἱ μάζες συμπτύσσωνται καὶ καλμάρουν.

Μιὰ καθοδήγηση μ' ἀνεπαρκὲς ἀτσάλωμα πάει συχνὰ νὰ μεγαλοποιήση τὴν ἔχταση τῆς ἥττας. Ὅλ' αὐτὰ δίνουν κουράγιο στὴν ἀκρότατη πτέρυγα τῆς ἀντεπανάστασης. Τέτοιος εἶναι ὁ πολιτικὸς μηχανισμὸς τῆς μοναρχικῆς ἀπόπειρας τοῦ στρατηγοῦ Σαντζώρτζιο· Μὰ ἡ ἐπέμβαση τοῦ πιὸ θανάσιμου ἐχτροῦ τοῦ λαοῦ πάνω στὴν ἀρένα, ξυπνάει τὴ μάζα σὰν νὰ τὴ δέρνουν μ' ἕνα μαστίγιο. Δὲν εἶναι σπάνιο, μέσα σὲ μιὰ τέτοια περίπτωση, ἡ ἐπαναστατικὴ ἡγεσία νὰ πιάνεται στὸν ὕπνο.

«Ἡ ταχύτητα κι' ἡ εὐκολία τῆς κατάρευσης τῆς ἐξέγερσης τοῦ στρατηγοῦ — ἔγραφε ἡ Πράβδα — δείχνουν ὅτι οἱ δυνάμεις τῆς ἐπανάστασης δὲν ἐκμηδενίστηκαν. Ἡ ἐπαναστατικὴ ἄνοδο, μὲ τὰ γεγονότα τῆς 10ης τοῦ Αὐγούστου, ἔχει πάρει μιὰν ὤθηση καινούργια».

Αὐτὸ εἶναι ἀπόλυτα σωστό. Μποροῦμε ἀκόμα νὰ ποῦμε ὅτι σ' αὐτὸ βρίσκεται ἡ μόνη σωστὴ περικοπὴ τοῦ ἄρθρου.

Τὸ κομμουνιστικὸ ἱσπανικὸ κόμμα αἰφνιδιάστηκε ἀπ' τὰ γεγονότα; Μὴ στηριζόμενοι παρὰ μόνο πάνω στὴ κρίση τῆς Πράβδας εἴμαστε ἀναγκασμένοι ν' ἀπαντήσουμε καταφατικά.

Τὸ ἄρθρο τιτλοφορεῖται «Οἱ ἐργάτες χτυπᾶνε τὸ στρατηγό» Σίγουρα,δίχως τὴν ἐπαναστατικὴ ἐπέμβασή τους ἐνάντια στὸ μοναρχικὸ πραξικόπημα, ὁ Θαμόρα καὶ ὄχι ὁ Σαντζώρτζιο θᾶτανε ἀναγκασμένος νὰ πάρη τὸ δρόμο τῆς ἐξορίας. Μ' ἄλλα λόγια, μὲ τὸν ἡρωϊσμό τους καὶ μὲ τὸ αἷ-

μα τους, οἱ ἐργάτες βοήθησαν τὴ δημοκρατικὴ μπουρζουαζία νὰ κρατήση τὴν ἐξουσία στὰ χέρια της.

Κάνοντας σὰ νὰ μὴ κυτάζει κανένας, ἡ Πράβδα ἔγραφε: «Τὸ κομ. κόμμα καθοδήγησε τὴ πάλη... ἐνάντια στὸ πραξικόπημα τῆς δεξιᾶς μ' ἕνα τέτοιο τρόπο ποὺ δὲν ἔδωσε οὔτε ἴχνος ὑποστήριξης στὴ τωρινὴ ἀντεπαναστατικὴ κυβέρνηση». Αὐτὸ τὸ τελευταῖο εἶναι ἕνα ξεχωριστὸ πρόβλημα. Δὲ πρόκειται τώρα γιὰ τ' ἀποτελέσματα τῶν προσπαθειῶν τοῦ κομ. κόμματος. Ἡ μοναρχικὴ πτέρυγα τῶν γαιοχτημόνων δοκίμασε νὰ ἐχτοπίσει τὴ δημοκρατικὴ πτέρυγα ἂν κι' οἱ δημοκρατικοὶ πάσχιζαν νὰ μὴ τὰ χαλάσουν μὲ τοὺς μοναρχικούς. Ἀλλὰ πάνω στὴ σκηνὴ πρόβαλλε τὸ προλεταριάτο. «Οἱ ἐργάτες χτυπᾶνε τὸ στρατηγό». Οἱ μοναρχικοὶ πᾶνε στὴν ἐξορία κι' ἡ δημοκρατικὴ μπουρζουαζία μένει στὴν ἐξουσία. Πῶς μποροῦν, μπροστὰ σὲ τέτοια γεγονότα, νὰ βεβαιώνουνε ὅτι τὸ κομ. κόμμα δὲν ἔδωσε «ἴχνος ὑποστήριξης στὴν τωρινὴ ἀντεπαναστατικὴ κυβέρνηση;».

Ἀπ' ὅτι εἰπώθηκε, βγαίνει ὅτι τὸ κομ. κόμμα ἔπρεπε νὰ πλύνει τὰ χέρια του μπροστὰ στὴ ρήξη ἀνάμεσα στοὺς μοναρχικοὺς καὶ στὴ δημοκρατικὴ μπουρζουαζία; Μὲ τέτοια πολιτικὴ θ' ἄτανε μιὰ καθαρὴ αὐτοχτονία, ὅπως τὸ ἔδειξε ἡ πεῖρα τῶν βουλγάρων κομμουνιστῶν στὰ 1923. Ἐπεμβαίνοντας μέσα στὴν ἀποφασιστικὴ πάλη ἐνάντια στοὺς μοναρχικούς, οἱ ἱσπανοὶ ἐργάτες μποροῦσαν νὰ μὴν δώσουν γιὰ μιὰ στιγμὴ βοήθεια στὸν ἐχτρό τους, τὴ δημοκρατικὴ μπουρζουαζία, παρὰ σὲ μιὰ μονάχα περίπτωση, ὅταν θ' ἄτανε οἱ ἴδιοι ἀρκετὰ γεροὶ γιὰ νὰ πάρουν τὴν ἐξουσία. Τὸν Αὔγουστο στὰ 1917, οἱ μπολσεβίκοι ἦταν πολὺ πιὸ ἰσχυρότεροι παρὰ οἱ ἱσπανοὶ κομμουνιστὲς τὸν Αὔγουστο στὰ 1932. Ἀλλὰ ἀκόμα κι' οἱ μπολσεβίκοι δὲν εἶχαν τὴ δυνατότητα νὰ καταχτήσουν ἀνεξάρτητα τὴν ἐξουσία στὴ πάλη ἐνάντια στὸ Κορνίλωφ. Χάρις στὴ νίκη τῶν ἐργατῶν κατὰ

τῶν Κορνιλωφικῶν, ἡ κυβέρνηση τοῦ Κερένσκυ κράτησε ἀκόμα δύο μῆνες. Ἂς θυμίσουμε μιὰν ἀκόμα φορὰ ὅτι ναυτικὰ μπολσεβίκικα ἀγήματα φρουροῦσαν τὸ χειμερινὸ ἀνάχτορο τοῦ Κερένσκυ ἐνάντια στὸν Κορνίλωφ.

Τὸ ἱσπανικὸ προλεταριάτο φάνηκε ἀρκετὰ γερὸ γιὰ νὰ νικήση τὴν ἐξέγερση τῶν στρατηγῶν, ἀλλὰ πολὺ ἀδύναμο γιὰ νὰ πάρη τὴν ἐξουσία. Κάτω ἀπ' αὐτὲς τὶς προϋποθέσεις, ἡ ἡρωϊκὴ πάλη τῶν ἐργατῶν δὲ μποροῦσε νὰ μὴν ἰσχυροποιήση — κι' αὐτὸ προσωρινὰ — τὴ δημοκρατικὴ κυβέρνηση. Μόνο ἄνθρωποι μ' ἀπόλυτη ἀσκεψία ποὺ ἀντὶς γι' ἀνάλυση ἀραδιάζουν φράσεις τυποποιημένες, εἶναι ἱκανοὶ ν' ἀρνοῦνται τέτοια γεγονότα.

Τὸ δυστύχημα γιὰ τὴ σταλινικὴ γραφειοκρατία εἶναι ὅτι δὲ βλέπει — στὴν Ἱσπανία ὅπως στὴ Γερμανία — τὶς πραγματικὲς ἀντιθέσεις ποὺ ὑπάρχουν στὸ ἐχτρικὸ στρατόπεδο, δηλ. τὶς ζωντανὲς τάξεις καὶ τὴ πάλη τους. Ὁ «φασίστας» Πρίμο ντὲ Ριβέρα ἀντικαταστάθηκε ἀπ' τὸ «φασίστα» Θαμόρα σύμμαχο μὲ τοὺς «σοσιαλ - φασίστες». Δὲν εἶναι περίεργο ποὺ μὲ μιὰ τέτοια θεωρία, ἡ ἐπέμβαση τῶν μαζῶν μέσα στὴ σύγκρουση ἀνάμεσα στοὺς μοναρχικοὺς καὶ στοὺς δημοκρατικοὺς ἔπιασε τοὺς σταλινικοὺς στὸν ὕπνο. Ἀπ' τὸ ἴδιο τὸ ἔνστιχτό τους οἱ μάζες σπρώχτηκαν μέσα στὴ πάλη, παρασέρνοντας μαζί τους τοὺς κομμουνιστές. Ὕστερ' ἀπ' τὴ ἐργατικὴ νίκη κατὰ τῶν στρατηγῶν, ἡ Πράβδα ἄρχισε νὰ μαζεύει τὰ συντρίμια τῆς θεωρίας της γιὰ νὰ τὴ ξανακολήση μὲ τὰ κομματάκια αὐτὰ σὰν νὰ μὴν συνέβηκε τίποτα. Σ' αὐτὸ βρίσκεται τὸ κύριο νόημα τῆς φαμφαρόνικης ἠλιθιότητας σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία τὸ κομ. κόμμα. δὲν εἶχε δώσει «ἴχνος ὑποστήριξης» στὴν ἀστικὴ κυβέρνηση.

Στὴν πραγματικότητα τὸ κομ. κόμμα ὄχι μόνο ἔδωσε μιὰν ἀ ν τ ι κ ε ι μ ε ν ι κ ὴ ὑποστήριξη στὴ κυβέρνηση, ἀλλά, ὅπως τὸ βλέπουμε ἀπ' τὸ ἴδιο τὸ ἄρθρο, δὲν μπό-

ρεσε νὰ διαφοροποιηθῆ ὑπόκειμενικὰ ἀπ' αὐτή. Ὅσο γι' αὐτὸ διαβάζουμε: «Δὲν πετύχαμε, σ' ὅλους τοὺς πυρῆνες ἀκόμα καὶ μέσα σ' ὅλες τὶς ἐπαρχιακὲς ὀργανώσεις νὰ δείξουμε ἀρκετὰ τὴν ἀληθινὴ ὄψι τοῦ κομ. κόμματος καὶ ν' ἀντιταχτοῦμε στὶς μανούβρες τῶν σοσιαλ - φασιστῶν καὶ τῶν δημοκρατικῶν, ἀποδείχνοντας ἔτσι ὅτι τὸ κόμμα παλεύει ὄχι μόνο ἐνάντια στοὺς μοναρχικοὺς ἀλλ' ἀκόμα ἐνάντια στοὺς «δημοκρατικοὺς» ποὺ σκεπάζουν τοὺς μοναρχικούς». Ἀπ' ὅλη τὴ φιλολογία τῶν σταλινικῶν, ξέρουμε ἀρκετὰ τί σημαίνουν μὲ τὴν εὐκαιρία οἱ λέξεις «ὄχι μέσα σ' ὅλους τοὺς πυρῆνες», «ὄχι μέσα σ' ὅλες τὶς ὀργανώσεις», κ.τ.ρ. Αὐτὰ εἶναι γιὰ νὰ σκεπαστῆ ἡ ἀνανδρία τῆς σκέψης. Ὅταν στὶς 15 τοῦ Φλεβάρη στὰ 1928, ὁ Στάλιν ἀναγνώριζε γιὰ πρώτη φορὰ ὅτι ὁ κουλάκος δὲν ἦταν μιὰν ἐφεύρεση τῆς Ἀριστερῆς Ἀντιπολίτευσης, ἔγραφε στὴ Πράβδα: «μέσα σὲ μερικὲς ἀχτίδες, μέσα σὲ κάποιες ἐπαρχίες» ὁ κουλάκος ξεσηκώθηκε. Ἔτσι τὰ λάθη δὲν προέρχονται παρὰ ἀπ' τοὺς ἐχτελεστές, δὲν μποροῦν νὰ ξεφανερωθοῦν παρὰ «μέσα σὲ μερικὰ μέρη». Τὸ κόμμα δὲν εἶναι ἔτσι ἰσοδύναμο παρὰ μὲ τὸ σύνολο τῶν ἐπαρχιώτικων ὁμάδων.

Στὴ πραγματικότητα ἡ περικοπὴ ποὺ μόλις σᾶς δώσαμε, ἂν τὴ ξελαφρώσουμε ἀπ' τὶς γραφειοκρατικὲς διαστροφές της, σημαίνει: μέσα στὴ πάλη ἐνάντια στοὺς μοναρχικοὺς τὸ κόμμα δὲν μπόρεσε νὰ «δείξη τὸ πρόσωπό του». Δὲν μπόρεσε ν' ἀντιταχτῆ στοὺς «σοσιαλ - φασίστες» καὶ τοὺς δημοκρατικούς. Μ' ἄλλα λόγια τὸ κόμμα ἔχει ὄχι μόνο δώσει μιὰν προσωρινὴ στρατιωτικὴ ὑποστήριξη στὴν ἀστικὴ καὶ σοσιαλ - δημοκρατικὴ κυβέρνηση, ἀλλὰ δὲν μπόρεσε νὰ ἰσχυροποιηθῆ σὲ βάρος της μέσα στὴ πορεία τῆς πάλης.

Ἡ ἀδυναμία τοῦ Κομ. Κόμματος — ποὺ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πολιτικῆς τῶν ἐπιγόνων στὴ Κομμουνιστικὴ Διεθνὴ — δὲν ἐπέτρεψε στὶς 10 τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1932

στὸ προλεταριάτο ν' ἀπλώση τὸ χέρι πάνω στὴν ἐξουσία. Ταυτόχρονα τὸ κόμμα ἀναγκάστηκε νὰ πάρει μέρος καὶ πῆρε μέρος στὴ πάλη, σὰν ἀριστερὴ πτέρυγα τοῦ προσωρινοῦ γενικοῦ μετώπου, στὰ δεξιὰ τοῦ ὁποίου βρίσκονταν ἡ δημοκρατικὴ μπουρζουαζία. Ἡ ἡγετικὴ σύμμαχος δὲ λησμόνησε οὔτε γιὰ μιὰ στιγμὴ νὰ δείξη τὸ «πρόσωπό» της, φρενάροντας τὴ πάλη, χαλιναγωγόντας τὶς μάζες, καὶ ἄμεσα μετὰ ἀπ' τὴ νίκη κατὰ τῶν στρατηγῶν πέρασε στὴ πάλη ἐνάντια στοὺς κομμουνιστές. Ὅσο γιὰ τοὺς ἱσπανοὺς σταλινικούς, δὲ μπόρεσαν, σύμφωνα μὲ τὰ σχόλια τῶν ρώσσων σταλινικῶν, ν' ἀποδείξουν ὅτι «τὸ κόμμα παλεύει ὄχι μονάχα ἐνάντια στοὺς μοναρχικούς, ἀλλ' ἀκόμα κι' ἐνάντια στὴν «δημοκρατικὴ» κυβέρνηση.

Ἐκεῖ εἶναι ὁκόμπος τοῦ ζητήματος. Τὴ προηγούμενη ἀπ' τὰ γεγονότα τὸ κόμμα μουντζούρωνε ὅλους τοὺς ἐχτροὺς μὲ τὸν ἴδιο μαύρο φούμο. Τὴν ὥρα τῆς ἔντασης τῆς πάλης, αὐτομουντζουρώθηκε μὲ τὸ ἴδιο χρώμα τοῦ ἐχτροῦ καὶ προσωρινὰ παραπλανήθηκε μέσα στὸ μέτωπο τῶν δημοκρατικῶν καὶ τῶν σοσιαλ - δημοκρατικῶν. Δὲ μπορεῖ νὰ ἐκπλαγῆ ἀπ' αὐτὰ παρὰ κεῖνος ποὺ δὲ κατάλαβε τὴ πηγὴ τοῦ γραφειοκρατικοῦ κεντρισμοῦ. Στὴ θεωρία (ἂν ἐπιτρέπεται νὰ χρησιμοποιοῦμε ἐδῶ τὴ λέξη) ἐξασφαλίζεται ἐνάντια στὶς ὁπποροτουνιστικὲς παρεκλήσεις ἀπ' τὸ γεγονὸς καὶ μόνο ὅτι ἀρνεῖται γενικὰ κάθε πολιτικὴ καὶ ταξικὴ διάκριση: Χοῦβερ, Πάπεν, Βαντερβέλντε, Γκάντι, Ρακόφσκυ, ὅλοι εἶναι «ἀντεπαναστάτες», «φασίστες», «πράχτορες τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ». Ἀλλὰ κάθε ἀπότομη ἀλλαγὴ μέσα στὰ γεγονότα, κάθε καινούργιος κίνδυνος, ἀναγκάζει πραχτικὰ τοὺς σταλινικοὺς νὰ μποῦν στὴ πάλη ἐνάντια σ' ἕναν ἐχτρὸ καὶ νὰ γονατίσουν μπροστὰ στοὺς ἄλλους «ἀντεπαναστάτες» καὶ «φασίστες».

Μπροστὰ στὸν κίνδυνο τοῦ πολέμου, οἱ σταλινικοὶ ψηφίζουν στὸ Ἀμστερνταμ μιὰ διπλωματικὴ ἀπόφαση, συνε-

τὴ κι' ἀσπόνδυλη, τοῦ στρατηγοῦ φον Σαίνιχ, τῶν γάλλων φραμμασόνων καὶ τοῦ ἰνδοῦ μπουρζουὰ Πατὲλ γιὰ τὸν ὁποῖο ὁ Γκάντι εἶναι ἡ προσωποποίηση τοῦ ἰδανικοῦ. Στὸ γερμανικὸ Ράϊχσταγ, οἱ κομμουνιστὲς δήλωσαν ξαφνικὰ ὅτι εἶναι ἕτοιμοι νὰ ψηφίσουν ὑπὲρ τοῦ «σοσιαλ - φασίστα» προέδρου γιὰ νὰ μὴν ἐπιτρέψουν τὴν ἐκλογὴ ἑνὸς ἐθνικο - σοσιαλιστοῦ προέδρου, δηλαδὴ τοποθετοῦνται ὁλοκληρωτικὰ πάνω στὴ βάση τοῦ «μικρότερου κακοῦ». Στὴν Ἱσπανία, τὴ στιγμή, τοῦ κινδύνου, εἶναι ἀνίκανοι ν' ἀντιταχτοῦν στὴ δημοκρατικὴ μπουρζουαζία. Δὲν εἶναι ὁλοφάνερο ὅτι ἐδῶ ἔχουμε νὰ κάνουμε ὄχι μὲ λάθη περιστατικά, ὄχι μὲ πυρῆνες «ἰδιαίτερους» ἀλλὰ μὲ τὰ ὀργανικὰ ἐλαττώματα τοῦ γραφειοκρατικοῦ κεντρισμοῦ;

Ἡ ἐπέμβαση τῶν ἐργατικῶν μαζῶν μέσα στὴ σύγκρουση ἀνάμεσα στὰ δύο στρατόπεδα τῶν ἐκμεταλλευτῶν ἔδωσε μιὰ σοβαρὴ πρόοδο στὴν ἱσπανικὴ ἐπανάσταση. Ἡ κυβέρνηση τοῦ Ἀθάνα βρίσκεται ἀναγκασμένη νὰ βγάζη διατάγματα ποὺ δημεύουν τὴ γῆ ποὺ ἀνήκει στοὺς ἱσπανοὺς πυργοδεσπότες, μέτρο τὸ ὁποῖο μερικὲς ἑβδομάδες πιὸ μπροστὰ ἦταν τόσο ἀπόμακρο ὅσο καὶ ὁ γαλαξίας. Ἐὰν τὸ κόμμα εἶχε ξεχωρίσει τὶς διαφορὲς ἀνάμεσα στὶς πραγματικὲς τάξεις καὶ τὶς πολιτικές τους ὁμάδες, ἐὰν εἶχε προβλέψει τὴ πραγματικὴ πορεία τῶν γεγονότων, ἐὰν εἶχε κριτικάρει καὶ ξεσκεπάσει τοὺς ἐχτρούς του πάνω στὴ βάση τῶν διακηρύξεών τους καὶ τῶν πραγματικῶν ἐγκλημάτων τους, τότε οἱ μάζες θ' ἄχανε δεῖ στὴ νέα ἀγροτικὴ μεταρρύθμιση τῆς κυβέρνησης Ἀθάνα τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πολιτικῆς τοῦ κομκόμματος καὶ θὰ λέγανε: πρέπει νὰ πᾶμε μπροστὰ μὲ περισσότερη δραστηριότητα κάτω ἀπ' τὴν ἡγεσία του.

Ἐὰν τὸ γερμανικὸ κομ. κόμμα ἔμπαινε σταθερὰ κι' ἀποφασιστικὰ στὸ δρόμο τοῦ ἐνιαίου μετώπου στὸν ὁποῖο τὸ καλεῖ ὅλη ἡ κατάσταση κι' ἂν κριτικάριζε τοὺς σοσιαλ - δημοκράτες ὄχι γιὰ τὸ «φασισμό» τους, ἀλλὰ γιὰ τὴν

ἀδυναμία τους, τὶς ταλαντεύσεις τους, τὴ δειλία τους στὴ πάλη ἐνάντια στὸ βοναπαρτισμὸ καὶ τὸ φασισμό, τότε οἱ μάζες θἄχανε μάθει κάτι ἀπ' τὴ κοινὴ πάλη κι' ἀπ' τὶς κριτικές, καὶ θὰ τάσσωνταν πιὸ ἀποφασιστικὰ πίσω ἀπ' τὸ κομ. κόμμα.

Μπροστὰ στὴ τωρινὴ πολιτικὴ τῆς Κομ. Διεθνοῦς, οἱ μάζες πείθονται σὲ κάθε καινούργια στροφὴ τῶν γεγονότων ὅτι ὄχι μόνο οἱ ταξικοὶ ἐχτροὶ κι' οἱ ἀντίπαλοι δὲν κάνουν αὐτὸ ποὺ οἱ κομμουνιστὲς ἔχουν προβλέψει, ἀλλ' ὅτι τὸ κομ. κόμμα τὸ ἴδιο κάνει στροφὴ στὴν ἀποφασιστικὴ στιγμὴ σ' ὅλα ποὺ εἶχε ὑποδείξη. Γι' αὐτὸ ἡ ἐμπιστοσύνη μέσα στὸ κομ. κόμμα δὲν ἐνισχύεται. Καὶ γι' αὐτὸ γεννιέται ὡς ἕνα βαθμὸ ὁ κίνδυνος ὅτι ἡ ἀγροτικὴ μεταρρύθμιση τοῦ Ἀθάνα δὲν ὀφελεῖ παρὰ τὴ μπουρζουαζία κι' ὄχι τὸ προλεταριάτο.

Μπροστὰ σὲ συνθῆκες εὐνοϊκές, ἐξαιρετικὲς κι' εὐτυχεῖς, ἡ ἐργατικὴ τάξη μπορεῖ νὰ νικήση ἀκόμα καὶ μὲ μιὰν κοινὴ ἡγεσία. Ἀλλὰ σπάνια τυχαίνουν ἐξαιρετικὰ εὐνοϊκὲς συνθῆκες. Τὸ προλεταριάτο πρέπει νὰ μάθη νὰ νικάει μέσα σὲ συνθῆκες λιγότερο εὐνοϊκές. Ἐκτὸς ἀπ' αὐτό, ἡ γραφειοκρατικὴ σταλινικὴ ἡγεσία, ὅπως τ'ἀποδείχνει ἡ πεῖρα ἀπ' ὅλες τὶς χώρες, κι' ὅπως τὸ ἐπιβεβαιώνει ἡ πεῖρα κάθε καινούργιου μῆνα, ἐμποδίζει τὸ κομμουνισμὸ νὰ κάνει χρήση τῶν εὐνοϊκῶν συνθηκῶν, νὰ δυναμώση τὶς γραμμές του, νὰ μανουβράρει δραστήρια, ἐνῶ ξεχωρίζει τὶς ἐχθρικὲς ἢ μισοεχθρικὲς ὁμάδες καὶ τοὺς ἀναγκαστικοὺς σύμμαχους. Μ' ἄλλα λόγια, ἡ σταλινικὴ γραφειοκρατία ἔγινε τὸ πιὸ σοβαρὸ ἐσωτερικὸ ἐμπόδιο πάνω στὸ δρόμο τῆς νίκης τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης.

Πρίγκηπος, στὶς 20 τοῦ Σεπτέμβρη 1932.

ΟΙ ΥΠΕΡΑΡΙΣΤΕΡΟΙ ΓΕΝΙΚΑ ΚΙ' ΟΙ ΑΓΙΑΤΡΕΥΤΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ

(ΜΕΡΙΚΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ)

Ἡ μαρξιστικὴ σκέψη εἶναι συγκεκριμένη, ἀντιμετωπίζει δηλαδὴ ὅλους τοὺς ἀποφασιστικοὺς καὶ σοβαροὺς παράγοντες γιὰ ἕνα δοσμένο ζήτημα, ὄχι μόνο μέσα στὸν ἀλληλοσυσχετισμό τους ἀλλ' ἀκόμα μέσα στὴν ἐξέλιξή τους. Δὲν ἀναλύει τὴ τρέχουσα κατάσταση μέσα στὴ γενικὴ προοπτική, ἀλλ' ἀπ' τὴ γενικὴ προοπτική, κάνει δυνατὴ τὴν ἀνάλυση τῆς τρέχουσας κατάστασης μέσα σ' ὅλη τὴν ἰδιομορφία της. Ἀκριβῶς μ' αὐτὴ τὴν ἀνάλυση ἀρχίζει ἡ πολιτική. Ἡ ὁπορτουνιστικὴ ἀλλὰ κι' ἡ σεχταριστικὴ σκέψη ἔχουν τὸ κοινὸ χαρακτηριστικὸ ὅτι ξεχωρίζουν ἀπ' τὴ περιπλοκὴ τῶν καταστάσεων καὶ τῶν δυνάμεων ἕναν ἢ δύο παράγοντες ποὺ τοὺς φαίνονται σπουδαιότεροι — καὶ ποὺ εἶναι καμιὰ φορὰ — τοὺς ἀπομονώνουν ἀπ' τὴ περίπλοκη πραγματικότητα καὶ τοὺς ἀποδίδουν μιὰ δύναμη ἀτέρμονη κι' ἀπεριόριστη.

Κατὰ τὴν ἐκτεταμένη προπολεμικὴ ἐποχή, ὁ ρεφορμισμὸς ἐξηπηρετήθηκε, μ' αὐτὸ τὸ τρόπο, ἀπὸ σπουδαιότατους παράγοντες ἀλλὰ προσωρινούς: ἡ ἰσχυρὴ ἄνοδος τοῦ καπιταλισμοῦ, ἡ ἀνύψωση τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τοῦ προλεταριάτου, ἡ σταθερότητα τῆς δημοκρατίας κ.τ.ρ. Τώρα εἶναι ὁ σεχταρισμὸς ποὺ χρησιμοποιεῖ σπουδαιοτάτους παράγοντες καὶ τάσεις: τὴ παρακμὴ τοῦ καπιταλισμοῦ, τὴ πτώση τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν μαζῶν, τὴν ἀποσύνθεση τῆς δημοκρατίας κ.τ.ρ. Ἀλλ' ὅπως ὁ ρεφορμισμὸς τῆς προηγούμενης ἐποχῆς, ὁ σεχταρισμὸς μετατρέπει τὶς ἱστορικὲς τάσεις σ' ὁλοδύναμους κι' ἀπόλυτους παράγοντες. Οἱ «ὑπεραριστεροί», σταματοῦν τὴν ἀνάλυσή τους ἐκεῖ ὅπου ἔπρεπε

ν' ἀρχίσει. Ἀντιτάσσουν στὴ πραγματικότητα ἕνα σχῆμα ὁλοέτοιμο. Λοιπόν, οἱ μάζες ζοῦν μέσα στὴ πραγματικότητα. Γι' αὐτό, τὸ σεχταριστικὸ σχῆμα δὲν ἔχει τὴ παραμικρότερη ἐπίδραση στὴ νοοτροπία τῶν ἐργατῶν. Ἀπ' τὴν ἴδια του τὴ φύση ὁ σεχταρισμὸς εἶναι ἐνσάρκωση τῆς στειρότητας.

Ὁ ἰμπεριαλιστικὸς καπιταλισμὸς δὲν εἶναι πιὰ ἱκανὸς ν' ἀναπτύξη τὶς παραγωγικὲς δυνάμεις τῆς ἀνθρωπότητας, καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο, δὲ μπορεῖ νὰ δώση στοὺς ἐργάτες οὔτε ὑλικὲς παραχωρήσεις οὔτε πραγματικὲς κοινωνικὲς μεταρρυθμίσεις. Ὅλ' αὐτὸ εἶναι σωστό. Ἀλλ' ὅλο αὐτὸ δὲν εἶναι σωστὸ παρὰ πάνω στὴν ἔκταση μιᾶς ὁλόκληρης ἐποχῆς. Ὑπάρχουν βιομηχανικοὶ κλάδοι ποὺ ἀναπτύσσονται μεταπολεμικὰ μὲ μιὰ θαυμαστὴ δύναμη (αὐτοκίνητα, ἀεροπορία, ἠλεκτρισμός, ράδιο), παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ γενικὸ ἐπίπεδο τῆς παραγωγῆς δὲν ὑψώνεται ἢ ὑψώνεται ἐλάχιστα ἀπ' τὸ προπολεμικὸ καὶ τὸ πολεμικὸ ἐπίπεδο. Ἀκόμα κι' αὐτὴ ἡ σαπισμένη οἰκονομία ἔχει τὶς ἀμπώτιδες καὶ τὶς πλημμυρίδες της. Οἱ ἐργάτες δὲν τελειώνουν σχεδὸν ποτὲ μὲ τὴ πάλη, ποὺ καμιὰ φορὰ γίνεται νικηφόρα. Εἶναι σωστὸ ὅτι ὁ καπιταλισμὸς ξαναπαίρνει ἀπ' τοὺς ἐργάτες μὲ τὸ δεξὶ χέρι αὐτὸ ποὺ τοὺς ἔχει δώσει μὲ τ' ἀριστερό. Ἔτσι ἡ ὕψωση τῶν τιμῶν ἐξανεμίζει τὶς μεγάλες καταχτήσεις τῆς ἐποχῆς τοῦ Λέοντα Μπλούμ. Ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἀποτέλεσμα, προσδιορισμένο ἀπ' τὴν ἐπέμβαση διάφορων συντελεστῶν σπρώχνει μὲ τὴ σειρά του τοὺς ἐργάτες πρὸς τὸ δρόμο τῆς πάλης. Αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ ὁλοδύναμη διαλεχτικὴ τῆς ἐποχῆς μας, ἀνοίγει μιὰν ἐπαναστατικὴ προοπτική.

Ἕνας συνδικαλιστὴς ἡγέτης ποὺ ἀφίνεται νὰ κυβερνηθῆ ἀποκλειστικὰ ἀπ' τὴν γενικὴ τάση τοῦ σάπιου καπιταλισμοῦ γιὰ ν' ἀρνηθῆ κάθε μερικὴ οἰκονομικὴ πάλη θ' ἄταν πραγματικὰ παρὰ τὶς «ἐπαναστατικὲς» του ἀντιλήψεις,

ἕνας πράχτορας τῆς ἀντίδρασης. Ἕνας μαρξιστὴς συνδικαλιστὴς ἡγέτης πρέπει ὄχι μόνο ν' ἀντιμετωπίσει τὶς γενικὲς τάσεις τοῦ καπιταλισμοῦ, ἀλλὰ ν' ἀναλύσει ἀκόμα τὰ ξεχωριστὰ χαραχτηριστικὰ τῆς κατάστασης, τὴ συγκυρία, τὶς τοπικὲς συνθῆκες, ἀκόμα τὰ ψυχολογικὰ στοιχεῖα, γιὰ νὰ προτείνη μιὰ στάση μάχης, ἀναμονῆς ἢ πισωδρόμησης.

Μονάχα πάνω στὴ βάση αὐτῆς τῆς πραχτικῆς δραστηριότητας σὲ συσχετισμὸ μὲ τὴ πείρα τῶν φαρδυῶν μαζῶν, ὁ συνδικαλιστὴς ἡγέτης μπορεῖ νὰ συνδέση τὶς γενικὲς τάσεις τοῦ σαπισμένου καπιταλισμοῦ καὶ νὰ παιδαγωγήση τὶς μάζες γιὰ τὴν ἐπανάσταση.

Εἶναι μιὰ ἀλήθεια ὅτι ἡ ἐποχή μας χαραχτηρίζεται πολιτικὰ ἀπὸ μιὰ ἀνηλέητη πάλη ἀνάμεσα στὸ σοσιαλισμὸ (κομμουνισμὸ) καὶ τὸ φασισμό. Ἀλλ' αὐτὸ κατὰ δυστυχία δὲ πάει νὰ πεῖ ὅτι τὸ προλεταριάτο ἔχει κιόλας καὶ παντοῦ συνειδητοποιήση αὐτὴ τὴν ἐναλλαγή, οὔτε ὅτι μπορεῖ μέσα σὲ μιὰ δοσμένη χώρα, σὲ μιὰ δοσμένη στιγμή, ν' ἀδιαφορήση γιὰ τὴ μερικὴ πάλη γιὰ τὴ διάσωση τῶν δημοκρατικῶν ἐλευθεριῶν.

Τὸ βασικὸ δίλημμα: κομμουνισμὸς ἢ φασισμός, καθιερωμένο ἀπ' τὸ Λένιν, ἔγινε γιὰ πολὺ μιὰ φόρμουλα ἄδεια, τὴν ὁποῖα χρησιμοποιοῦν πολὺ συχνὰ οἱ κεντριστὲς τῆς ἀριστερᾶς γιὰ νὰ σκεπάσουν τὶς συνθηκολογήσεις τους, ἢ οἱ σεχταριστὲς γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὴν ἀδράνειά τους.

Μπαίνοντας στὴν Οἰκουμενικὴ κυβέρνηση τῆς Καταλονίας, ὁ δυστυχισμένος Ἀντρὲ Νὶν ἄρχισε τὴ ραδιοφωνικὴ δήλωσή του μὲ τὴν παρακάτω θέση: «Ἡ πάλη ποὺ ἀρχίζει δὲν εἶναι πάλη ἀνάμεσα στὴ μπουρζουαζία καὶ τὸ φασισμό, κατὰ πῶς σκέφτονται μερικοί, ἀλλ' ἀνάμεσα στὸ φασισμὸ καὶ στὸ σοσιαλισμό». Αὐτὴ ἡ φόρμουλα ἦταν ἄλλωστε ἡ τρέχουσα φόρμουλα τοῦ Π.Ο.Υ.Μ. Ὅλα τὰ ἄρθρα τῆς «Μάχης» δὲν ἔκαναν πάνω σ' αὐτὸ παρὰ ἑρμηνίες καὶ παραλ-

λαγές. Εἴδαμε μερικοὺς σεχταριστές, π.χ. στὸ Βέλγιο, ν' ἀρπάζονται ἀπ' αὐτὴ τὴ διατύπωση γιὰ νὰ δικαιώσουν, μερικὰ ἢ ὁλοκληρωτικά, τὴ πολιτικὴ τοῦ Π.Ο.Υ.Μ. Μ' ὅλ' αὐτά, ὁ Νὶν μετέφερε πραχτικὰ τὴ λενινιστικὴ διατύπωση στὸ ἀντίθετό της: μπῆκε μέσα σὲ μιὰ κυβέρνηση ἀστικὴ ποὺ εἶχε γιὰ σκοπὸ τὴ σκύλευση καὶ τὴν ἀπογύμνωση κάθε κατάχτησης κάθε στηρίγματος τῆς ἀνερχομένης κοινωνικῆς ἐπανάστασης. Τὸ βάθος τῆς σκέψης του ἦταν περίπου αὐτό: ἀφοῦ αὐτὴ ἡ ἐπανάσταση εἶναι «κατ' οὐσία» μιὰ κοινωνικὴ ἐπανάσταση, τὸ μπάσιμό μας μέσα στὴ κυβέρνηση δὲ μπορεῖ παρὰ νὰ τὴ βοηθήσει. Καὶ ὁ σεχταριστὴς ψευτοεπανάστασης φωνάζει: ἡ συμμετοχὴ τοῦ Νὶν στὴ κυβέρνηση εἶνα: ἴσως ἕνα σφάλμα, ἀλλὰ θ' ἄτανε ἕνα ἔγκλημα νὰ μεγαλοποιήσουμε τὴ σημασία του. Ὁ Νὶν δὲν ἔχει λοιπὸν ἀναγνωρίσει ὅτι ἡ ἐπανάσταση «κατ' οὐσία» εἶναι σοσιαλιστική; Ναί, τὸ ἔχει διακηρύξει, ἀλλὰ μονάχα γιὰ νὰ δικαιολογήση μιὰ πολιτικὴ ποὺ ὑπομονεύει τὶς βάσεις τῆς ἐπανάστασης.

Ὁ σοσιαλιστικὸς χαραχτήρας τῆς ἐπανάστασης, προσδιορισμένος ἀπ' τοὺς θεμελιώδεις κοινωνικοὺς παράγοντες τῆς ἐποχῆς μας δὲ προβλήθηκε μ' ὅλα ταῦτα ὁλοέτοιμος καὶ σταθερὸς ἀπ' τὴν ἀρχὴ ἀκόμα τῆς ἐπαναστατικῆς ἐξέλιξης. Ὄχι, ἀπ' τὸν Ἀπρίλη τοῦ 1931, τὸ μεγάλο ἱσπανικὸ δράμα πῆρε τὸ χαραχτῆρα μιᾶς ἐπανάστασης «ρεμπουπλικάνικης» καὶ «δημοκρατικῆς». Κατὰ τὰ κατοπινὰ χρόνια, ἡ μπουρζουαζία μπόρεσε νὰ βάλλει τὴ σφραγίδα της στὰ γεγονότα, μ' ὅλο ποὺ τὸ λενινιστικὸ δίλημμα: κομμουνισμὸς ἢ φασισμός, διαφύλαξε — σὲ τελευταία ἀνάλυση — ὅλη τὴν ἀξία του. Ὅσο περισσότερο οἱ ἀριστεροὶ κεντριστὲς κι' οἱ σεχταριστὲς μετατρέπουν αὐτὸ τὸ δίλημμα σ' ἕνα νόμο ὑπεριστορικό, τόσο λιγότερο εἶναι ἱκανοὶ ν' ἀποσπάσουν τὶς μάζες ἀπ' τὴν καπιταλιστικὴ ἐπίδραση. Τὸ Π.Ο.Υ.Μ., ἔχει

πληρώσει ἀκριβὰ αὐτὴ τὴ πείρα, δίχως ἄλλωστε, ἀλοίμονο, νὰ ὀγάλη τ' ἀναγκαῖα διδάγματα.

Ἐὰν οἱ ἀριστεροὶ κεντριστὲς καλύπτονται στὸ Λένιν, γιὰ νὰ φυλακίσουν τὴν ἐπανάσταση μέσα στὸ πρωτόγονο πλαίσιο της, τὸ πλαίσιο τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας, οἱ ὕπερ - ἀριστεροὶ ἀντλοῦν ἀπ' τὸ ἴδιο λενινιστικὸ δίλημμα· τὸ δικαίωμα ν' ἀγνοήσουν καὶ νὰ «μποϋκοτάρουν» τὴν πραγματικὴ ἀνάπτυξη τῆς ἐπανάστασης.

«Ἡ διαφορά, εἶπα ἀπαντώντας σ' ἕνα ἀμερικανὸ σύντροφο, ἀνάμεσα στὴ κυβέρνηση τοῦ Νεγκρὶν καὶ τοῦ Φράνκο, εἶναι ἡ διαφορὰ ἀνάμεσα στὴ σαπισμένη ἀστικὴ δημοκρατία καὶ στὸ φασισμό». Μ' αὐτὴ τὴ στοιχειώδη παρατήρηση ἀρχίζει ὁ πολιτικὸς προσανατολισμός μας. — Πῶς — φωνάζουν οἱ ὕπερ - ἀριστεροὶ — θέλουν νὰ μᾶς στρυμώξουν ἔτσι στὴν ἀναλλαγὴ ἀνάμεσα στὴ δημοκρατία καὶ τὸ φασισμό! Ἀλλ' αὐτὸ εἶναι καθαρὸς ὁππορτονισμός! Ἡ ἱσπανικὴ ἐπανάσταση εἶναι στὸ βάθος ἡ πάλη ἀνάμεσα στὸ σοσιαλισμὸ καὶ στὸ φασισμό! Ἡ ἀστικὴ δημοκρατία δὲν παρουσιάζει τὴ παραμικρότερη διέξοδο... Καὶ τὰ τέτοια συνέχεια.

Τὸ δίλημμα: σοσιαλισμὸς ἢ φασισμός, σημαίνει μόνο, κι' αὐτὸ εἶναι ἀρκετὰ σοβαρό, ὅτι ἡ ἱσπανικὴ ἐπανάσταση δὲ μπορεῖ νἆναι νικηφόρα παρὰ μὲ τὴ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου· Ἀλλ' αὐτὸ δὲ σημαίνει καθόλου ὅτι ἡ νίκη εἶναι σίγουρη κατ' ἀρχή. Πρόκειται ἀκόμα, κι' ὅλο τὸ πολιτικὸ καθῆκον εἶναι αὐτό, νὰ μετατρέψουμε αὐτὴ τὴν ἐπανάσταση τὴ νόθα, τὴ συγχισμένη, τὴ μισό - τυφλη καὶ τὴ μισό - κουφη, σὲ σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση. Πρέπει ὄχι μόνάχα νὰ ποῦμε αὐτὸ ποὺ εἶναι, ἀλλ' ἀκόμα νὰ ξέρουμε νὰ ξεκινᾶμε ἀπ' αὐτὸ ποὺ εἶναι. Τὰ ἡγετικὰ κόμματα, ἀκόμα κι' αὐτὰ ποὺ μιλᾶνε γιὰ σοσιαλισμό, καὶ μαζὶ μ' αὐτὰ τὸ Π.Ο.Υ.Μ., κάνουν ὅτι μποροῦν γιὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴ με-

τατροπὴ αὐτῆς τῆς κηλιδωμένης καὶ παραμορφωμένης ἐπανάστασης, σὲ συνειδητὴ καὶ τελειωμένη ἐπανάσταση. Ἡ ἐργατικὴ τάξη, σπρωγμένη ἀπ' τὸ ἔνστιχτό της, πέτυχε βέβαια, στὶς στιγμὲς τῆς ἐπαγαστατικῆς ἀποκορύφωσής της, νὰ βάλλει σοβαρὰ ὀροθετικὰ σημάδια στὸ δρόμο πρὸς τὸ σοσιαλισμό. Ἀλλὰ δὲν εἶναι παρὰ σημάδια, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν ὑποχώρηση σαρώθηκαν ἀπ' τὰ διευθύνοντα κόμματα. Δὲν εἶναι δύσκολο νὰ πηδήσουμε πάνω ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀντιφατικὴ πραγματικότητα στηριζόμενοι σὲ μερικὲς κοινωνιολογικὲς γενικεύσεις. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν προχωρεῖ τὰ πράγματα οὔτε κατὰ ἕνα δαχτυλάκι. Πρέπει νὰ ξεπεράσουμε τὶς ὑλικὲς δυσκολίες μὲ τὴ δράση, δηλαδὴ μὲ μιὰ ταχτικὴ κατάλληλη στὴν πραγματικότητα.

Ἡ στρατιωτικὴ πάλη στὴν Ἱσπανία διεξάγεται τώρα ἀπ' τὴ μιὰ μεριὰ ἀπ' τὸ Φράνκο, κι' ἀπ' τὴν ἄλλη ἀπ' τὸ Νεγκρὶν — Στάλιν. Ἐὰν ὁ Φράνκο, ἀντιπροσωπεύει τὸ φασισμό, ὁ Νεγκρὶν — Στάλιν δὲν ἀντιπροσωπεύουν διόλου τὸ σοσιαλισμό· Ἀντίθετα, ἀντιπροσωπεύουν ἕνα φρένο «δημοκρατικό» ποὺ ἐμποδίζει τὸ κίνημα νὰ πάει πρὸς τὸ σοσιαλισμό. Τὸ ἱ σ τ ο ρ ι κ ὸ δίλημμα: κομμουνισμός ἢ φασισμός, δὲ βρῆκε ἀκόμα τὴ π ο λ ι τ ι κ ή του ἔκφραση. Μακρυὰ ἀπ' αὐτό. Ἀπ' τὸν Ἰούλη τοῦ 1936, ἡ ἱσπανικὴ ἐπανάσταση ρίχτηκε ἀκόμα ποιὸ μακρύτερα πρὸς τὰ πίσω ἀπ' τὸ σκοπό ποὺ διατύπωσε ὁ Νίν δίχως νὰ τὸ καταλάβει. Ἀλλ' ὁ ἐμφύλιος πόλεμος στὴν Ἱσπανία παραμένει ὁλότελα σὰν ἕνα γεγονὸς βασικῆς σπουδαιότητας. Πρέπει νὰ πάρουμε αὐτὸ τὸ γεγονὸς τέτοιο ποὺ εἶναι δηλαδὴ σὰν μιὰν ἔνοπλη πάλη ἀνάμεσα σὲ δυὸ κοινωνικὰ στρατόπεδα, ὑποταγμένα ἀπ' τὴ μιὰ μεριὰ ἀπ' τὴν ἀστικὴ δημοκρατία, ἀπ' τὴν ἄλλη ἀπ' τὸ ξεκάθαρο φασισμό. Πρέπει νὰ βροῦμε μιὰ σωστὴ στάση πρὸς αὐτὴ τὴ νόθα πάλη.

γιὰ νὰ τὴ μετατρέψουμε ἀπὸ μέσα σὲ πάλη γιὰ τὴ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου.

Ἡ κυβέρνηση Νεγκρίν — Στάλιν εἶναι ἕνα φρένο μισο - δημοκρατικὸ πρὸς τὸ δρόμο τοῦ σοσιαλισμοῦ, ἀλλ' εἶναι ἀκόμα ἕνα φρένο, βέβαια οὔτε σίγουρο, οὔτε διαρκές, ἀλλὰ μ' ὅλ' αὐτὰ ἕνα φρένο, πρὸς τὸ δρόμο τοῦ φασισμοῦ. Αὔριο, μεθαύριο, τὸ ἱσπανικὸ προλεταριάτο θὰ μπορέση νὰ τσακίση αὐτὸ τὸ φρένο γιὰ ν' ἁρπάξει τὴν ἐξουσία. Ἀλλ' ἂν βοηθοῦσε, ἀκόμη καὶ παθητικά, γιὰ νὰ σπάση σήμερα, δὲ θὰ βοηθοῦσε παρὰ μόνο τὸ φασισμό. Τὸ καθῆκον εἶναι ὄχι μονάχα νὰ ἐχτιμήσουμε θεωρητικὰ τὰ δυὸ στρατόπεδα μὲ τὴ σωστή τους ἀξία ἀλλ' ἀκόμη νὰ χρησιμοποιήσουμε πραχτικὰ τὴ πάλη τους γιὰ νὰ κάνουμε ἕνα πήδημα μπροστά.

Οἱ ἀριστεροὶ κεντριστὲς ὅπως οἱ ἀγιάτρευτοι «ὕπερ - ἀριστεροί» ἀναφέρουν συχνὰ τὸ παράδειγμα τῆς μπολσεβίκικης πολιτικῆς κατὰ τὴ σύγκρουση Κερένσκυ - Κορνίλωφ, δίχως τίποτα νὰ καταλάβουν ἀπ' αὐτή. Τὸ Π.Ο.Υ.Μ., λέει : ἀλλὰ οἱ μπολσεβίκοι πάλευαν μαζὶ μὲ τὸ Κερένσκυ». Οἱ «ὕπερ - ἀριστεροὶ ἀπαντοῦν: ἀλλ' οἱ μπολσεβίκοι ἀρνιώνταν ἀκόμα καὶ κάτω ἀπ' τὴ φοβέρα τοῦ Κορνίλωφ κάθε ἐμπιστοσύνη στὸν Κερένσκυ». Καὶ οἱ δύο ἔχουν δίκαιο... Κατὰ τὸ μισό, δηλαδὴ ὅτι κι' οἱ δύο ἔχουν καθολοκληρία ἄδικο. Οἱ μπολσεβίκοι δὲν μέναν οὐδέτεροι ἀνάμεσα στὰ στρατόπεδα τοῦ Κερένσκυ καὶ τοῦ Κορνίλωφ. Δέχτηκαν τὴν ἐπίσημη ἡγεσίας, ὅσο δὲν ἦταν ἀρκετὰ γεροὶ γιὰ νὰ τὴν ἀνατρέψουν. Ἀκριβῶς ἀπ' τὸ μῆνα Αὔγουστο μὲ τὴν ἐξέγερση τοῦ Κορνίλωφ χρονολογεῖται ἡ θαυμάσια ἄνοδος τῶν μπολσεβίκων. Αὐτὴ ἡ ἄνοδος δὲν ἔγινε δυνατὴ παρὰ χάρις στὴ διπλὴ ὄψι τῆς μπολσεβίκικης ταχτικῆς. Συμμετέχοντες στὴ πρώτη γραμμὴ τῆς πάλης ἐνάντια στὸ Κορνίλωφ, οἱ μπολσεβίκοι δὲν πῆραν τὴ παραμικρότερη εὐθύνη γιὰ τὴ πολιτικὴ τοῦ Κερένσκυ: ἀντίθετα, τὴν κατήγγειλαν σὰν ὑπεύθυνη τῆς ἀντιδραστικῆς ἐπίθεσης καὶ σὰν ἀνίκανη νὰ τὴν συντρίψουν. Ἔτσι προπαρασκεύασαν τὶς πολιτικὲς προϋποθέσεις γιὰ τὴν Ὀχτωβριανὴ ἐπανάσταση μέσα στὴν ὁποία τὸ δίλημμα: μπολσεβικισμὸς ἢ ἀντιεπανάσταση (κομμουνισμὸς ἢ φασισμός), ἀπὸ μιὰ ἱστορικὴ τάση, ἔγινε μιὰ πραγματικότητα ζωντανὴ κι' ἄμεση.

Ὀφείλουμε νὰ διδάξουμε αὐτὸ τὸ μάθημα στὴν νεολαία ὀφείλουμε νὰ τῆς χαράξουμε στὸ μυαλὸ αὐτὴ τὴ μαρξιστικὴ μέθοδο. Ἀλλ' ὡς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἀπὸ δεκάδες χρόνια πέρασαν τὴν ἡλικία ποὺ πᾶνε στὸ σχολεῖο, καὶ ποὺ ἐπιμένουν νὰ μᾶς ἀντιτάσσουν πάντα — σ' ἐμᾶς καὶ στὴ πραγματικότητα — τὶς ἴδιες φόρμουλες, ποὺ ἄλλωστε τὶς μάθανε σὲ μᾶς, πρέπει νὰ τοὺς ἀναγνωρίσουμε δημόσια σὰν ἀθεράπευτους, ποὺ εἶναι ἀνάγκη νὰ κρατηθοῦν πολλὲς λεῦγες μακρυὰ ἀπ' τὰ ἐπιτελεῖα ποὺ ἐπεξεργάζονται τὴν ἐπαναστατικὴ πολιτική.

Στὶς 28 τοῦ Σεπτέμβρη 1937

Φαίνεται ὅτι τὴ στιγμὴ ποὺ γράφουμε αὐτὲς τὶς γραμμὲς ἕνα καινούργιο «ξεκαθάρισμα» πραγματοποιεῖται στὴν Ἱσπανία πάνω σὲ μιὰ γιγαντιαία κλίμακα. Ἀπ' ὅτι μποροῦμε νὰ κρίνουμε ἀπ' τὰ τηλεγραφήματα ποὺ ξεπίτηδες εἶναι συγχισμένα τὸ χτύπημα κατευθύνεται αὐτὴ τὴ φορὰ ἰδιαίτερα ἐνάντια στοὺς ἀναρχο - συνδικαλιστές. Εἶναι πολὺ πιθανὸ αὐτὸ ν' ἀποτελεῖ τὴ προπαρασκευὴ μιᾶς ξανασυμφιλίωσης ἀνάμεσα στὸ Νεγκρὶν - Στάλιν καὶ τὸ Φράνκο. Ἀλλὰ δὲν ἀποκλείεται ἡ μοσχοβίτικη γραφειοκρατία, ποὺ πιστεύει ὅτι ὅλα μποροῦν νὰ κανονισθοῦν μὲ τὴ Γκεπεοῦ, προπαρασκευάζει μ' αὐτὸ τὸ τρόπο μιὰ «νίκη» ποὺ τῆς ξεφεύγει πάντα. Στὴ πραγματικότητα δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ προπαρασκευάζει ἢ τὸ θρίαμβο τοῦ Φράνκο, ἢ κάποιας στρατιωτικῆς δικτατορίας ἑνὸς «δημοκρατικοῦ» Μιάχα ποὺ θὰ μοιάζει μὲ τὸ Φράνκο σὰν δύο σταγόνες νερό.

Μονάχα τέλεια ἀνόητοι μποροῦν νὰ κάμουν ὑπαινιγμοὺς πάνω στοὺς σκοποὺς καὶ τὶς μέθοδες τῆς σταλινικῆς

κλίκας ἡ τῆς νεγκρινίστικης δημοκρατίας. Ἡ πάλη ἀνάμεσα στὰ δύο στρατόπεδα μπορεῖ νὰ πάψη ξαφνικά. Αὐτὴ ἡ καινούργια κατάσταση θὰ ὑπαγόρευε μιὰν νέα ταχτική, στὴν ὑπηρεσία τοῦ ἴδιου στρατηγικοῦ σκοποῦ. Ἀλλ' αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἀκόμα ἡ στρατιωτικὴ πάλη ἀνάμεσα στὸ Νέγκρὶν καὶ στὸ Φράνκο συνεχίζεται. Κι' ἡ σημερινὴ ταχτικὴ ὑπαγορεύεται ἀπ' τὴ σημερινὴ κατάσταση.

29 τοῦ Σεπτέμβρη 1937

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΠ' ΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Οἱ στρατιωτικὲς ἐπιχειρήσεις τῆς Ἀβυσσινίας καὶ τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς μελετήθησαν μ' ἐπιμέλεια ἀπ' ὅλα τὰ στρατιωτικὰ ἐπιτελεῖα γιὰ τὴ προπαρασκευή τους στὸ μελλοντικὸ μεγάλο πόλεμο. Οἱ μάχες τοῦ ἱσπανικοῦ προλεταριάτου, αὐτὲς οἱ προδρομικὲς ἀστραπὲς τῆς ἐπερχόμενης παγκόσμιας ἐπανάστασης, πρέπει νὰ μελετηθοῦν μὲ ὄχι λιγότερη προσοχὴ ἀπ' τὰ ἐπαναστατικὰ ἐπιτελεῖα μόνο μ' αὐτὴ τὴ προϋπόθεση τὰ γεγονότα ποὺ ζυγώνουν δὲν θὰ μᾶς βροῦν ἀπροπαράσκευους.

Τρεῖς ἀντιλήψεις ἀντιμετωπίζονται, μ' ἄνισες δυνάμεις μέσα στὸ λεγόμενο δημοκρατικὸ στρατόπεδο: ὁ μενσεβικισμός, ὁ μπολσεβικισμός, ὁ ἀναρχοσυνδικαλισμός. Ὅσο γιὰ τὰ δημοκρατικὰ ἀστικὰ κόμματα, δὲν ἔχουν οὔτε ἰδέες οὔτε πολιτικὴ σπουδαιότητα ἀνεξάρτητη, καὶ δὲν κάνουν παρὰ νὰ κρατιοῦνται πάνω στὴ πλάτη τῶν ρεφορμιστῶν νὰ ποῦμε ὅτι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἱσπανῶν ἀναρχο - συνδικαλιστῶν ἔκαμαν τὸ κάθε τι ν' ἀπαρνηθοῦν τὶς θεωρίες τους καὶ νὰ μειώσουν πρακτικὰ τὴ σπουδαιότητά τους στὸ μηδενικό. Πραγματικά, μέσα στὸ δημοκρατικὸ στρατόπεδο, δύο θεωρίες ἀντιμετωπίζονται: ὁ μπολσεβικισμὸς καὶ μενσεβικισμός.

Σύμφωνα μὲ τὴν ἐντίληψη τῶν σοσιαλιστῶν καὶ τῶν σταλινικῶν, δηλαδὴ τῶν μενσεβίκων τῆς πρώτης καὶ τῆς δεύτερης σοδιᾶς, ἡ ἱσπανικὴ ἐπανάσταση δὲν ἔπρεπε νὰ λύση παρὰ τὰ δημοκρατικὰ καθήκοντα, γι' αὐτὸ ἦταν ἀνάγκη νὰ κάμουν ἑνιαῖο μέτωπο μὲ τὴ «δημοκρατικὴ» μπουρζουαζία. Κάθε ἀπόπειρα τοῦ προλεταριάτου νὰ βγῆ ἀπ' τὰ πλαίσια τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας ἦταν ἀπ' αὐτὴ τὴν ἄποψη, ὄχι μονάχα πρώϊμη, ἀλλ' ἀκόμα κι' ὀλέθρια. Ἄλωστε, αὐτὸ ποὺ ἔμπαινε στὴν ἡμερησία διάταξη δὲν ἦταν ἡ ἐπανάσταση, ἀλλὰ ἡ πάλη ἐνάντια στὸ Φράνκο. Ὁ φασισμός, εἶναι ὄχι ἡ φεουδαλικὴ ἀντίδραση ἀλλ' ἡ ἀστική: ἐνάντια σ' αὐτὴ τὴν ἀστικὴ ἀντίδραση δὲν μποροῦμε νὰ παλαίψουμε μ' ἐπιτυχία παρὰ μόνο μὲ τὶς δυνάμεις καὶ τὶς μέθοδες τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης, ἐκεῖ βρίσκεται μιὰ ἰδέα ποὺ ὁ μενσεβικισμός, σὰν κλωνάρι ὁ ἴδιος τῆς ἀστικῆς σκέψης, δὲ θέλει οὔτε μπορεῖ νὰ κάνει δική του.

Ἡ ἄποψη τοῦ μπολσεβικισμοῦ, ποὺ ἐκφράστηκε μὲ τέλειο τρόπο ἀπ' τὸ νέο τμῆμα τῆς 4ης Διεθνοῦς, πηγάζει ἀπ' τὴ θεωρία τῆς διαρκοῦς ἐπανάστασης, δηλαδὴ ἀκόμα καὶ καθήκοντα καθαρὰ δημοκρατικά, ὅπως ἡ κατάργηση τῆς μισοφεουδαλικῆς γαιοχτησίας, δὲν μπορεῖ νὰ λυθοῦν δίχως τὴ κατάχτηση τῆς ἐξουσίας ἀπ' τὸ προλεταριάτο. Αὐτό, μὲ τὴ σειρά του, βάζει στὴν ἡμερησία διάταξη τὴ σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση. Ἄλλωστε, οἱ ἴδιοι οἱ ἱσπανοὶ ἐργάτες, ἀπ' τὰ πρώτα βήματα τῆς ἐπανάστασης, ἔβαλλαν πραχτικὰ ὄχι μόνο τὰ δημοκρατικὰ καθήκοντα, ἀλλ' ἀκόμα τὰ καθαρὰ σοσιαλιστικά. Ν' ἀπαιτοῦμε νὰ μὴ βγοῦμε ἀπ' τὰ ὅρια τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας, εἶναι πραγματικὰ ὄχι μόνο ἀπάτη τῆς δημοκρατικῆς ἐπανάστασης ἀλλ' ἀπάρνησή της. Μόνο μὲ τὴν ἀνατροπὴ τῶν κοινωνικῶν σχέσεων στὴν ὕπαιθρο μποροῦμε νὰ φτιάξουμε μὲ τὸ χωριάτη, βασικὴ μάζα τοῦ λαοῦ, μιὰν ἰσχυρὴ ἔπαλξη ἐνάντια στὸ φασισμό. Ἀλλ' οἱ γαιοκτήμονες εἶναι δεμένοι μὲ ἀξεδιάλυτους δεσμοὺς μὲ τὴ τραπεζιτική,

τὴ βιομηχανική, τὴν ἐμπορικὴ μπουρζουαζία καὶ τὴ διανοούμενη μπουρζουαζία ποὺ ἐξαρτιέται ἀπ' αὐτή. Τὸ κόμμα τοῦ προλεταριάτου βρίσκεται ἔτσι μπροστὰ στὴν ἀνάγκη νὰ διαλέξη: ἢ μὲ τὶς ἀγροτικὲς μάζες ἢ μὲ τὴ φιλελεύθερη μπουρζουαζία. Τὸ νὰ περιπλέκει μέσα στὴν ἴδια συμμαχία ταυτόχρονα τοὺς χωρικοὺς καὶ τὴ φιλελεύθερη μπουρζουαζία, αὐτὸ δὲν μποροῦσε ν' ἄχει παρὰ μοναδικὰ ἕνα σκοπό: νὰ βοηθήση τὴ μπουρζουαζία νὰ ἐξαπατήση τοὺς χωριάτες καὶ ν' ἀπομονώσει τοὺς ἐργάτες. Ἡ ἀγροτικὴ ἐπανάσταση δὲ μποροῦσε νὰ πραγματοποιηθῆ παρὰ ἐνάντια στὴ μπουρζουαζία, κατὰ συνέπεια μόνο μὲ τὰ μέτρα τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου. Δὲν ὑπάρχει κανένα καθεστὼς μεσοβέζικο, ἐνδιάμεσο.

Ἀπ' τὴν ἄποψη τῆς θεωρίας, αὐτὸ ποὺ χτυπάει πάνω ἀπ' ὅλα στὴν ἱσπανικὴ πολιτικὴ τοῦ Στάλιν, εἶναι ἡ ὁλοκληρωτικὴ λησμονιὰ τοῦ ἄλφα - βῆτα τοῦ λενινισμοῦ. Μὲ μιὰν ἀργοπορεία κάμποσων δεκάδων χρόνων — καὶ τί χρόνων — ἡ κομμουνιστικὴ διεθνὴς ἔχει ἀπόλυτα καθιερώσει στὰ δικαιώματά της τὴ θεωρία τοῦ μενσεβικισμοῦ. Κι' ἀκόμα περισσότερο, εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ δίνη σ' αὐτὴ τὴ θεωρία μιὰν ἔκφραση μὲ πιὸ συνέπεια καὶ γι' αὐτὸ ἀκόμα πιὸ παράλογη. Μέσα στὴ τσαρικὴ Ρωσσία, στὶς ἀρχὲς τοῦ 1905, ἡ φόρμουλα τῆς «καθαρὰ δημοκρατικῆς ἐπανάστασης» εἶχε γι' αὐτή, σὲ κάθε περίπτωση, ἄπειρα πτρισσότερα ἐπιχειρήματα παρὰ στὰ 1937 στὴν Ἱσπανία. Δὲν εἶναι καθόλου ἐκπληκτικὸ ὅτι, μέσα στὴ σύγχρονη Ἱσπανία, ἡ «φιλελεύθερη ἐργατικὴ» πολιτικὴ τοῦ μενσεβικισμοῦ μεταβλήθηκε στὴν ἀντεργατική, ἀντιδραστική, σταλινικὴ πολιτική. Ἔτσι ἡ θεωρία τοῦ μενσεβικισμοῦ, αὐτὴ ἡ καρικατούρα τοῦ μαρξισμοῦ, ἀπέχτησε τὴ δικιά της καρικατούρα.

Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ

Παρ' ὅλα αὐτὰ θ' ἄπανε ἁπλοϊκὸ νὰ θεωρήσουμε ὅτι στὴ

βάση τῆς πολιτικῆς τῆς Κομιντέρνας στὴν Ἱσπανία, ὑπῆρχαν μερικὲς «πλάνες» θεωρητικές. Ὁ σταλινισμὸς ὁδηγεῖται ὄχι πάνω στὴ μαρξιστικὴ θεωρία, οὔτε πάνω σ' ὁποιοδήποτε θεωρία, ἀλλὰ πάνω στὰ ἐμπειρικὰ συμφέροντα τῆς σοβιετικῆς γραφειοκρατίας. Ἀναμεταξύ τους, οἱ κυνικοὶ μοσχοβίτες εἰρωνεύονται τὴ «φιλοσοφία» τοῦ λαϊκοῦ μετώπου ἀ λα Δημητρώφ. Ἀλλ' ἔχουν στὴ διάθεσή τους γιὰ νὰ ἐξαπατοῦν τὶς μάζες, πολυάριθμα στελέχη προπαγανδιστὲς αὐτῆς τῆς ἱερῆς φόρμουλας, εἰλικρινεῖς ἢ ἀγύρτες, ἀφελεῖς ἢ τσαρλατάνους. Ὁ Λουΐ Φίσσερ, μὲ τὴν ἀμάθειά του καὶ τὴν ἀλαζωνία του, μὲ τὸ ἐπαρχιώτικο σοφιστικὸ πνεῦμα του, ὀργανικὰ κουφὸς στὴν ἐπανάσταση, εἶναι ὁ πιὸ ἀντιπαθητικὸς ἀντιπρόσωπος αὐτῆς τῆς πολὺ λίγο ἐλκυστικῆς φατρίας. «Ἡ ἕνωση τῶν προοδευτικῶν δυνάμεων», «ὁ θρίαμβος τῶν ἰδεῶν τοῦ Λαϊκοῦ μετώπου», «ἡ ἐπίθεση ποὺ ἐκτοξεύτηκε ἀπ' τοὺς τροτσκιστὲς κατὰ τῆς ἑνότητας τῶν ἀντι - φασιστικῶν γραμμῶν». Ποιὸς θὰ πίστευε ὅτι τὸ κομμουνιστικὸ Μανιφέστο γράφτηκε πρὶν ἀπὸ 90 χρόνια;

Οἱ θεωρητικοὶ τοῦ λαϊκοῦ μετώπου δὲν πᾶνε, στὸ βάθος, πιὸ πέρα ἀπ' τὸ βασικὸ κανόνα τῆς ἀριθμητικῆς, τῆς πρόσθεσης: τὸ σύνολο τῶν κομμουνιστῶν, τῶν σοσιαλιστῶν, τῶν ἀναρχικῶν καὶ τῶν φιλελευθέρων εἶναι πιὸ μεγάλο παρὰ ὁ καθένας ἀπ' τοὺς ὅρους ποὺ τὸ ἀποτελοῦν. Ἡ ἀριθμητικὴ εἶναι μ' ὅλα αὐτὰ ἀνεπαρκὴς σ' αὐτὴ τὴ περίπτωση. Χρειάζεται τοὐλάχιστο ἡ μηχανική: ὁ νόμος τοῦ παραλληλογράμμου τῶν δυνάμεων εἶναι ἀληθινός, ἀκόμα καὶ στὴ πολιτική. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι, ὅπως τὸ ξαίρουμε, τόσο πολὺ σύντομο ὅσο οἱ δυνάμεις χωρίζονται περισσότερο ἀνάμεσά τους. Ὅταν οἱ πολιτικοὶ σύμμαχοι τραβοῦν πρὸς ἀντίθετες διευθύνσεις τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ἴσο μὲ τὸ μηδενικό. Τὸ μπλόκ τῶν διάφορων πολιτικῶν ὁμάδων τῆς ἐργατικῆς τάξης εἶναι ἀπόλυτα ἀναγκαῖο γιὰ νὰ λύση τὰ προβλήματα τῶν κομμουνιστῶν. Σὲ μερικὲς ἱστορικὲς περιστάσεις ἕνα τέτοιο μπλόκ εἶναι ἱκα-

νὸ νὰ τραβήξη πρὸς αὐτὸ τὶς καταπιεζόμενες μικροαστικὲς μάζες τῶν ὁποίων τὰ συμφέροντα εἶναι κοντινὰ μὲ τὰ συμφέροντα τοῦ προλεταριάτου, ἡ κοινὴ δύναμη ἑνὸς ὅμοιου μπλόκ μπορεῖ νὰ εἶναι πολλαπλάσια ἀπ' τὸ ἄθροισμα τῶν δυνάμεων ποὺ τ' ἀποτελοῦν. Ἀντίθετα, ἡ συμμαχία τοῦ προλεταριάτου μὲ τὴ μπουρζουαζία τῶν ὁποίων τὰ συμφέροντα, τή τωρινή στιγμή, στὰ θεμελιώδη ζητήματα, διαγράφουν μία γωνία 180ο, δὲ μπορεῖ κατὰ γενικὸ κανόνα, παρὰ νὰ παραλύση τὴν ἐπαναστατικὴ δύναμη τοῦ προλεταριάτου.

Ὁ ἐμφύλιος πόλεμος, μέσα στὸν ὁποῖο ἡ ἰσχὺς μόνο τῆς βίας ἔχει λίγη ἐπίδραση, ἀπαιτεῖ ἀπ' τοὺς συμμετέχοντες μιὰν ὑπέρτατη ἀφοσίωση. Οἱ ἐργάτες κι' οἱ χωρικοὶ δὲν εἶναι ἱκανοὶ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴ νίκη παρὰ μόνο στὴ περίπτωση ποὺ κατευθύνουν τὴ πάλη πρὸς τὴ δική τους χειραφέτηση. Ἡ ὑποταγὴ κάτω ἀπ' αὐτὲς τὶς συνθῆκες στὴν ἀστικὴ καθοδήγηση, εἶναι σὰ νὰ ἐξασφαλίζει ἀπ' τὰ πρὶν τὴν ἥττα μέσα στὸν ἐμφύλιο πόλεμο.

Αὐτὲς οἱ ἀλήθειες δὲν εἶναι μὲ κανένα τρόπο τὸ προϊὸν μιᾶς ἀνάλυσης καθαρὰ θεωρητικῆς. Ἀντίθετα, ἀντιπροσωπεύει τὸ ἀδιατάραχο συμπέρασμα ὅλης τῆς ἱστορικῆς πείρας, τουλάχιστο ἀπ' τὰ 1948. Ἡ καινούργια ἱστορία τῶν ἀστικῶν κοινωνιῶν εἶναι γεμάτη ἀπὸ λαϊκὰ μέτωπα κάθε λογῆς, δηλαδὴ ἀπ' τοὺς ποιὸ διαφορετικοὺς πολιτικοὺς συμβιβασμοὺς γιὰ τὴν ἐξαπάτηση τῶν μαζῶν. Ἡ ἱσπανικὴ πεῖρα δὲν εἶναι παρὰ ἕνας καινούργιος τραγικὸς κρῖκος μέσα στὴν ἁλυσίδα τῶν ἐγκλημάτων καὶ τῶν προδοσιῶν.

Η ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΜΕ ΤΗ ΣΚΙΑ ΤΗΣ ΜΠΟΥΡΖΟΥΑΖΙΑΣ.

Πολιτικά, τὸ ποιὸ ἐκπληκτικὸ γεγονὸς εἶναι ὅτι μέσα στὸ ἱσπανικὸ λαϊκό μέτωπο, δὲν ὑπῆρχε στὸ βάθος παραλληλόγραμμο δυνάμεων: ἡ θέση τῆς μπουρζουαζίας ἦταν πιασμένη ἀπ' τὴ σκιά της. Μ' ἐνδιάμεσο τοὺς σταλινικοὺς, τοὺς

σοσιαλιστὲς καὶ τοὺς ἀναρχικούς, ἡ ἱσπανικὴ μπουρζουαζία ὑπέταξε τὸ προλεταριάτο δίχως νὰ κάμει τὸν κόπο νὰ συμμετάσχη στὸ λαϊκὸ μέτωπο: ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν ἐκμεταλλευτῶν κάθε πολιτικῆς ἀπόχρωσης πέρασε στὸ στρατόπεδο τοῦ Φράνκο. Δίχως καμιὰ θεωρία τῆς διαρκοῦς ἐπανάστασης, ἡ ἱσπανικὴ μπουρζουαζία κατάλαβε, ἀπ' τὴν ἀρχὴ ἀκόμα τῆς ἱσπανικῆς κίνησης τῶν μαζῶν ὅτι, ὁποιοδήποτε κι' ἂν εἶναι τὸ σημεῖο τοῦ ξεκινήματος τους αὐτὸ τὸ κίνημα κατευθύνεται ἐνάντια στὴν ἰδιωτικὴ γαιοχτησία καὶ τῶν παραγωγικῶν μέσων κι' ὅτι ἦταν ἀπόλυτα ἀδύνατο νὰ φτάσουν στὸ τέλος αὐτοῦ τοῦ κινήματος μὲ τὰ δημοκρατικὰ μέσα.

Γι' αὐτὸ δὲ μείνανε στὸ δημοκρατικὸ στρατόπεδο παρὰ μόνο τ' ἀσήμαντα συντρίμια τῶν κυρίαρχων τάξεων, οἱ κ.κ. Ἀθάνα, Κόμπανυς, κι' οἱ ὅμοιοί τους, πολιτικοὶ δικηγόροι τῆς μπουρζουαζίας, ἀλλὰ καθόλου ἡ ἴδια ἡ μπουρζουαζία. Ποντάροντας ὁλοκληρωτικὰ πάνω στὴ στρατιωτικὴ δικτατορία, οἱ κυρίαρχες τάξεις γνώριζαν ταυτόχρονα νὰ χρησιμοποιήσουν τοὺς χτεσινοὺς πολιτικοὺς ἀντιπροσώπους τους γιὰ νὰ παραλύσουν, ν' ἀποσυνθέσουν κι' ὕστερα νὰ πνίξουν τὴ σοσιαλιστικὴ κίνηση τῶν μαζῶν πάνω στὸ «δημοκρατικό» πεδίο.

Μὴν ἀντιπροσωπεύοντας ποιά, στὸ παραμικρότερο βαθμό, τὴν ἱσπανικὴ ἀστικὴ τάξη, οἱ ἀριστεροὶ δημοκράτες ἀντιπροσωπεύουν ἀκόμα λιγώτερο τοὺς ἐργάτες καὶ τοὺς χωρικούς. Δέν ἀντιπροσωπεύουν τίποτα, ἔξω ἀπ' τὸν ἑαυτό τους. Μ' ὅλ' αὐτά, χάρις στοὺς σοσιαλιστές, σταλινικούς, καὶ ἀναρχικοὺς συμμάχους τους αὐτοὶ οἱ πολιτικοὶ φαντομάδες ἔπαιξαν στὴν ἐπανάσταση ἕνα ρόλο ἀποφασιστικό. Πῶς; Ἀπλούστατα σὰν ἐνσάρκωση τῆς ἀρχῆς τῆς δημοκρατικῆς ἐπανάστασης δηλαδὴ τοῦ ἀπαραβίαστου τῆς ἰδιοτικῆς ἰδιοχτησίας.

ΟΙ ΣΤΑΛΙΝΙΚΟΙ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΛΑΪΚΟ ΜΕΤΩΠΟ

Τὰ αἴτια τῆς ἐμφάνισης τοῦ ἱσπανικοῦ λαϊκοῦ μετώπου κι' ὁ ἐσώτερος μηχανισμός του εἶναι ἀπόλυτα καθαρά. Ὁ σκοπὸς τῶν ἀπόταχτων ἀρχηγῶν τῆς ἀριστερῆς πτέρυγας τῆς μπουρζουαζίας ἦταν νὰ σταματήσουν τὴν ἐπανάσταση τῶν μαζῶν καὶ νὰ ξαναπερδίσουν τὴ χαμένη ἐμπιστοσύνη τῶν ἐκμεταλλευτῶν. Γιατὶ χρειάζεται ὁ Φράνκο ἐὰν ἐμεῖς, οἱ δημοκρατικοί, μποροῦμε νὰ κάμουμε τὸ ἴδιο πράγμα; Τὰ συμφέροντα τοῦ Ἀθάνα καὶ Κόμπανυς ταυτίζονται ἀπόλυτα, πάνω σ' αὐτὸ τὸ κεντρικὸ σχέδιο, μὲ τὰ συμφέροντα τοῦ Στάλιν, γιὰ τὸν ὁποῖο ἦταν ἀναγκαῖο νὰ κερδίσει τὴν ἐμπιστοσύνη τῆς Ἀγγλικῆς καὶ Γαλλικῆς μπουρζουαζίας, δείχνοντας ὅτι εἶναι ἱκανὸς νὰ προστατέψει τὴ τάξη ἐνάντια στὴν ἀναρχία. Ὁ Ἀθάνα καὶ Κόμπανυς χρησίμευαν ἀναγκαστικὰ στὸ Στάλιν, γιὰ κάλυμμα ἀπέναντι στοὺς ἐργάτες· ὁ ἴδιος, ὁ Στάλιν, εἶναι φανερὰ ὑπὲρ τοῦ σοσιαλισμοῦ, ἀλλὰ δὲν μπορεῖ ν' ἀποδιώξει τὴ δημοκρατικὴ μπουρζουαζία. Ὁ Στάλιν εἶναι χρήσιμος στὸν Ἀθάνα καὶ Κόμπανυς σὰν ἕνας πεπειραμένος δήμιος μ' ἕνα κοῦρος ἐπαναστάτη· δίχως αὐτόν, καταντώντας ἕνα μάζωμα τιποτένιο, δὲ θὰ μποροῦσαν ποτὲ οὔτε θὰ τολμοῦσαν νὰ χτυπήσουν τοὺς ἐργάτες.

Οἱ πατροπαράδοτοι ρεφορμιστὲς τῆς 2ας Διεθνοῦς, ἀπὸ πολὺ καιρὸ ξεστρατισμένοι ἀπ' τὴ πορεία τῆς ταξικῆς πάλης, ἀπέχτησαν μιὰν ὄψιμη σιγουριά, χάρις στὴ μοσχοβίτικη ὑποστήριξη. Αὐτὴ ἡ ὑποστήριξη δανείστηκε ἄλωστε ὄχι σ' ὅλους τοὺς ρεφορμιστές, ἀλλὰ μονάχα στοὺς ποιὸ ἀντιδραστικούς. Ὁ Καμπαλέρο ἀντιπροσώπευε τὴ πρόσοψη τοῦ σοσιαλιστικοῦ κόμματος τὴ στραμμένη πρὸς τὴν ἐργατικὴ ἀριστοκρατία. Ὁ Νεγκρίν κι' ὁ Πριέτο στρέφουν πάντα τὰ μάτια τους πρὸς τὴ μπουρζουαζία. Ὁ Νεγκρίν νίκησε τὸ Καμπαλέρο μὲ τὴ βοήθεια τῆς Μόσχας. Οἱ ἀριστεροί σοσιαλιστὲς κι' ἀναρχικοί, κλεισμένοι στὸ λαϊκό μέτωπο, πάλαι-

ψαν, εἶν' ἀλήθεια, νὰ σώσουν ἀπ' τὴ δημοκρατία ὅτι μποροῦσε νὰ διασωθῆ· Ἀλλ' ὅπως δὲ μποροῦσαν νὰ κινητοποιήσουν τὶς μάζες ἐνάντια στοὺς χωροφύλακες τοῦ Λαϊκοῦ μετώπου, οἱ προσπάθειές τους περιορίστηκαν, στὸ τέλος τοῦ λογαριασμοῦ, σὲ θλιβερὰ κλαψουρίσματα. Ἔτσι βρέθηκαν οἱ σταλινικοὶ σὲ συμμαχία μὲ τὴ δεξιότερη πτέρυγα, τὴ ποιὸ ἀνοιχτὰ καπιταλιστική, τοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος. Κατέφεραν τὰ χτυπήματά τους στ' ἀριστερὰ ἐνάντια στὸ Π.Ο.Υ.Μ., τοὺς ἀναρχικοὺς καὶ τοὺς ἀριστερούς σοσιαλιστές, δηλαδὴ ἐνάντια στὰ Κεντριστικὰ συγκροτήματα πού, ἂν καὶ ξεμακρυσμένα, ἀντικατόπτριζαν τὴ πίεση τῶν ἐπαναστατικῶν μαζῶν.

Αὐτὸ τὸ πολιτικὸ γεγονός, γεμᾶτο σημασία κι' ἀπὸ μόνο του, δίνει ταυτόχρονα τὸ μέτρο τοῦ ἐκφυλισμοῦ τῆς Κομιντέρνας κατὰ τὰ τελευταία χρόνια. Εἴχαμε χαραχτηρίσει ἔγκαιρα τὸ σταλινισμὸ σὰν ἕνα γραφειοκρατικὸ κεντρισμό· τὰ γεγονότα δώσανε ἕνα κάποιο ἀριθμὸ ἀποδείξεων γιὰ τὴν ὀρθότητα αὐτῆς τῆς βεβαίωσης, ἀλλὰ τώρα πάληωσε. Τὰ συμφέροντα τῆς βοναπαρτιστικῆς γραφειοκρατίας δὲν ἀνταποκρίνονται πιὰ μὲ τὴν ἀντιφατικότητα τοῦ κεντρισμοῦ. Μέσα στὴν ἀναζήτηση τοῦ συμβιβασμοῦ μὲ τὴν μπουρζουαζία, ἡ σταλινικὴ κλίκα εἶναι ἱκανὴ νὰ συμμαχίσει μοναδικὰ μὲ τὰ ποιὸ συντηριτικὰ στοιχεία τῆς παγκόσμιας ἐργατικῆς ἀριστοκρατίας. Ἀπ' αὐτό, προσδιορίζεται ὁριστικά, ὁ ἀντεπαναστατικὸς χαραχτήρας τοῦ σταλινισμοῦ σὲ παγκόσμια κλίμακα.

Τ' ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΑ ΠΛΕΟΝΕΧΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΤΑΛΙΝΙΣΜΟΥ

Ἐδῶ φτάνουμε στὴν καρδιὰ τῆς λύσης τοῦ αἰνίγματος· πῶς καὶ γιατὶ τὸ ἱσπανικὸ κομ. κόμμα, ἀσήμαντο ἀπ' τὴν ἀριθμητική του δύναμη κι' ἀπ' τὴν ἡγεσία του, στάθηκε ἱκανὸ

νὰ συγκεντρώση μέσ' τὰ χέρια του ὅλους τοὺς μοχλοὺς τῆς ἐξουσίας, παρὰ τὴν παρουσία τῶν σοσιαλιστικῶν καὶ ἀναρχικῶν ὀργανώσεων ποὺ ἦταν ἀσύγκριτα ποιό γερές;

Ἡ κοινὴ ἐξήγηση ὅτι οἱ σταλινικοὶ ἔχουν ἁπλούστατα ἀνταλλάξει τὴν ἐξουσία μὲ ὅπλα εἶναι ρηχή. Γιὰ τὴν ἀξία τῶν ὅπλων ἡ Μόσχα πῆρε ἱσπανικὸ χρυσάφι. Σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους τῆς καπιταλιστικῆς ἀγορᾶς, αὐτὸ ἦταν ἀρκετό. Πῶς λοιπὸν ὁ Στάλιν πέτυχε νἄχει ἀκόμα μέσα σ' αὐτὴ τὴν ἀγορὰ τὴν ἐξουσία; Σ' αὐτὸ ἀπαντοῦν συνηθέστατα: ἀνυψώνοντας τὸ κῦρος του στὰ μάτια τῶν μαζῶν μὲ τὶς στρατιωτικὲς προμήθειες, ἡ σοβιετικὴ κυβέρνηση ἔβαλλε σὰν ὅρο τῆς συνεργασίας της ἀποφασιστικά μέτρα ἐνάντια στοὺς ἐπαναστάτες κι' ἔτσι παραμέρισε ἀπ' τὸ δρόμο του ἐπικύνδινους ἀντιπάλους. Ὅλ' αὐτὰ εἶναι ἀναμφισβήτητα, ἀλλ' αὐτὸ δὲν εἶναι παρὰ ἡ μία πλευρὰ τοῦ ζητήματος κι' ἄλλωστε ἡ λιγότερο σπουδαία. Παρὰ «τὸ κῦρος» ποὺ δημιουργήθηκε ἀπ' τὶς σοβιετικὲς προμήθειες, τὸ ἱσπανικό κομ. κόμμα ἔμεινε μιὰ μικρὴ μειοψηφία καί, ἀπὸ μέρους τῶν ἐργατῶν, ἀντιμετώπισε ἕνα πάντα αὐξανόμενο μίσος. Ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά, δὲν ἀρκοῦσε νὰ βάλλει ὅρους ἡ Μόσχα, ἔπρεπε ἀκόμα ἡ Βαλέντσια νὰ τοὺς δεχτεῖ. Ἐδῶ βρίσκεται τὸ βάθος τοῦ ζητήματος. Ὄχι μόνο ὁ Θαμόρα, ὁ Κόμπανυς κι' ὁ Νεγκρίν, ἀλλ' ἀκόμα ὁ ἴδιος ὁ Καμπαλέρο ὅταν ἦταν πρωθυπουργός, ὅλοι πῆγαν, μὲ περισσότερο ἢ λιγότερο καλὴ θέληση, μπροστὰ ἀπ' τὶς ἀπαιτήσεις τῆς Μόσχας. Γιατί; Γιατὶ αὐτοὶ οἱ κύριοι οἱ ἴδιοι θέλουνε νὰ κρατήσουν τὴν ἐπανάσταση μέσα στ' ἀστικά πλαίσια.

Ὄχι μόνο οἱ σοσιαλιστές, ἀλλ' κι' ἀναρχικοὶ δὲν εἶναι ἀντίθετοι σοβαρά στὸ σταλινικό πρόγραμμα. Φοβοῦνταν οἱ ἴδιοι γιὰ νὰ σπάσουν μὲ τὴ μπουρζουαζία. Ἦταν τρομαγμένοι θανάσιμα ἀπό κάθε ἐπαναστατικὴ ἐπίθεση τῶν ἐργατῶν.

Ὁ Στάλιν, μὲ τὰ ὅπλα του καὶ τὸ ἀντεπαναστατικὸ τηλεσίγραφό του, ἔγινε γιὰ ὅλες αὐτὲς τὶς ὁμάδες ὁ σωτήρας.

Τοὺς ἐξησφάλιζε αὐτὸ ποὺ ἐλπίζανε: τὴ στρατιωτικὴ νίκη ἐνάντια στὸ Φράνκο, καὶ ταυτόχρονα, τοὺς ἀπήλλασε ἀπὸ κάθε εὐθύνη γιὰ τίς πορείες τῆς ἐπανάστασης. Τσακίστηκαν νὰ κρύψουν τὶς σοσιαλιστικὲς κι' ἀναρχικὲς μάσκες τους μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ τὶς χρησιμοποιήσουν πάλι, ὅταν ἡ Μόσχα θἄχε ἐγκαθιδρύσει γι' αὐτούς τὴν ἀστική δημοκρατία. Γιὰ νὰ βολευτοῦν μὲ τὸ παραπάνω αὐτοὶ οἱ κύριοι μπορούσαν νὰ δικαιολογήσουν τὴ προδοσία τους πρὸς τοὺς ἐργάτες ἀπ' τὴν ἀναγκαιότητα μιᾶς στρατιωτικῆς συμφωνίας μὲ τὸ Στάλιν. Ἀπ' τὴ μεριά του, ὁ Στάλιν δικαιολογοῦσε τὴν ἀντεπαναστατική πολιτική του ἀπ' τὴν ἀναγκαιότητα μιᾶς συνενόησης μὲ τὴ δημοκρατική μπουρζουαζία.

Μονάχα κάτω ἀπ' αὐτὴ τὴν πιὸ φαρδιὰ ἄποψη γίνεται γιὰ μᾶς φωτεινὴ ἡ ἀγγελικὴ ὑπομονὴ ποὺ ἀποδείξανε, πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς Γκεπεοῦ, αὐτοὶ οἱ ὑπέρμαχοι τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐλευθερίας σὰν τὸν Ἀθάνα, Κόμπανυς, Νεγκρίν, Καμπαλέρο, Γκάρθια, Ὄλιβερ καὶ Σια. Ἐὰν δὲν εἶχαν δυνατότητα ἐκλογῆς ὅπως τὸ βεβαίωναν, δὲν ἦταν διόλου γιατὶ δὲν μποροῦσαν νὰ πληρώσουν τ' ἀεροπλάνα καὶ τὰ τάνκς διαφορετικά παρὰ μόνο μὲ τὰ κεφάλια τῶν ἐπαναστατῶν καὶ τὰ δικαιώματα τῶν ἐργατῶν, ἀλλὰ γιατὶ τοὺς ἦταν ἀδύνατο νὰ πραγματοποιήσουν τὸ «καθαρὰ δημοκρατικό» δηλαδὴ ἀντισοσιαλιστικό, προγραμμά τους, διαφορετικά παρὰ μὲ τὴ τρομοκρατία. Ὅταν οἱ ἐργάτες κι' οἱ χωρικοὶ μπαίνουν στὸ δρόμο τῆς ἐπανάστασής τους, δηλαδὴ ἁρπάζουν τά ἐργοστάσια, τὴν ἔγγεια ἰδιοχτησία καὶ κυνηγάνε τοὺς παληούς ἰδιοχτῆτες παίρνουν τὴν ἐξουσία κατὰ τόπους τότε, ἡ ἀντεπαναστατικὴ δημοκρατικὴ μπουρζουαζία, σταλινική ἢ φασιστική (ὅλοι ἀξίζουνε) δὲν ἔχει ποιὰ ἄλλο μέσο νὰ σταματήσει αὐτὸ τὸ κίνημα διαφορετικά παρὰ μὲ τὴν αἱματηρή βία, τὸ ψέμα καὶ τὴν ἀπάτη. Τὸ πλεονέχτημα τῆς σταλινικῆς κλίκας σ' αὐτό τὸ δρόμο βρίσκεται στὸ γιατὶ ἔχει ἐπιχειρήσει νὰ ἐφαρμόσει μεθόδους ποὺ ξεπερνά-

νε τὸν Ἀθάνα, Κομπάνυς, Νεγκρὶν καὶ τοὺς ἄλλους ἀριστερούς συμμάχους τους.

Ο ΣΤΑΛΙΝ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΝΕΙ ΜΕ ΤΟ ΤΡΟΠΟ ΤΟΥ ΤΗ ΘΕΩΡΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Ἔτσι πάνω στὸν ἱσπανικό χῶρο, δυὸ ἀσυμφιλίωτα προγράμματα ἀντιμετωπίζονται. Ἀπ' τὴ μιὰ μεριά, τὸ πρόγραμμα τῆς σωτηρίας μὲ κάθε θυσία τῆς ἀτομικῆς ἰδιοχτησίας ἐνάντια στὸ προλεταριάτο, καὶ κατὰ τὸ δυνατὸ τῆς σωτηρίας τῆς δημοκρατίας ἐνάντια στὰ Φράνκο. Απ' τὴν ἄλλη, τὸ πρόγραμμα τῆς ἐκμηδένισης τῆς ἀτομικῆς ἰδιοχτησίας μὲ τὰ μέσα τῆς κατάχτησης τῆς ἐξουσίας ἀπ' τὸ προλεταριάτο. Τὸ πρῶτο πράγραμμα ἐξέφραζε τὸ πρόγραμμα τοῦ κεφαλαίου μ' ἐνδιάμεση τὴν ἐργατικὴ ἀριστοκρατία. Τὸ δεύτερο πρόγραμμα μετέφραζε στὴν μαρξιστικὴ γλώσσα, τὶς τάσεις τὶς ὄχι πλέρια συνειδητὲς ἀλλὰ παντοδύναμες, τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος τῶν μαζῶν. Γιὰ τὸ κακὸ τῆς ἐπανάστασης, ὑπῆρχε, ἀνάμεσα στὴ μπολσεβίκικη γροθιὰ καὶ στὸ ἐπαναστατικὸ προλεταριάτο, τὸ ἀντεπαναστατικὸ φράγμα τοῦ λαϊκοῦ μετώπου.

Ἡ πολιτικὴ τοῦ Λαϊκοῦ μετώπου, μὲ τὴ σειρά της, δὲν προσδιορίστηκε καθόλου ἀπ' τὰ ποσοστὰ τοῦ Στάλιν, σὰν προμηθευτὴ ὅπλων. Ἀσφαλῶς, τὰ ποσοστὰ περιέχονται μέσα στὴν ἐσωτερικὴ φύση τῆς ἴδιας τῆς ἐπανάστασης. Ἡ κοινωνικὴ βάση αὐτῆς ἐδῶ ἦταν, στὴν πορεία τῶν ἕξη τελευταίων χρόνων, ἡ ἀναπτυσσόμενη ἐπίθεση τῶν μαζῶν ἐνάντια στὴν μισο - φεουδαλικὴ ἰδιοχτησία καὶ στὴ μπουρζουαζία. Ἀκριβῶς ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπεράσπισης αὐτῆς τῆς ἰδιοχτησίας ἔριξε τὴ μπουρζουαζία στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Φράνκο. Ἡ δημοκρατικὴ κυβέρνηση εἶχε ὑποσχεθῆ στὴ μπουρζουαζία νὰ ὑπερασπιστεῖ τὴν ἰδιοχτησία μὲ μέτρα «δημοκρατικά» ἀλλὰ τὰ κατάφερε, ἰδιαίτερα τὸν ἰούλη στὰ 1936 νὰ χρεωκοπίσει,

ἀπόλυτα. Ὅταν ἡ κατάσταση στὸ μέτωπο τῆς ἰδιοχτησίας ἔγινε ἀκόμα ποιὸ ἀπειλητικὴ ἀπ' ὅτι στὸ στρατιωτικό μέτωπο, οἱ δημοκράτες κάθε μάρκας, μαζύ μὲ τοὺς ἀναρχικούς, ὑποκλίθηκαν μπροστὰ στὸ Στάλιν, κι' αὐτὸς ὁ τελευταῖος δὲ βρῆκε μεσ' τὸ ὁπλοστάσιό του ἄλλες μεθόδους παρὰ μόνο τὶς μεθόδους τοῦ Φράνκο.

Οἱ ἐχτελέσεις ἐνάντια στοὺς τροτσκιστές, στοὺς πουμίστες, στοὺς ἐπαναστάτες ἀναρχικούς καὶ στοὺς ἀριστερούς σοσιαλιστές, οἱ βρωμερὲς συκοφαντίες, τὰ πλαστὰ ντοκουμέντα, τὰ βασανιστήρια μεσ' τὶς σταλινικὲς φυλακές, οἱ πισώπλατες δολοφονίες, δίχως ὅλ' αὐτά, ἡ ἀστικὴ σημαία κάτω ἀπ' τὰ δημοκρατικὰ ἐμβλήματα δὲ θὰ κρατοῦσε δύο μῆνες. Ἡ Γκεπεοῦ ἔγινε κύριος τῆς κατάστασης μόνο καὶ μόνο γιατὶ ὑπερασπίστηκε μὲ συνεπέστερο τρόπο ἀπ' τοὺς ἄλλους, δηλαδὴ μὲ περισσότερες ἀπατεωνιὲς καὶ κακουργίες, τὰ σύμφεροντα τῆς μπουρζουαζίας ἐνάντια στὸ προλεταριάτο.

Στὴ πάλη ἐνάντια στὴν ἐπανάσταση, ἡ δημοκρατία τοῦ Κερένσκυ ζήτησε ἀρχικὰ ἕνα στήριγμα στὴ στρατιωτικὴ δικτατορία τοῦ Κορνίλωφ, ὕστερα δοκίμασε νὰ ξαναγυρίσει στὴ Πετρούπολη μέσα στὶς σκευοφόρους τοῦ μοναρχικοῦ στρατηγοῦ Κράσνωφ· ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά, οἱ μπολσεβίκοι, γιὰ νὰ ὁδηγήσουν τὴ δημοκρατικὴ ἐπανάσταση μέχρι τὴν ἄκρη ἀναγκάστηκαν ν' ἀνατρέψουν τὴ κυβέρνηση τῶν τσαρλατάνων καὶ τῶν φαφλατάδων δημοκρατικῶν. Μ' αὐτό, βάλλαν τέλος κατὰ τὴ διάβα τους, σ' ὅλες τὶς ἀπόπειρες τῆς στρατιωτικῆς ἢ τῆς φασιστικῆς δικτατορίας.

Ἡ ἱσπανικὴ ἐπανάσταση ἀποδείχνει γιὰ μιὰν ἀκόμα φορὰ ὅτι εἶναι ἀδύνατο νὰ ὑπερασπίσουμε τὴ δημοκρατία ἐνάντια στὶς ἐπαναστατικὲς μάζες διαφορετικὰ παρὰ μὲ τὶς μεθόδους τῆς φασιστικῆς ἀντίδρασης. Κι' ἀντίστροφα εἶναι ἀδύνατο νὰ διεξάγουμε μιὰ ἀληθινὴ πάλη ἐνάντια στὸ φασισμὸ διαφορετικὰ παρὰ μὲ τὶς μεθόδους τῆς προλεταρια-

κῆς ἐπανάστασης. Ὁ Στάλιν πάλαιψε ἐνάντια στὸ τροτσκισμὸ (τὴ προλεταριακὴ ἐπανάσταση) ἀφανίζοντας τὴ δημοκρατία μὲ μέτρα βοναπαρτιστικὰ καὶ τὴ Γκεπεοῦ. Αὐτὸ ἀνασκευάζει γιὰ μιὰ ἀκόμα φορά, κι' δριστικά, τὴ παληὰ θεωρία τοῦ μενσεβικισμοῦ ποὺ οἰκειοποιεῖται ἡ Κομιντέρνα, θεωρία ποὺ κάνει τὴ κοινωνικὴ ἐπανάσταση δύο κεφάλαια ἱστορικὰ ἀνεξάρτητα χωρισμένα χρονικὰ τόνα ἀπ' τάλλο. Τὸ ἔργο τῶν δήμιων τῆς Μόσχας ἐπιβεβαιώνει μὲ τὸν τρόπο του τὴν ὀρθότητα τῆς θεωρίας τῆς διαρκοῦς ἐπανάστασης.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΝΑΡΧΙΚΩΝ

Οἱ ἀναρχικοὶ δὲν ἔχουν πάρει, μέσα στὴν ἱσπανικὴ ἐπανάσταση καμιὰν ἀνεξάρτητη θέση. Δὲν κάνουν παρὰ νὰ ταλαντεύονται ἀνάμεσα στὸ μενσεβικισμὸ καὶ στὸ μπολσεβικισμό.

Γιὰ νὰ μιλάμε κυριολεχτικότερα, οἱ ἀναρχικοὶ ἐργάτες τείνουν ἐνστιχτώδικα νὰ βροῦνε μιὰ διέξοδο πρὸς τὸ δρόμο τοῦ μπολσεβικισμοῦ (19 τοῦ Ἰούλη 1936, ἡμέρες τοῦ μάη 1937), ἐνῶ οἱ ἀρχηγοί, ἀντίθετα, σπρώχνουν μ' ὅλη τὴ δύναμή τους τὶς μάζες στὸ στρατόπεδο τοῦ Λαϊκοῦ μετώπου, δηλαδὴ στὸ καθεστώς τῆς ἀστικῆς τάξης.

Οἱ ἀναρχικοὶ ἀπέδειξαν μιὰ μοιραία ἀκαταγνωσία τῶν νόμων τῆς ἐπανάστασης καὶ τῶν σκοπῶν της, ὅταν δοκίμασαν νὰ περιοριστοῦν στὰ συνδικάτα, δηλαδὴ στὶς ὀργανώσεις τῆς εἰρηνικῆς ἐποχῆς, βουτηγμένοι στὴ ρουτίνα κι' ἀγνοώντας ὅτι συνέβαινε ἔξω ἀπ' τὰ συνδικάτα, μέσα στὴ μάζα, μέσα στὰ πολιτικὰ κόμματα καὶ μέσα στὸ Κρατικὸ μηχανισμό. Ἐὰν οἱ ἀναρχικοὶ ἦταν ἐπαναστάτες θᾶχανε πάν' ἀπ' ὅλα καλέσει τὶς μάζες στὴ δημιουργία τῶν σοβιέτ ἑνώνοντας ὅλους τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς πόλης καὶ τοῦ χωριοῦ καὶ μαζὶ μ' αὐτοὺς ἑκατομμύρια ἀνθρώπους ἀπὸ τοὺς πιὸ

ἐκμεταλλευόμενους ποὺ δὲν ἦταν ποτὲ μπασμένοι μεσ' τὰ συνδικάτα. Μέσα στὰ σοβιέτ, οἱ ἐπαναστάτες ἐργάτες θᾶχαν φυσικὰ πιάση μιὰ δεσπόζουσα θέση. Οἱ σταλινικοὶ θὰ βρίσκονταν σ' ἀσήμαντη μειοψηφία. Τὸ προλεταριάτο θᾶταν ἀπόλυτα πεισμένο γιὰ τὴν ἀκαταγίκητη δύναμή του. Ὁ ἀστικὸς μηχανισμὸς τοῦ Κράτους θὰ κρεμώνταν στὸν ἀέρα. Δὲν θὰ χρειάζονταν παρὰ μόνο ἕνα χτύπημα γερὸ γιὰ νὰ γίνει κορνιαχτὸς αὐτὸς ὁ μηχανισμός. Ἡ σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση θᾶχε πάρει μιὰν ὤθηση ἰσχυρότατη. Τὸ γαλλικό. προλεταριάτο δὲ θᾶχε ἐπιτρέψει γιὰ πολὺ στὸ Λεόν Μπλούμ ν' ἀποκλείσει τὴν πέρα ἀπ' τὰ Πυρηναῖα προλεταριακὴ ἐπανάσταση.

Ἡ γραφειοκρατία τῆς Μόσχας δὲν θὰ μποροῦσε νὰ ἐπιτρέψει στὸν ἑαυτό της μιὰ τέτοια πολυτέλεια. Τὰ πιὸ δύσκολα προβλήματα θᾶχαν λυθῆ ἀπὸ μόνα τους.

Ἀντὶς γι' αὐτό, οἱ ἀναρχο - συνδικαλιστὲς ποὺ δοκίμασαν νὰ καταφύγουν στὴ πολιτικὴ τῶν συνδικάτων, βρέθηκαν, πρὸς μεγάλη ἔκπληξη ὅλου τοῦ κόσμου ἀλλὰ καὶ τῶν ἰδίων, ὁ πέμπτος τροχὸς τῆς ἅμαξας τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας. Ὄχι γιὰ πολύ, γιατὶ ὁ πέμπτος τροχὸς δὲ χρειάζεται σὲ κανέναν. Ἀφ' ὅτου ὁ Γκάρθια Ὄλιβερ καὶ Σια βοηθήθηκαν ἀπ' τὸν Στάλιν καὶ τοὺς ἀκόλουθούς του ν' ἁρπάξουν τὴν ἐξουσίαν ἀπ' τοὺς ἐργάτες, οἱ ἀναρχικοὶ κυνηγήθησαν ἀπ' τὴν κυβέρνηση τοῦ Λαϊκοῦ μετώπου. Ἔκρυψαν τὸ τρόμο τοῦ μικροαστοῦ μπροστὰ στὸ μεγάλο μπουρζουά, τοῦ μικροῦ γραφειοκράτη κάτω ἀπὸ κλαψάρικους λόγους γιὰ τὴν ὀρθότητα τοῦ ἐνιαίου μετώπου (τῶν θυμάτων μὲ τοὺς δημίους τους) καὶ στὸ ἀδύνατο νὰ παραδεχτοῦν κάθε δικτατορία συμπεριλαμβανόμενης καὶ τῆς δικῆς τους. Θὰ μποροῦσαμε νὰ πάρουμε τὴν ἐξουσία τὸν Ἰούλη στὰ 1936... Θὰ μποροῦσαμε νὰ πάρουμε τὴν ἐξουσία τὸ μάη στὰ 1937... Ἔτσι οἱ ἀναρχικοὶ ἱκέτευαν τὸ Νεγκρὶν καὶ τὸ Στάλιν ν' ἀναγνωρίσει καὶ νὰ ἀνταμείψη τὴ προδοσία.

Καὶ μονάχα αὐτὴ ἡ αὐτοδικαιολόγηση: δὲν πήραμε τὴν ἐξουσία, ὄχι γιατὶ δὲ μπορέσαμε, ἀλλὰ γιατὶ δὲ θελήσαμε, γιατὶ εἴμαστε ἐνάντια σὲ κάθε διχτατορία κ.τ.ρ. περικλείνει μιὰ καταδίκη τοῦ ἀναρχισμοῦ σὰν μιὰ θεωρία ἀπόλυτα ἀντεπαναστατική, Ν' ἀρνηθοῦμε τὴ κατάχτηση τῆς ἐξουσίας εἶναι σὰ νὰ τὴν ἀφίσουμε θελημματικὰ σ' αὐτοὺς ποὺ τὴν ἔχουν, στοὺς ἐκμεταλλευτές. Ἡ οὐσία κάθε ἐπανάστασης ἦταν κι' εἶναι τὸ ἀνέβασμα μιᾶς νέας τάξης στὴν ἐξουσία κι' ἡ προσφορὰ ἔτσι σ' αὐτὴ κάθε δυνατότητας νὰ πραγματοποιήση τὸ πρόγραμμά της. Εἶναι ἀδύνατο νὰ πολεμήσουμε δίχως νὰ θέλουμε τὴ νίκη. Κανένας δὲν θὰ μποροῦσε νὰ ἐμποδίσει τοὺς ἀναρχικοὺς νὰ ἐγκαθιδρύσουν, ὕστερ' ἀπ' τὸ πάρσιμο τῆς ἐξουσίας, τὸ καθεστὼς ποὺ θὰ τοὺς φαίνονταν καλό, παραδεχόμενοι φανερὰ ὅτι εἶναι ἐφαρμόσιμο. Ἀλλ' οἱ ἀναρχικοὶ ἀρχηγοὶ οἱ ἴδιοι ἔχασαν τὴ πίστη στὸν ἑαυτό τους. Ξεμάκρυναν ἀπ' τὴν ἐξουσία ὄχι γιατὶ εἶναι ἐνάντια σὲ κάθε διχτατορία — πραγματικά, θέλοντας ἢ ὄχι, ὑποστηρίζουν κι' ὑποστήριξαν τὴ διχτατορία Νεγκρίν - Στάλιν — ἀλλὰ γιατὶ ἐγκατέλειψαν ἀπόλυτα τὶς ἀρχές τους καὶ χάσανε τὸ κουράγιο τους, ἐὰν ποτὲ εἶχαν καὶ τοῦνα καὶ τἄλλο. Φοβήθηκαν γι' ὅλα, ἀπ' τὴν ἀπομόνωση, ἀπ' τὴν ἐπέμβαση, ἀπ' τὸ φασισμό, φοβήθηκαν ἀπ' τὸ Στάλιν, φοβήθηκαν ἀπ' τὸ Νεγκρίν. Ἀλλὰ αὐτὸ ἀπ' τὸ ὁποῖο αὐτοὶ οἱ φρασεολόγοι φοβήθηκαν πάν' ἀπ' ὅλα, ἦταν οἱ ἐπαναστατικὲς μάζες.

Ἡ ἄρνηση τῆς κατάχτησις τῆς ἐξουσίας πετάει ἀναπόφεχτα κάθε ἐργατικὴ ὀργάνωση μέσα στὰ βαλτονέρια τοῦ ρεφορισμοῦ καὶ τὴ κάνει ρεντίκολο τῆς μπουρζουαζίας· δὲν μπορεῖ νἆναι διαφορετικά, ἐξ αἰτίας τῆς ταξικῆς κοινωνικῆς διάρθρωσης.

Τασσόμενοι ἐνάντια στὸ σκοπό, στὸ πάρσιμο τῆς ἐξουσίας, οἱ ἀναρχικοὶ δὲν μποροῦσαν, στὸ τέλος τοῦ λογαριασμοῦ, νὰ μὴν ταχθοῦν ἐνάντια στὰ μέσα, στὴν ἐπανάσταση. Οἱ ἀρχηγοὶ τῆς Γενικῆς Συνομοσπονδίας τῶν ἐργατῶν καὶ τῆς Αὐτόνομης Ὁμοσπονδίας βοήθησαν τὴ μπουρζουαζία ὄχι μόνο νὰ κρατηθῆ στὴ σκιώδικη ἐξουσία τὸν Ἰούλη στὰ 1936, ἀλλ' ἀκόμα ν' ἀποκαταστήση κομμάτι μὲ κομμάτι αὐτὸ ποὺ ἔχασε μὲ μιᾶς. Τὸ Μάη στὰ 1937, σαμποτάρισαν τὴν ἐξέγερση τῶν ἐργατῶν καὶ σώσανε μ' αὐτὸ τὴν ἴδια τὴν ἀστικὴ διχτατορία. Ἔτσι ὁ ἀναρχικὸς ποὺ δὲν ἤθελε νἆναι παρὰ ἀντιπολιτικός, στάθηκε ξαφνικὰ ἀντίθετος στὴν ἐπανάσταση καὶ στὶς στιγμὲς τὶς πιὸ κρίσιμες, ἀντεπαναστάτης.

Οἱ ἀναρχικοὶ θεωρητικοὶ ποὺ, ὕστερα ἀπ' τὴ μεγάλη δοκιμασία τοῦ χρόνου 1931 μὲ 1937, ἐπανέλαβαν τὶς παλιὲς ἀντιδραστικὲς ἀνοησίες γιὰ τὴ Κρονστάνδη καὶ βεβαίωναν: ὁ σταλινισμὸς εἶναι ἀναπόφευχτο παράγωγο τοῦ μαρξισμοῦ καὶ τοῦ μπολσεβικισμοῦ, δὲν κάνουν παρὰ ν' ἀποδείχνουν ἀπ' αὐτὸ ὅτι εἶναι γιὰ πάντα νεκροὶ γιὰ τὴν ἐπανάσταση.

Λέτε ὅτι ὁ μαρξισμὸς εἶναι ἡ ἴδια ἡ βία κι' ὅτι ὁ σταλινισμὸς εἶναι νόμιμος ἀπόγονός της; Ἀλλὰ γιατὶ λοιπὸν ἐμεῖς, μαρξιστὲς ἐπαναστάτες, βρισκόμαστε σὲ πάλη θανάσιμη ἐνάντια στὸ σταλινισμὸ μέσα σ' ὁλόκληρη τὴν ὑφήλιο; Γιατὶ λοιπὸν ἡ σταλινικὴ κλίκα βλέπει στὸ Τροτσκυσμὸ τὸν κύριο ἀντίπαλο; Γιατὶ ὅλες οἱ προσεγγίσεις πρὸς τὶς ἰδέες μας ἢ πρὸς τὸ σύστημα τῆς δράσης μας (Ντουρρούτι, Ἀντρὲ Νίν, Λαντάου κι' ἄλλοι) ἀναγκάζουν τοὺς γκάγκστερ τοῦ σταλινισμοῦ νὰ καταφύγουν στὴ ματωμένη καταπίεση· Γιατί; ἀπ' τὴν ἄλλη μεριὰ οἱ ἀναρχικοὶ ἱσπανοὶ ἡγέτες, τὴ στιγμὴ ποὺ διαπράττονται τὰ ἐγκλήματα τῆς Γκεπέου στὴ Μόσχα καὶ στὴ Μαδρίτη ἦταν ὑπουργοὶ τοῦ Καμπαλέρο. Νεγκρίν, δηλαδὴ δούλοι τῆς μπουρζουαζίας καὶ τοῦ Στάλιν; Γιατὶ ἀκόμα καὶ τώρα, κάτω ἀπ' τὴ πρόφαση τῆς πάλης ἐνάντια στὸ φασισμό, οἱ ἀναρχικοὶ μένουνε φυλακισμένοι ἐθελοντὲς τοῦ Στάλιν. Νεγκρίν, δηλαδὴ τῶν δή-

μιων τῆς ἐπανάστασης, ἀπὸ ἀντικανότητά τους νὰ παλαίψουν ἐνάντια στὸ φασισμό;

Οἱ δικηγόροι τοῦ ἀναρχισμοῦ ποὺ γίνονται ντελάληδες γιὰ τὴ Κροστάνδη καὶ τὸ Μάχνο δὲν ἀπατοῦν κανένα. Στὸ ἐπεισόδιο τῆς Κροστάνδης καὶ στὴ πάλη ἐνάντια στὸ Μάχνο, ὑπερασπίσαμε τὴ προλεταριακὴ ἐπανάσταση ἐνάντια στὴν ἀντεπανάσταση τῶν χωρικῶν. Οἱ ἱσπανοὶ ἀναρχικοὶ ὑπερήσπισαν κι' ὑπερασπίζουν ἀκόμα τὴν ἀστικὴ ἀντεπανάσταση ἐνάντια στὴ προλεταριακὴ ἐπανάσταση. Κανένα σόφισμα δὲν θὰ ἐξαφανίση ἀπ' τὴν ἱστορία τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ σταλινισμὸς κι' ὁ ἀναρχισμὸς βρίσκονται ἀπ' τὴν ἴδια μεριὰ τοῦ ὁδοφράγματος, οἱ ἐπαναστατημένες μάζες κι' οἱ μαρξιστὲς ἀπ'τὴν ἄλλη. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια ποὺ θὰ χαραχτεῖ γιὰ πάντα στὴ συνείδηση τοῦ προλεταριάτου.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ Π.Ο.Υ.Μ.

Δὲ πᾶνε καλύτερα τὰ πράγματα μὲ τὸ Π.Ο.Υ.Μ. Βέβαια, δοκίμασε θεωρητικὰ νὰ στηριχτεῖ πάνω στὴ φόρμουλα τῆς διαρκοῦς ἐπανάστασης (γι' αὐτὸ οἱ σταλινικοὶ μεταχειρίστηκαν τοὺς πουμιστὲς σὰν τροτσκιστές), ἀλλ' ἡ ἐπανάσταση δὲν γίνεται συγκαταβατικὴ μ' ἁπλὲς θεωρητικὲς ἀναγνωρίσεις. Ἀντὶς νὰ κινητοποιήσουν τὶς μάζες ἐνάντια στοὺς ἀρχηγοὺς ρεφορμιστές, καὶ μαζὶ μ' αὐτοὺς ἐνάντια στοὺς ἀναρχικούς, τὸ Π.Ο.Υ.Μ., ζητοῦσε νὰ πείση αὐτοὺς τοὺς κυρίους γιὰ τὰ πλεονεχτήματα τοῦ σοσιαλισμοῦ πρὸς τὸ καπιταλισμό. Πάνω σ' αὐτὸ τὸ διαπασὸν ἀφιερώνονται ὅλα τὰ ἄρθρα καὶ οἱ λόγοι τοῦ Π.Ο.Υ.Μ. Γιὰ νὰ μὴν ἀποσπαστοῦν ἀπ' τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν ἀναρχικῶν δὲν ὀργάνωσαν τοὺς ἰδιαίτερους πυρῆνες τους μέσα στὴ Γενικὴ Συνομοσπονδία τῶν ἐργατῶν καὶ γενικὰ δὲν κάνανε καμμιὰ δουλειά. Ἀποφεύγοντας τοὺς ὀξεῖς καυγάδες δὲν φτιάξανε καμμιὰ δουλειὰ μέσα στὸ δημοκρατικὸ στρατό. Ἀντὶς γι' αὐτὸ οἰκοδόμησαν τὰ «ἰδιαίτερα συνδικάτα» τους, καὶ τὶς

«ἰδιαίτερες πολιτοφυλακές» τους ποὺ ὑπεράσπιζαν τὰ δικά τους χτίρια ἢ καταλαμβάνοντας τοὺς δικούς τους μετωπικοὺς τομεῖς. Ἀπαμονώνοντας τὴν πρωτοπορεία ἀπ' τὴ τάξη, τὸ Π.Ο.Υ.Μ., ἐξασθένιζε τὴ πρωτοπορεία κι' ἄφινε τὶς μάζες δίχως ἡγεσία. Πολιτικά, τὸ Π.Ο.Υ.Μ., ἔμενε ἀσύγκριτα πιὸ κοντὰ στὸ Λαϊκὸ μέτωπο, στὸ ὁποῖο κάλυπτε τὴν ἀριστερὴ πτέρυγα, παρὰ στὸ μπολσεβικισμό. Ἐὰν τὸ Π.Ο.Υ.Μ., ἔπεσε θῦμα μιᾶς αἱματηρῆς καὶ δόλιας καταπίεσης, εἶναι γιατὶ τὸ Λαϊκὸ μέτωπο δὲ μποροῦσε νὰ ἐκπληρώση τὴν ἀποστολή του γιὰ τὸ πνίξιμο τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης, διαφορετικὰ παρὰ χτυπῶντας κομμάτι μὲ κομμάτι τὴν ἴδια του τὴν ἀριστερὴ πτέρυγα.

Παρὰ τὶς προθέσεις του, τὸ Π.Ο.Υ.Μ., βρέθηκε στὸ τέλος τοῦ λογαριασμοῦ, τὸ κύριο ἐμπόδιο πάνω στὸ δρόμο τῆς ἀνοικοδόμησης ἑνὸς κομμουνιστικοῦ κόμματος. Εἶναι μιὰ πολὺ μεγάλη εὐθύνη ποὺ πῆραν ἐπάνω τους οἱ πλατωνικοὶ ἢ οἱ διπλωματικοὶ ὁπαδοὶ τῆς 4ης Διεθνοῦς, ὅπως ὁ ἀρχηγὸς τοῦ σοσιαλιστικοῦ ἐπαναστατικοῦ κόμματος τῆς Ὁλλανδίας, Σνίηβλητ, ποὺ ἐνδεικτικὰ ὑποστήριξε τὸ Π.Ο.Υ.Μ., μέσα στὴν ἀντιφατικότητά του, στὴν ἀναποφασιστικότητά του, στὴν τάση του νὰ παραμερίζει ἀπ' τὰ φλέγοντα προβλήματα μὲ μιὰ λέξη, στὸν κεντρισμό. Τὸν ξεμασκάρει καὶ τὸν ἐκμηδενίζει. Αὐτὸ εἶναι ἕνα ἀπ' τὰ πιὸ σπουδαῖα μαθήματα τῆς ἱσπανικῆς ἐπανάστασης.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

Οἱ σοσιαλιστὲς κι' οἱ ἀναρχικοὶ ποὺ πᾶνε νὰ δικαιολογηθοῦν γιὰ τὴ συνθηκολόγησή τους μπροστὰ στὸ Στάλιν, ἀπὸ ἀνάγκη νὰ πληρώσουν μὲ τὴν ἐγκατάλειψη τῆς συνήδησης καὶ τῶν ἀρχῶν τους, τὰ ὅπλα τῆς Μόσχας, ψεύδονται ἁπλούστατα καὶ ψεύδονται χτηνώδικα. Βέβαια πολλοὶ ἀνάμεσά τους θὰ προτιμοῦσαν νὰ ξελασπώνουν δίχως δολοφονίες καὶ δίχως ἀπάτες. Ἀλλὰ κάθε σκοπὸς ἐπιβάλλει τὰ μέσα του, Ἀπ' τὸν Ἀπρίλη στὰ 1931, δηλαδὴ πολὺ

πρὶν ἀπ' τὴν στρατιωτικὴ ἐπέμβαση τῆς Μόσχας, οἱ σοσιαλιστὲς κι' οἱ ἀναρχικοὶ ἔκαμαν ὅτι μπόρεσαν γιὰ νὰ φρενάρουν τὴ προλεταριακὴ ἐπανάσταση. Ὁ Στάλιν τοὺς ἔμαθε πῶς νὰ βγάζουν πέρα αὐτὴ τὴ δουλειά. Δὲν γίνανε συνένοχοι μὲ τὸ Στάλιν παρὰ γιατὶ ἀκολουθοῦσαν τοὺς ἴδιους πολιτικοὺς σκοπούς.

Ἐὰν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἀναρχικῶν ἦταν ἔστω καὶ λίγο ἐπαναστάτες θ' ἀπαντοῦσαν ἀπ' τὶς πρῶτες καταχθόνιες αἰσχροκερδεῖς ἀπόπειρες τῶν ἐγκλημάτων τῆς Μόσχας, ὄχι μονάχα μὲ τὴν ἔνταση τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπίθεσης ἀλλ' ἀκόμα μὲ τὴ διασάλπιση, μπροστὰ στὴ παγκόσμια ἐργατικὴ τάξη, τῆς ἀντεπαναστατικῆς φύσης τοῦ Στάλιν. Μ' αὐτό, θὰ τοποθετοῦσαν τὴ Μοσχοβίτικη διχτατορία ἀνάμεσα στὴ σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση καὶ στὴ διχτατορία τοῦ Φράνκο. Ἡ θερμιδοριανὴ γραφειοκρατία φοβᾶται τὴ δημοκρατία καὶ τὴ θελύσσεται. Ἀλλὰ φοβᾶται ἀκόμα μὴ τὴ πνίξη ἡ φασιστικὴ θηλειά. Ἐξαρτιέται πέρα πέρα ἀπ' τοὺς ἐργάτες. Τὰ πάντα ἐπιτρέπουν νὰ πιστέψουμε ὅτι ἡ Μόσχα θ' ἄτανε ὑποχρεωμένη νὰ προμηθέψη τὰ ὅπλα κι' ἴσως ἀκόμα μὲ μιὰ τιμὴ ξεπεσμένη.

Ἀλλ' ὅλος ὁ κόσμος δὲν εἶναι δορυφόρος τῆς Μόσχας τοῦ Στάλιν. Σ' ἑνάμισυ χρόνο ἐμφυλίου πολέμου μποροῦσε ν' ἀναπτυχθῆ ἡ ἱσπανικὴ πολεμικὴ βιομηχανία, προσαρμόζοντας στὶς πολεμικὲς ἀνάγκες μιὰ σειρὰ ἀπὸ πολιτικὲς ἐπιχειρήσεις. Ἂν αὐτὴ ἡ δουλειὰ δὲν ὁλοκληρώθηκε εἶναι μόνο καὶ μόνο γιατὶ οἱ πρωτοβουλίες τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων πολεμήθηκαν ἀπ' τὸ Στάλιν κι' ἀπ' τοὺς ἱσπανοὺς συμμάχους του. Μιὰ γερὴ πολεμικὴ βιομηχανία θὰ γινόταν ἕνα ἰσχυρὸ ὄργανο στὰ χέρια τῶν ἐργατῶν. Οἱ ἡγέτες τοῦ Λαϊκοῦ μετώπου προτίμησαν νὰ εἶναι ἐξαρτημένοι ἀπ' τὴ Μόσχα.

Σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα ἀκριβῶς, ξεφανερώνεται μ' ἕνα τρόπο ὁλοκάθαρο ὁ δόλιος ρόλος τοῦ Λαϊκοῦ μετώπου ποὺ ἐπέβαλλε στὶς προλεταριακὲς ὀργανώσεις τὴν εὐθύνη γιὰ τὶς προδοτικὲς συναλλαγὲς τῆς μπουρζουαζίας μὲ τὸ Στάλιν. Στὸ μέτρο ποὺ οἱ ἀναρχικοὶ μειοψηφοῦσαν, δὲ μποροῦσαν φανερὰ νὰ ἐμποδίσουν τὸ διευθυντικὸ μπλὸκ νὰ πάρη τὶς ὑποχρεώσεις ποὺ τοῦ φαίνονται καλὲς ἀπέναντι στὴ Μόσχα καὶ στοὺς ἀφεντᾶδες τῆς Μόσχας, τὰ Λονδίνα καὶ τὰ Παρίσια, ἀλλὰ μποροῦσαν κι' ὄφειλαν, νἆναι ἀκατάπαυστα οἱ καλύτεροι ἀγωνιστὲς τοῦ μετώπου, νὰ ξεχωρίζουν καθαρὰ τὶς προδοσίες καὶ τοὺς προδότες νὰ ἐξηγοῦνε τὴν ἀληθινὴ κατάσταση στὴ μάζα, νὰ κινητοποιοῦνται ἐνάντια στὴν ἀστικὴ κυβέρνηση, νὰ δυναμώνουν μέρα μὲ τὴ μέρα τὶς δυνάμεις τους, στὸ τέλος τοῦ λογαριασμοῦ, ν' ἀρπάξουν τὴν ἐξουσία καὶ μαζὺ μ' αὐτὴ τὰ ὅπλα τῆς Μόσχας.

Ἀλλὰ τί θὰ γίνονταν ἂν ἡ Μόσχα, χάρις στὴν ἀπουσία τοῦ Λαϊκοῦ μετώπου ἀρνιώταν νὰ δώση ὅπλα; Καὶ τί θὰ γίνονταν, ἀπαντᾶμε , ἐὰν ἡ Σοβιετικὴ Ἕνωση δὲν ὑπῆρχε καθόλου; Οἱ ἐπαναστάτες δὲ νίκησαν πουθενὰ μέχρι τώρα χάρις στὶς ἐξωτερικὲς προστασίες ποὺ νὰ τοὺς προσέφεραν ὅπλα. Οἱ ἐξωτερικοὶ προστάτες βρίσκονται συνηθέστατα στὸ πλευρὸ τῆς ἀντεπανάστασης. Εἶναι ἀνάγκη νὰ θυμίσουμε τὶς γαλλικές, ἐγγλέζικες καὶ ἀμερικάνικες ἐπεμβάσεις ἐνάντια στὰ Σοβιέτ; Τὸ προλεταριάτο τῆς Ρωσσίας νίκησε τὴ ντόπια ἀντίδραση καὶ τὶς ξένες ἐπεμβάσεις, δίχως στρατιωτικὴ ὑποστήριξη ἀπ' τὸ ἐξωτερικό. Οἱ ἐπαναστάσεις εἶναι νικηφόρες πάνω ἀπ' ὅλα μὲ τὴ βοήθεια ἑνὸς κοινωνικοῦ προγράμματος ποὺ δίνει στὶς μάζες τὴ δυνατότητα ν' ἀρπάζουν τὰ ὅπλα ποὺ βρίσκονται στὰ ἐδάφη τους καὶ νὰ ξεχαρβαλώνουν τὸν ἐχθρικὸ στρατό. Ὁ κόκκινος στρατὸς ἄρπαξε τὶς γαλλικές, ἀγγλικές, κι' ἀμερικάνικες παρακαταθῆκες κι' ἔρριξε στὴ θάλασσα τὰ ἐξτρατευτικὰ σώματα τῶν ξένων. Αὐτὸ λησμονήθηκε κιόλας;

Ἐὰν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἐνόπλων ἐργατῶν καὶ χωρικῶν, δηλαδὴ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς δημοκρατικῆς Ἱσπανίας, ὑπῆρχαν ἐπαναστάτες κι' ὄχι δειλοὶ πράχτορες τῆς μπουρζουαζίας, τὸ πρόβλημα τοῦ ἐξοπλισμοῦ δὲν θ' ἄπαιζε ποτὲ ἕνα ρόλο προταρχικό. Ὁ στρατὸς τοῦ Φράνκο, μαζὺ μὲ τοὺς Ἐρίφηδες ἀποίκους καὶ τοὺς στρατιώτες τοῦ Μουσολίνη, δὲν

ἦταν καθόλου ἐξασφαλισμένος κατὰ τῆς ἐπαναστατικῆς μόλυνσης. Περιτριγυρισμένοι ἀπ' ὅλες τὶς μερὲς ἀπ' τὶς φλόγες τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης, οἱ φασίστες στρατιῶτες θὰ καταντούσανε μιὰ ἀσήμαντη ποσότητα. Δὲν εἶναι τὰ ὅπλα ποὺ ἔλλειπαν στὴ Μαδρίτη καὶ στὴ Βαρκελώνα, οὔτε οἱ στρατιωτικὲς «εὐφυΐες». Αὐτὸ ποὺ δὲν ὑπῆρχε ἦταν τὸ ἐπαναστατικὸ κάμμα.

ΟΙ ΟΡΟΙ ΤΗΣ ΝΙΚΗΣ

Οἱ ὅροι τῆς νίκης τῶν μαζῶν μέσα στὸν ἐμφύλιο πόλεμο ἐνάντια στοὺς καταπιεστὲς εἶναι στὸ βάθος πολλοὶ ἁπλοί.

1ον Οἱ μαχητὲς τοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ πρέπει ν' ἄχουν πλέρια συνήδηση ὅτι παλεύουν γιὰ τὴν ἀπόλυτη κοινωνικὴ χειραφέτηση τους κι' ὄχι γιὰ τὴν παλιὰ φόρμα τῆς ἐκμετάλλευσης (τὴ δημοκρατική).

2ον Τὸ ἴδιο πράγμα πρέπει νὰ καταλάδουν οἱ ἐργάτες κι' οἱ χωρικοὶ τόσο στὰ μετόπισθεν τοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ ὅσο καὶ στὰ μετόπισθεν τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ.

3ον Ἡ προπαγάνδα στὸ δικό τους μέτωπο, στὸ μέτωπο τοῦ ἀντιπάλου καὶ στὰ μετόπισθεν τῶν δύο στρατῶν πρέπει νἄναι ἀπόλυτα διαποτισμένη μὲ τὸ ἐπαναστατικὸ κοινωνικὸ πνεῦμα. Τὸ σύνθημα: «πρῶτα ἡ νίκη κι' ὕστερα οἱ μεταρρυθμίσεις», εἶναι τὸ σύνθημα ὅλων τῶν καταπιεστῶν καὶ τῶν ἐκμεταλλευτῶν, ἀρχίζοντας ἀπ' τοὺς βιβλικοὺς βασιλιᾶδες καὶ τελειώνοντας στὸ Στάλιν.

4ον Ἡ νίκη καθορίζεται ἀπ' τὶς τάξεις καὶ τὰ στρώμματα ποὺ συμμετέχουν στὴ πάλη. Οἱ μάζες πρέπει ν' ἄχουν ἕνα κρατικὸ μηχανισμὸ ποὺ νὰ ἐκφράζει ἄμεσα κι' ἔμμεσα τὴ θέλησή τους. Ἕνας τέτοιος μηχανισμὸς δὲ μπορεῖ νὰ φτιαχτεῖ παρὰ ἀπ' τὰ Σοβιὲτ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐργατῶν, τῶν χωρικῶν καὶ τῶν φαντάρων.

5ον Ὁ ἐπαναστατικὸς στρατὸς μπορεῖ ὄχι μόνο νὰ διακηρύξει ἀλλὰ νὰ πραγμάτοποιήση ἄμεσα μέσα στὶς κατα-

χτημένες ἐπαρχίες, τὰ πιὸ κατεπείγοντα μέτρα τῆς κοινωνικῆς ἐπανάστασης» κατάσχεση κι' ἀπόδωση στοὺς φτωχοὺς ὅλες τὶς ὑπάρχουσες ρεζέρδες ἀπ' τὶς στροφές, τὶς βιομηχανοποιημένες ἢ ὁποιαδήποτε ἄλλες, ξαναμοίρασμα τῶν κατοικιῶν πρὸς ὄφελος κάθε ἐργαζομένου κι' ἰδιαίτερα στὶς φαμίλλιες τῶν μαχητῶν, ἀπαλλοτρίωση τῆς γῆς καὶ τῶν ἀγροτικῶν ἐργαλείων πρὸς ὄφελος τῶν χωρικῶν, ἐγκατάσταση τοῦ ἐργατικοῦ ἐλέγχου πάνω στὴ παραγωγὴ καὶ στὴ σοβιετικὴ ἐξουσία στὴ θέση τῆς παλιᾶς γραφειοκρατίας.

6ον Ἀπ' τὸν ἐπαναστατικὸ στρατὸ πρέπει νὰ πεταχτοῦνε δίχως οἴχτο οἱ ἐχτροὶ τῆς κοινωνικῆς ἐπανάστασης, δηλοδὴ τὰ ἐκμεταλλευτικὰ στοιχεῖα κι' οἱ πράχτορές τους, ἀκόμα κι' ἂν σκεπάζονται μὲ τὴ μάσκα τοῦ «δημοκράτη» τοῦ «ρεμπουπλικάνου» τοῦ «σοσιαλιστὴ» ἢ τοῦ «ἀναρχικοῦ».

7ον Ἐπὶ κεφαλῆς κάθε στρατιωτικῆς μεραρχίας πρέπει νὰ βρίσκεται ἕνας ἐπίτροπος μ' ἕνα ἄμεπτο κῦρος σὰν ἐπαναστάτης καὶ σὰν μαχητής.

8ον Μέσα σὲ κάθε στρατιωτικὴ μεραρχία, πρέπει νὰ ὑπάρχει ἕνας πυρῆνας γεροδεμένος ἀπ' τοὺς πιὸ ἀφοσιωμένους μαχητές, ὑποδειγμένους ἀπ' τὶς ἐργατικὲς ὀργανώσεις. Τὰ μέλη αὐτοῦ τοῦ πυρῆνα ἔχουν ἕνα καὶ τὸ μοναδικὸ προνόμοιο, νἄναι οἱ πρῶτοι στὴ φωτιὰ τῆς μάχης.

9ον Τὰ διοικητικὰ σώματα ἀποτελοῦνται κατ' ἀνάγκη πρωταρχικὰ ἀπὸ πολλὰ ξένα στοιχεῖα λίγο σίγουρα. Ἡ ἐξέλιξής τους κι' ἡ ἐκλογή τους πρέπει νὰ γίνει στὴ βάση τῆς στρατιωτικῆς πεῖρας, ἀπ' τὶς πιστοποιήσεις ποὺ δώθηκαν ἀπ' τοὺς ἐπιτρόπους κι' ἀπ' τὶς γνῶμες ποὺ παρέχονται ἀπ' τοὺς μαχητὲς τῆς γραμμῆς. Ταυτόχρονα πρέπει νὰ γίνουν προσπάθειες ποὺ νὰ τείνουν πρὸς τὴ προπαρασκευὴ τῶν διοικητῶν ποὺ προέρχονται ἀπ' τὶς γραμμὲς τῶν ἐπαναστατῶν ἐργατῶν.

10ον Ἡ στρατιωτικὴ τοῦ ἐμφύλιου πολέμου πρέπει νὰ συνδιάζει τοὺς κανόνες τῆς στρατιωτικῆς τέχνης μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς κοινωνικῆς ἐπανάστασης. Ὄχι μόνο στὴ προπαγάνδα, ἀλλ' ἀκόμα στὶς στρατιωτικὲς ἐπιχειρήσεις, εἶναι

ἀνάγκη νὰ λογαριάζομε τὴ κοινωνικὴ σύνθεση τῶν διάφορων τμημάτων τοῦ ἀντιπάλου στρατοῦ (ἀστοὶ ἐθελοντές, χωριάτες στρατευμένοι ἤ, ὅπως τοῦ Φράνκο, ἄποικοι σκλάβοι) καὶ κατὰ τὴν ἐκλογὴ τῆς γραμμῆς ἐπιχείρησις, νὰ κρατήσουμε αὐστηρὸ λογαριασμὸ τῆς κοινωνικῆς κολτούρας τῶν ἀντίστοιχων περιοχῶν τῆς χώρας (βιομηχανικὲς περιοχές, χωρικὲς περιοχές, ἐπαναστατικὲς ἤ ἀντιδραστικές, περιοχὲς τῶν καταπιεζομένων ἐθνοτήτων κ.τ.ρ.). Συνοπτικά, ἡ ἐπαναστατικὴ πολιτικὴ δεσπόζει τῆς στρατηγικῆς.

11ον Ἡ ἐπαναστατικὴ κυβέρνηση, σὰν ἐκτελεστικὴ ἐπιτροπὴ τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν χωρικῶν, πρέπει νὰ καταχτήση τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ.

12ον Ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ πρέπει νὰχει γιὰ βασικὸ σκοπὸ ν' ἀφυπνήσει τὴν ἐπαναστατικὴ συνήδηση τῶν ἐργατῶν, τῶν ἀγροτῶν καὶ τῶν καταπιεζομένων ἐθνοτήτων ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου.

Ο ΣΤΑΛΙΝ ΕΧΕΙ ΣΙΓΟΡΟΥΣ ΤΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΤΗΣ ΗΤΤΑΣ

Οἱ ὅροι τῆς νίκης εἶναι, ὅπως τὸ βλέπουμε, ὁλότελα ἁπλοί. Στὸ σύνολό τους ὀνομάζονται: σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση. Κανένας ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ὅρους δὲν ὑπῆρχε στὴν Ἱσπανία. Ἡ βασικὴ αἰτία εἶναι ὅτι δὲν ὑπῆρχε ἐπαναστατικὸ κόμμα. Ὁ Στάλιν, βέβαια, δοκίμασε νὰ μεταφέρει στὸ ἱσπανικὸ ἔδαφος, τὶς ἐξωτερικὲς μέθοδες τοῦ μπολσεβικισμοῦ, πολιτικὸ γραφεῖο, ἐπίτροπους, πυρῆνες, γκεπεοῦ κτρ. Ἀλλ' ἄδειασε αὐτὲς τὶς φόρμες ἀπ' τὸ σοσιαλιστικό τους περιεχόμενο. Ἀπόδιωξε τὸ μπολσεβίκικο πρόγραμμα καί, μαζὶ μ' αὐτό, τὰ σοβιὲτ σὰν ἀναγκαῖο τύπο τῆς πρωτοβουλίας τῶν μαζῶν. Ἔβαλλε τὴ τεχνικὴ τοῦ μπολσεβικισμοῦ στὴν δούλεψη τῆς ἀστικῆς ἰδιοχτησίας. Μέσα στὴ γραφειοκρατικὴ στενομυλιά του, φαντάζονταν ὅτι μόνοι τους οἱ ἐπίτροποι ἦταν ἱκανοὶ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴ νίκη. Ἀλλ' οἱ ἐπίτροποι τῆς ἀτομικῆς ἰδιοχτησίας δὲν εἶναι ἱκανοὶ παρὰ μόνο γιὰ τὴ ἐξασφάλιση τῆς ἥττας.

Τὸ προλεταριάτο ξαναφανέρωσε μαχητικὲς ἰδιότητες πρώτης γραμμῆς. Ἀπ' τὸ εἰδικὸ βάρος του μέσα στὴν οἰκονομία τῆς χώρας, ἀπ' τὸ πολιτικὸ καὶ πολιτιστικὸ ἐπίπεδό του, βρισκόταν ἀπ' τὶς πρῶτες μέρες τῆς ἐπανάστασης, ὄχι πάνω, ἀλλὰ κάτω ἀπ' τὸ ρωσσικὸ προλεταριάτο κατὰ τὴν ἀρχὴ τοῦ 1917. Ἦταν οἱ ἴδιες του οἱ ὀργανώσεις, τὰ κύρια ἐμπόδια πάνω στὸ δρόμο τῆς νίκης. Ἡ ἡγετικὴ κλίκα, σὲ συμφωνία μὲ τὴν ἀντεπανάσταση, ἦταν φτιασμένη ἀπὸ πληρωμένους πράχτορες, ἀπὸ καρριερίστες, ἀπὸ στοιχεῖα ξεπεσμένα, ἀπὸ κοινωνικὰ σκύβαλα κάθε λογῆς. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἄλλων ἐργατικῶν ὀργανώσεων, οἱ παλιωμένοι ρεφορμιστές, οἱ ἀναρχικοὶ φρασεολόγοι, οἱ ἀγιάτρευτα κεντριστὲς τοῦ Π.Ο.Υ.Μ., γογγύζανε, διστάζανε, στενάζανε, μανουβράριζαν, ἀλλὰ στὸ τέλος τοῦ λογαριασμοῦ προσαρμόζονταν μὲ τοὺς σταλινικούς. Τὸ ἀποτέλεσμα ὅλης τῆς δουλιᾶς τους ἦταν ὅτι τὸ στρατόπεδο τῆς κοινωνικῆς ἐπανάστασης (ἐργάτες καὶ χωρικοὶ) βρέθηκε ὑποδουλωμένο στὴ μπουρζουαζία, στὴ σκιά της σωστότερα, ἔχασε τὸ χαραχτῆρα του, ἔχασε τὸ αἷμα του. Οὔτε ὁ ἡρωϊσμὸς τῶν μαζῶν, οὔτε τὸ κουράγιο τῶν μεμονωμένων ἐπαναστατῶν δὲν λείψανε. Ἀλλὰ οἱ μάζες ἐγκαταλείφτηκαν στὸν ἑαυτό τους κι' οἱ ἐπαναστάτες στὴν πλάνη, δίχως πρόγραμμα, δίχως σχέδιο δράσης. Οἱ στρατιωτικοὶ ἡγέτες δὲ φρόντιζαν ποιὰ παρὰ γιὰ τὴ συντριβὴ τῆς κοινωνικῆς ἐπανάστασης, ἀντὶ γιὰ στρατιωτικὲς νίκες. Οἱ φαντάροι χάσανε τὴν ἐμπιστοσύνη τους στοὺς διοικητές τους, οἱ μάζες στὴ κυβέρνηση· οἱ χωρικοὶ τραβήχτηκαν παράμερα, οἱ ἐργάτες κατακόπιασαν, οἱ ἥττες ἐρχόντουσαν ἀπανωτὰ ἡ μιὰ ὕστερα ἀπ' τὴν ἄλλη, ἡ ἀποσύνθεση μεγάλωνε. Δὲν ἦταν δύσκολο νὰ προβλέψουμε ὅλ' αὐτὰ ἀπ' τὸ ξέσπασμα ἀκόμα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Βάζοντας γιὰ σκοπὸ τὴ σωτηρία τοῦ καπιταλιστικοῦ καθεστῶτος, τὸ Λαϊκὸ μέτωπο ἀφιερώθηκε στὴ στρατιωτικὴ ἥττα. Βάζοντας τὸ μπολσεβικισμὸ μὲ τὸ κεφάλι πρὸς τὰ κά-

τω, ὁ Στάλιν ἐξεπλήρωσε μ' ἐπιτυχία τὸν κύριο ρόλο τοῦ νεκροθάφτη τῆς ἐπανάστασης.

Ἡ ἱσπανικὴ πεῖρα, ἂς τὸ ποῦμε παρεμβατικά, ἀποδείχνει, ὅτι ὁ Στάλιν δὲν ἔχει καταλάβει τίποτα ἀπ' τὴν Ὀχτωβριανὴ Ἐπανάσταση, οὔτε ἀπ' τὸν ἐμφύλιο πόλεμο. Τὸ ἐπαρχιώτικο μυαλό του ἔμεινε ἀργοκίνητο κατὰ τὴν ὁρμητικὴ πορεία τῶν γεγονότων στὰ 1917 μὲ 1921. Κάθε λόγος κι' ἄρθρο του στὰ 1917 ἐξέφραζε μιὰ σκέψη ἰδιαίτερη ποὺ περιλάμβανε ὁλοκληρωτικὰ ὅλη τὴ τελευταία Θερμιδοριανὴ θεωρία του. Μ' αὐτὸ τὸ νόημα, ὁ Στάλιν τῆς Ἱσπανίας, στὰ 1917, εἶναι ὁ συνεχιστὴς τοῦ Στάλιν τῆς συνδιάσκεψης τοῦ Μάρτη στὰ 1917. Ἀλλά, στὰ 1917 ἦταν μονάχα τρομαγμένος ἀπ' τοὺς ἐπαναστάτες ἐργάτες, ἐνῶ στὰ 1937 τοὺς στραγγάλισε ὁ ὁπποτρουνιστὴς εἶχε γίνει δήμιος.

Ο ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΑ ΜΕΤΟΠΙΣΘΕΝ

Ἀλλὰ γιὰ νὰ πετύχει τὴ νίκη κατὰ τῶν κυβερνήσεων Καμπαλέρο - Νεγκρίν, χρειάστηκε ὁ ἐμφύλιος πόλεμος στὰ μετόπισθεν τῶν δημοκρατικῶν στρατιῶν, φωνάζει μὲ τρόμο ὁ δημοκράτης φιλόσοφος. Σὰν ἐὰν δίχως αὐτὸ δὲν ὑπῆρχε μέσα στὴ δημοκρατικὴ Ἱσπανία, ἕνας ἐμφύλιος πόλεμος, ὁ ποιὸ ἀπατεωνίστικος κι' ὁ πιὸ ἄτιμος, ὁ πόλεμος τῶν ἰδιοχτητῶν καὶ τῶν ἐκμεταλευτῶν ἐνάντια στοὺς ἐργάτες καὶ στοὺς χωριάτες. Αὐτὸς ὁ ἀκατάπαυστος πόλεμος ἐκφράζεται μὲ συλλήψεις καὶ μὲ δολοφονίες τῶν ἐπαναστατῶν, μὲ ἀφοπλισμὸ τῶν ἐργατῶν, μὲ ἐξοπλισμὸ τῆς ἀστικῆς ἀστυνομίας, μὲ τὴν ἐγκατάλειψη τοῦ μετώπου δίχως ὅπλα, καὶ τέλος, οὔτε βοήθεια ἀπὸ ἀποσπάσματα ἐργατικά, γιὰ τὸ τεχνικὸ συμφέρο τῆς ἀνάπτυξης τῆς πολεμικῆς διομηχανίας. Ἡ κάθε μιὰ ἀπ' αὐτὲς τὶς πράξεις ἀντιπροσωπεύει ἕνα σκληρὸ χτύπημα τοῦ μετώπου, μιὰ στρατιωτικὴ προδοσία ἀποδειγμένη, ὑπαγορευμένη ἀπ' τὰ συμφέροντα τῆς ἀστικῆς τάξης. Μ' ὅλ' αὐτά, ὁ «δημοκράτης» φιλισταῖος, καὶ ποὺ μπορεῖ νἆναι σταλινικός, σοσιαλιστὴς ἢ ἀναρχικός, θεωρεῖ τὸν

ἐμφύλιο πόλεμο τῆς μπουρζουαζίας ἐνάντια στὸ προλεταριάτο, ἀκόμα στὰ μετώπισθεν καὶ κοντινὰ στὸ μέτωπο, σὰν φυσικὸ κι' ἀναπόφευχτο πόλεμο, ποὺ ἔχει γιὰ σκοπὸ «νὰ ἐξασφαλίση τὴν ἑνότητα τοῦ λαϊκοῦ μετώπου». Ἀντίθετα, ὁ ἐμφύλιος πόλεμος τοῦ προλεταριάτου ἐνάντια στὴν δημοκρατικὴ ἀντεπανάσταση εἶναι, στὰ μάτια τοῦ ἴδιου τοῦ φιλισταίου, ἕνας «ἐγκληματικὸς πόλεμος», «φασιστικός», «τροτσκιστικός», ποὺ καταστρέφει τὴν ἑνότητα τῶν ἀντιφασιστικῶν δυνάμεων. Ντουζίνες ἀπὸ Νόρμαν Τόμας, ἀπὸ ταγματάρχες Ἄττλη, ἀπὸ Ὄττο Μπάουερ, ἀπὸ Ζυρόμσκυ, ἀπὸ Μαλρώ, ἀπὸ μικροπραγματευτάδες τῆς ἀπάτης τοῦ τύπου τοῦ Ντουράντι καὶ Λουΐς Φίσσερ, διαλαλοῦνε αὐτὴ τὴ σοφία ἀνάμεσα σ' ὅλο τὸ κόσμο. Στὸ μεταξὺ ἡ κυβέρνηση τοῦ Λαϊκοῦ μετώπου μεταφέρθηκε ἀπ' τὴ Μαδρίτη στὴ Βαλέντσια κι' ἀπ' τὴ Βαλέντσια στὴ Βαρκελώνα.

Ἐάν, ὅπως τὸ καταμαρτυροῦν τὰ γεγονότα, ἡ σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση, εἶναι αὐτὴ καὶ μόνο αὐτὴ ἱκανὴ νὰ ξεριζώση τὸ φασισμό, ἀπ' τὴ μιὰ ἄλλη μεριὰ ἡ ἐπανάσταση τοῦ προλεταριάτου δὲν εἶναι κατανοητὴ παρὰ μόνον ἂν ἡ κυρίαρχη τάξη πέσει μέσα στὸ μάγκανο μεγάλων δυσκολιῶν. Παρ' ὅλ' αὐτά, οἱ φιλισταῖοι δημοκρατικοί, ἐπικαλοῦνται ἀκριβῶς αὐτὲς τὶς δυσκολίες γιὰ ν' ἀποδείξουν τὸ ἀπαράδεχτο τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης. Ἂν τὸ προλεταριάτο περιμένει τοὺς φιλισταίους δημοκρατικοὺς νὰ τ' ἀναγγείλουν τὴν ὥρα τῆς χειραφέτισής του, θὰ μείνει αἰώνια σκλαβωμένο. Νὰ μάθουμε στοὺς ἐργάτες ν' ἀναγνωρίζουν τοὺς φιλισταίους ἀντιδραστικούς, κάτ' ἀπ' ὅλες τους τὶς μάσκες, καὶ νὰ τοὺς περιφρονοῦν, ὁποιεσδήποτε κι' ἂν εἶναι αὐτὲς οἱ μάσκες, αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτο καὶ κύριο καθῆκον τοῦ ἐπαναστάτη.

Η ΑΠΟΓΥΜΝΩΣΗ

Ἡ σταλινικὴ δικτατορία μέσα στὸ στρατόπεδο τῶν δημοκρατικῶν, ἀπ' τὴ φύση της, δὲν μπορεῖ νὰ διαρκέση πολύ. Ἐάν οἱ ἥττες ποὺ προκλήθηκαν ἀπ' τὴ πολιτικὴ τοῦ Λαϊ-

κοῦ μετώπου, ἔριχναν ἀκόμα μιὰ φορὰ τὸ ἱσπανικὸ προλεταριάτο, σὲ μιὰν ἐπαναστατικὴ ἐπίθεση, αὐτὴ τὴ φορὰ μὲ ἐπιτυχία, ἡ σταλινικὴ κλίκα θὰ στιγματίζονταν μὲ πυρωμένοσίδερο. Ἀλλ' ἐάν, πρᾶγμα ποὺ εἶναι πιθανώτερο, ὁ Στάλιν πετύχαινε νὰ ὁδηγήση τὴ δουλιά του, τοῦ νεκροθάφτη τῆς ἐπανάστασης, μέχρι τὸ τέλος, ἀκόμα σ' αὐτὴ τὴ περίπτωση δὲ θᾶχε ρεγάλο. Ἡ ἀστικὴ τάξη τῆς Ἱσπανίας, τὸν ἔχει ἀνάγκη σὰν δήμιο, ἀλλὰ δὲν τῆς εἶναι καθόλου χρήσιμος, σὰ προστάτης ἢ δάσκαλος. Τὸ Λονδῖνο καὶ τὸ Παρίσι ἀπ' τόνα μέρος, τὸ Βερολῖνο κι' ἡ Ρώμη ἀπ' τ' ἄλλο, εἶναι στὰ μάτια της πολὺ πιὸ σοβαροὶ παρὰ ἡ Μόσχα. Εἶναι πιθανό, ὅτι ὁ Στάλιν θὰ εὐαρεστηθεῖ ν' ἀποσυρθεῖ ὁ ἴδιος ἀπ' τὴν Ἱσπανία, πρὶν ἀπ' τὴν ὁριστικὴ καταστροφή. Θᾶχε τὴν ἐλπίδα, ὅτι θὰ ξανάριχνε ἔτσι τὴν εὐθύνη τῆς ἥττας πάνω στοὺς ἴδιους του συμμάχους. Ὕστερα ἀπ' αὐτό, ὁ Λιτβίνωφ, θὰ ἐκλιπαροῦσε τὸ Φράγκο γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῶν διπλωματικῶν σχέσεων. Εἶναι κάτι ποὺ ἔγινε κιόλας πολλὲς φορές.

Παρ' ὅλ' αὐτά, ἡ ὁλοκληρωτικὴ νίκη τοῦ δημοκρατικοῦ στρατοῦ κατὰ τοῦ Φράγκο δὲ θὰ σήμαινε τὸ θρίαμβο τῆς δημοκρατίας. Οἱ ἐργάτες κι' οἱ χωρικοὶ ἀνέβασαν δυὸ φορὲς τοὺς δημοκράτες στὴν ἐξουσία ὅπως καὶ τοὺς πράχτορές τους: τὸν Ἀπρίλι στὰ 1931 καὶ τὸ Φλεβάρη στὰ 1936. Τὶς δυὸ φορὲς οἱ ἥρωες τοῦ Λαϊκοῦ μετώπου παραχώρησαν τὴ νίκη τοῦ λαοῦ στοὺς πιὸ ἀντιδραστικοὺς ἀντιπροσώπους τῆς μπουρζουαζίας. Ἡ τρίτη νίκη ποὺ θὰ κατάφερναν οἱ στρατηγοὶ τοῦ Λαϊκοῦ μετώπου, θὰ σήμαινε τὴν ἀναπόφευκτη συμφωνία τους μὲ τὴ φασιστικὴ μπουρζουαζία πάνω στὴ ράχη τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν χωρικῶν. Ἕνα τέτοιο καθεστώς, δὲ θᾶτανε παρὰ μιὰν ἄλλη φόρμα στρατιωτικῆς δικτατορίας, ἴσως δίχως μοναρχία, οὔτε ἀνοιχτὴ κυριαρχία τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας.

Τέλος, εἶναι πιθανὸ ὅτι οἱ μερικὲς νίκες τῶν δημοκρατικῶν θὰ χρησιμοποιηθοῦν ἀπ' τοὺς «ἀδιάφορους» Ἀγγλογάλλους μεσολαβητὲς γιὰ τὰ συμφιλιώσουν τοὺς ἀντιπάλους.

Δὲν εἶναι δύσκολο νὰ καταλάβουμε, ὅτι στὴ πορεία μιᾶς τέτοιας παραλλαγῆς, τὰ τελευταῖα λείψανα τῆς δημοκρατίας θὰ πνίγονταν μέσα στ' ἀδελφικὰ ἀγκαλιάσματα τῶν στρατηγῶν, Μιάχα (κομμουνιστὴς) καὶ Φράνκο (φασίστας). Ἀκόμα μιὰ φορά, ἕνας μπορεῖ νὰ νικήση, εἴτε ἡ σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση, εἴτε ὁ φασισμός.

Δὲν ἀποκλείεται ἀκόμα ἔξω ἀπ' αὐτὸ ἡ τραγωδία νὰ δώση τὴ θέση της, τὴ τελευταία στιγμή, σὲ μιὰ φάρσα. Ὅταν οἱ ἥρωες τοῦ Λαϊκοῦ μετώπου θὰ πρέπει νὰ ἐγκαταλείψουν τὴ τελευταία τους πρωτεύουσα, προτοῦ νὰ πάρουν τὸ καράβι ἢ τ' ἀεροπλάνο, νὰ προκηρύξουν μιὰ σειρὰ ἀπὸ μεταρρυθμίσεις σοσιαλιστικὲς γιὰ ν' ἀφίσουν ἕνα καλὸ ἐνθύμιο στὸ λαό. Αὐτὸ δὲν θὰ τοὺς ἐξυπηρετήση μ' ὅλ' αὐτά, σὲ τίποτα. Οἱ ἐργάτες ὅλου τοῦ κόσμου θὰ θυμηθοῦν μὲ μῖσος καὶ μὲ καταφρόνια τὰ κόμματα ποὺ ὡδήγησαν στὴν καταστροφή του ἕνα λαὸ ἡρωϊκό.

Ἡ τραγικὴ πεῖρα τῆς Ἱσπανίας, εἶναι μιὰ ἀπειλητικὴ προειδοποίηση, ἴσως ἡ τελευταία προειδοποίηση πρὶν ἀπὸ τὰ πιὸ μεγάλα ἀκόμα γεγονότα, ποὺ ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς ἐργάτες ὅλου τοῦ κόσμου. Οἱ ἐπαναστάσεις, κατὰ τὰ λόγια τοῦ Μάρξ, εἶναι οἱ ἀτμομηχανὲς τῆς ἱστορίας, προχωροῦν πιὸ γρήγορα, παρ' ὅ,τι ἡ σκέψη τῶν κομμάτων, κατὰ τὸ μισὸ ἢ κατὰ τὸ τέταρτο ἐπαναστατικῶν. Αὐτὸς ποὺ σταματάει πέφτει κάτω ἀπ' τοὺς τροχοὺς τῆς ἀτμομηχανῆς. Ἐκτὸς ἀπ' αὐτό, κι' ἐδῶ εἶναι ὁ βασικὸς κίνδυνος, ἡ ἴδια ἡ ἀτμομηχανὴ συχνὰ ξετροχιάζεται. Τὸ πρόβλημα τῆς ἐπανάστασης πρέπει νὰ κυτταχτεῖ μέχρι τὸ βάθος του, μέχρι τὶς τελευταῖες του συγκεκριμένες συνέπειες. Πρέπει νὰ προσαρμόσωμε τὴ πολιτικὴ στοὺς θεμελιώδεις νόμους τῆς ἐπανάστασης, δηλαδὴ στὸ ταξικὸ κίνημα ποὺ μάχεται, κι' ὄχι στοὺς φόβους καὶ στὶς ὑπερφυσικὲς προλήψεις τῶν μικροαστικῶν ὁμάδων, ποὺ τιτλοφοροῦνται Λαϊκὸ μέτωπο, κι' ἕνα σωρὸ ἄλλα πράγματα. Ἡ γραμμὴ τῆς μικρότερης ἀντίστασης ἀποδείχνεται, μέσα στὴν ἐπανάσταση, ἡ γραμμὴ τῆς χειρότερης χρεωκοπίας. Ὁ φόβος τῆς ἀπομόνωσης ἀπ' τὴ

μπουρζουαζία, ὁδηγεῖ στὴν ἀπομόνωση ἀπ' τὶς μάζες. Ἡ προσαρμογὴ στὶς συντηρητικὲς προλήψεις τῆς ἐργατικῆς ἀριστοκρατίας, σημαίνει τὴ προδοσία τῶν ἐργατῶν καὶ τῆς ἐπαγάστασης. Ἡ περίσσεια φρονιμάδα εἶναι ἡ πιὸ ὀλέθρια ἀστοχασιά. Αὐτὸ εἶναι τὸ βασικὸ μάθημα τῆς συντριβῆς τῆς πιὸ ἔντιμης πολιτικῆς ὀργάνωσης τῆς Ἱσπανίας, τοῦ Π.Ο. V.M., κόμματος κεντριστικοῦ. Οἱ ὁμάδες τοῦ Γραφείου τοῦ Λονδίνου δὲ θέλουν ἢ δὲ ξέρουν κατὰ πῶς φαίνεται, νὰ βγάλουν τ' ἀναγκαῖα συμπεράσματα ἀπ' τὴ τελευταία προειδοποίηση τῆς Ἱστορίας. Ἀπ' αὐτὸ ἀκόμα εἶναι αὐτὸ καταδικασμένες.

Ἀντίθετα, ὑπάρχει τώρα μιὰ καινούργια γενιὰ ἐπαναστατῶν, ποὺ διδάσκονται ἀπ' τὰ μαθήματα τῆς ἥττας. Ἔχει ἐπαληθεύσει μέσ' τὰ γεγονότα, τὴν ἐπονείδιστη φήμη τῆς 2ας Διεθνοῦς. Ἔχει μάθει νὰ κρίνη τοὺς ἀναρχικούς, ὄχι ἀπ' τὰ λόγια τους, ἀλλ' ἀπ' τὶς πράξεις τους. Τρανὸ σχολειό, ἀνεχτίμητο, πληρωμένο μὲ αἷμα ἀναρίθμητων ἀγωνιστῶν. Τὰ ἐπαναστατικὰ στελέχη συγκεντρώνονται τώρα κάτω ἀπ' τὴ μοναδικὴ σημαία τῆς 4ης Διεθνοῦς. Γεννήθηκε κάτω ἀπ' τὴ βοὴ τῶν ἡττῶν γιὰ νὰ ὁδηγήση τοὺς ἐργάτες στὴ νίκη.

Δεκέμβρης 1937

Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ

Η ΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΒΑΡΚΕΛΩΝΗΣ

Ἕνα ἀπ' τὰ πιὸ τραγικὰ κεφάλαια τῆς σύγχρονης ἱστορίας πλησιάζει τώρα στὸ κλείσιμό του, στὴν Ἱσπανία. Δίπλα ἀπ' τὸ Φράνκο, δὲν ὑπάρχει μήτε ἰσχυρὸς στρατός, μήτε λαϊκὴ ὑποστήριξη. Ὑπάρχουν μονάχα ἁρπαχτικοὶ κυρίαρχοι, ἕτοιμοι νὰ πνίξουν στὸ αἷμα τὰ τρία τέταρτα τοῦ λαοῦ, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ κρατήσουν τὴ κυριαρχία τους πάνω στ' ἄλλο τέταρτο. Ὅμως, αὐτὴ ἡ καννιβαλικὴ θηριωδία, δὲ

θάφτανε νὰ σιγουρέψη τὴ νίκη τους, πάνω στὸ ἡρωϊκὸ σπανιόλικα προλεταριάτο. Ὁ Φράνκο εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ μιὰ βοήθεια ποὺ νἄρχεται ἀπ' τὸ ἀντίθετο πλευρὸ τοῦ μετώπου. Κι' αὐτὴ τὴ βοήθεια τὴ πέτυχε. Ὁ βασικὸς συνεπίκουρός του, ἦταν κι' εἶναι ἀκόμα ὁ Στάλιν, ὁ νεκροθάφτης τοῦ μπολσεβίκικου κόμματος καὶ τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης. Ἡ πτώση τῆς Βαρκελώνας, τῆς μεγάλης προλεταριακῆς πρωτεύουσας, εἶναι τὸ ἄμεσο ρεγάλο γιὰ τὶς σφαγὲς τοῦ προλεταριάτου τῆς Βαρκελώνας, τὸ Μάη στὰ 1937.

Ὅσο ἀσήμαντος κι' ἂν εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Φράνκο, ὅσο ἄθλια μπορεῖ νἄναι ἡ ἀπὸ τυχοδιῶχτες κλίκα του, ἄνθρωποι ἄτιμοι, ἀσυνείδητοι, καὶ δίχως στρατιωτικὸ ταλέντο, ἡ μεγάλη ὑπεροχὴ τοῦ Φράνκο βρίσκεται ὡστόσο, στὸ ὅτι κατέχει ἕνα ξεκαθαρισμένο καὶ σαφὲς πρόγραμμα: νὰ σώση καὶ νὰ σταθεροποιήση τὴ καπιταλιστικὴ ἰδιοχτησία, τὴν ἐξουσία τῶν ἐκμεταλλευτῶν καὶ τὴ κυριαρχία τῆς Ἐκκλησίας, νὰ παλινορθώση τὴ μοναρχία.

Οἱ κυρίαρχες τάξεις ὅλων τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν, τόσο τῶν φασιστικῶν χωρῶν, ὅσο καὶ τῶν δημοκρατικῶν εἶναι, ἀπ' τὴν ἴδια τὴ φύση τῶν πραγμάτων, ἀποδειγμένα δίπλα ἀπ' τὸ Φράγκο. Ἡ ἱσπανικὴ μπουρζουαζία, ἔχει ὁλότελα περάσει στὸ στρατόπεδο τοῦ Φράνκο. Ἐπικεφαλῆς τοῦ δημοκρατικοῦ στρατοπέδου μείνανε οἱ «δημοκρατικοὶ» ἱπποκόμοι, ποὺ τοὺς σχόλασε ἡ μπουρζουαζία. Αὐτοὶ οἱ κύριοι δὲ μποροῦσαν νὰ λιποταχτήσουν καὶ νὰ περάσουν στὸ πλευρὸ τοῦ φασισμοῦ, γιατὶ οἱ ἴδιες οἱ πηγὲς γιὰ τὰ εἰσοδήματά τους καὶ γιὰ τὴν ἐπίδρασή τους, βρίσκονται μέσα στοὺς θεσμοὺς τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας ποὺ ἔχει (ἢ εἶχε) ἀνάγκη γιὰ τὴ κανονικὴ λειτουργία της, ἀπὸ ἄνθρωπους τοῦ νόμου, βουλευτές, δημοσιογράφους, μὲ μιὰ λέξη, ὑπερασπιστὲς δημοκρατικοὺς τοῦ καπιταλισμοῦ. Ὅλα τὰ προγράμματα τοῦ Ἀθάνα καὶ Σία δὲν ἦταν παρὰ ἡ νοστάλγηση τῶν ἡμερῶν ποὺ πέταξαν πιὰ κι' ἀποτελοῦσαν μιὰ βάση ὁλότελα ἀνεπαρκῆ. Τὸ Λαϊκὸ μέτωπο κατέφυγε στὴ δημαγωγία καὶ στὶς αὐταπάτες, γιὰ νὰ παρασύρει τὶς μάζες. Κατάφερε νὰ τὸ πετύχη γιὰ μιὰ κάποια περίοδο. Οἱ μάζες ποὺ εἶχαν ἐξασφαλίσει ὅλες τὶς προηγούμενες ἐπιτυχίες τῆς ἐπανάστασης,

συνέχιζαν ἀκόμα νὰ πιστεύουν, ὅτι ἡ ἐπανάσταση εἶχε φτάσει στὴ λογική της κατάληξη, δηλαδὴ στὴν ἀνατροπὴ τῶν ἰδιοχτησιακῶν σχέσεων καὶ στὴν ἀπόδωση τῆς γῆς στοὺς χωρικούς, καὶ τῶν ἐργοστασίων στοὺς ἐργάτες. Ἡ κινητήρια δύναμη τῆς ἐπανάστασης βρίσκονταν ἴσα - ἴσα μέσα σὲ αὐτὴ τὴν ἐλπίδα τῶν μαζῶν καὶ σ' ἕνα καλύτερο μέλλον. Ἀλλὰ οἱ κύριοι δημοκρατικοὶ κάνανε ὅ,τι περνοῦσε ἀπ' τὸ χέρι τους γιὰ νὰ τσαλαπατήσουν, νὰ λασπώσουν, κι' ἀκόμα νὰ πνίξουν μέσ' τὸ αἷμα τὶς πιὸ πολύτιμες ἐλπίδες τῶν καταπιεζομένων μαζῶν. Τὸ ἀποτέλεσμα — μπόρεσε νὰ τὸ δοῦμε στὴ διάβα τῶν δύο τελευταίων χρόνων — ἦτανε μιὰ περιφρόνηση κι' ἕνα μῖσος, ποὺ ὅλο κι' αὔξαινε, τῶν χωρικῶν καὶ τῶν ἐργατῶν, ἐνάντια στὶς δημοκρατικὲς κλίκες. Μιὰν ἀπελπισία ἢ μιὰ σκυθρωπὴ ἀδιαφορία ἀντικατάστησε βαθμιαία τὸν ἐπαναστατικὸ ἐνθουσιασμὸ καὶ τὸ πνεῦμα τῆς θυσίας. Οἱ μάζες στρέψανε τὴ πλάτη σ' αὐτοὺς ποὺ τοὺς ἐξαπάτησαν καὶ τοὺς τσαλαπατήσανε. Αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη αἰτία τῆς ἥττας τοῦ δημοκρατικοῦ στρατοῦ. Ἡ παρότρυνση γιὰ τὶς ἀπάτες καὶ τὶς σφαγὲς τῶν Ἱσπανῶν ἐπαναστατῶν ἐργατῶν, βρίσκεται στὸ Στάλιν. Ἡ ἥττα τῆς ἱσπανικῆς ἐπανάστασης, εἶναι μιὰ καινούργια ἀνεξίτηλη κηλίδα ἀτιμίας, πάνω στὸ γκάγκστερ τοῦ Κρεμλίνου, ποὺ εἶναι κιόλας φορτωμένος μὲ τόσα ἐγκλήματα.

Ἡ συντριβὴ τῆς Βαρκελώνας, καταφέρει ἕνα τρομερὸ χτύπημα στὸ παγκόσμιο προλεταριάτο, ἀλλ' ἀκόμα φέρνει ἕνα μεγάλο μάθημα. Ὁ μηχανισμὸς τοῦ Ἱσπανικοῦ Λαϊκοῦ μετώπου, σὰν ὀργανωμένο σύστημα ἀπάτης καὶ προδοσίας τῶν ἐκμεταλλευομένων μαζῶν, ξεσκεσπάστηκε ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη. Τὸ σύνθημα τῆς «ἄμυνας τῆς δημοκρατίας» ἀποκάλυψε ἀκόμα μιὰ φορὰ τὴν ἀντιδραστική του οὐσία καὶ ταυτόχρονα τὸν κούφιο του χαραχτήρα. Ἡ μπουρζουαζία ἐπιδιώκει νὰ διαιωνίση τὸ ἐκμεταλλευτικό της καθεστώς. Οἱ ἐργάτες θέλουν ν' ἀπελευθερωθοῦν ἀπ' τὴν ἐκμετάλλευση. Αὐτοὶ ἐκεῖ εἶναι οἱ ἀληθινοὶ σκοποὶ τῶν β ά σ ι κ ῶ ν τάξεων τῆς σύγχρονης κοινωνίας.

Οἱ ἄθλιες κλίκες τῶν ἐνδιάμεσων μικροαστῶν ποὺ χάσανε τὴν ἐμπιστοσύνη καὶ τὶς ἐπιχορηγήσεις τῆς μπουρζουαζίας πάσχισαν νὰ σώσουν τὸ παρελθὸν δίχως νὰ κάμουν καμιὰ παραχώρηση στὸ αὔριο. Κάτω ἀπ' τὴν ἐτικέττα τοῦ Λαϊκοῦ μετώπου, ἱδρύσανε μιὰν ἀνώνυμη ἑταιρία. Κάτω ἀπ' τὴν διεύθυνση τοῦ Στάλιν φτάσανε στὴ πιὸ τρομετότερη ἥττα, τὴ στιγμὴ ποὺ ὅλες οἱ προϋποθέσεις τῆς νίκης βρίσκονταν ὡς ἐκεῖ ποὺ φτάναν τὰ χέρια τους.

Τὸ ἱσπανικὸ προλεταριάτο ἔδωσε λαμπρὲς ἀποδείξεις μιᾶς ἐξαίρετης ἱκανότητας πρωτοβουλίας κι' ἡρωϊσμοῦ ἐπαναστατικοῦ. Ἡ ἐπανάσταση ὁδηγήθηκε στὴ καταστροφὴ ἀπ' τοὺς ἀξιοπεριφρόνητους κι' ὁλότελα διεφθαρμένους «ἡγέτες». Ἡ πτώση τῆς Βαρκελώνας φωτίζει πρῶτ' ἀπ' ὅλα τὴ πτώση τῆς δεύτερης καὶ τῆς τρίτης Διεθνοῦς ἀκόμα καὶ τὴ πτώση τῶν ἀναρχικῶν, ποὺ σαπίσανε καὶ τοῦτοι καὶ κεῖνοι μέχρι τὸ μεδούλι.

Ἐργάτες, ἐμπρὸς σ' ἕνα καινούργιο δρόμο!
Ἐμπρὸς στὸ δρόμο τῆς παγκόσμιας σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης!

Φλεβάρης 1939

Τ Ε Λ Ο Σ